

STRATEGIA DE DEZVOLTARE INTEGRATĂ A COMUNEI BIXAD

2021-2027

www.dgroupconsulting.ro

Bixad, decembrie 2020

Cuprins

1. SINTEZA COORDONATORULUI	4
2. METODOLOGIA APLICATĂ	7
3. ANALIZA DE MEDIU	9
3.1. Așezarea geografică, scurt istoric și clima	9
3.1.1. Relații în teritoriu	12
3.1.2. Caracteristici urbanistice, utilizarea teritoriului	12
3.2. Rețeaua stradală	15
3.2.1. Infrastructura rutieră	15
3.1. Locuințe	16
3.2. Infrastructura tehnico-edilitară	18
3.2.1. Infrastructura de alimentare cu apă potabilă și de canalizare	19
3.2.2. Alimentarea cu energie	21
3.2.3. Iluminat public	22
3.2.1. Telecomunicații	22
3.2.2. Gestionarea deșeurilor	22
3.3. Mediu și arii naturale protejate	25
3.3.1. Riscuri naturale	25
3.3.2. Arii naturale protejate	26
4. VIAȚA COMUNITARĂ-CULTURALĂ	28
4.1. Procese demografice	28
4.2. Mediul social	34
4.2.1. Viața comunitară, problemele comunității	34
4.2.2. Viața religioasă	36
4.3. Resurse culturale	37
4.3.1. Instituții și ONG-uri culturale	37
4.3.2. Evenimente culturale și comunitare	41
4.4. Situația învățământului local	42
4.5. Sănătate și asistență socială	43
4.5.1. Posibilități de recreere și viața sportivă	46
5. SITUAȚIA ECONOMICĂ ȘI PROCESE ECONOMICE	47
5.1. Geografie economică - context și resurse	47
5.2. Resursele naturale și exploatarea acestora	49
5.2.1. Terenuri agricole și utilizarea actuală a acestora	50
5.2.2. Gestionarea forestieră	53
5.2.3. Turismul	54

5.2.4.	Cadru natural	55
5.2.5.	Ofertă culturală	55
5.2.6.	Patrimoniul construit	56
5.2.7.	Marketing turistic și posibilități de book-in	57
5.2.8.	Servicii turistice	57
5.2.9.	Capacitatea de cazare	57
5.3.	Activitate antreprenorială și procese economice	62
5.3.1.	Situația pieței forței de muncă și procesele de pe piața forței de muncă	65
5.4.	Managementul administrației publice locale	67
5.4.1.	Bugetul local și proiecte de finanțare	67
6.	ANALIZA SWOT	70
7.	VIZIUNEA STRATEGICĂ 2027	76
8.	OBIECTIVELE STRATEGICE	78
9.	AXELE PRIORITARE ALE STRATEGIEI	79
9.1.	Domeniu de intervenție nr. 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și valorificarea resurselor naturale în favoarea dezvoltării durabile	80
9.1.1.	Măsura 1.1: Întreținerea și dezvoltarea infrastructurii de bază	81
9.1.2.	Măsura 1.2: Amenajarea teritoriului și înfrumusețarea satului	85
9.1.3.	Măsura 1.3: Bixad, în simbioză cu natura și mediul	88
9.2.	Domeniu de intervenție nr. 2: Cultură și comunitate – reorganizarea și dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Bixad	91
9.2.1.	Măsura 2.1: Dezvoltarea sistemului local de învățământ și pregătirea acestuia să facă față provocărilor din viitor	92
9.2.2.	Măsura 2.2: Revigorarea vieții culturale-comunitare și a vieții sportive	95
9.2.3.	Măsura 2.3: Dezvoltarea vieții sociale și sanitare	100
9.3.	Domeniu de intervenție nr. 3: Dezvoltarea economiei locale și crearea unui mediu de afaceri atractiv	103
9.4.	Domeniu de intervenție nr. 4: Dezvoltarea atracțiilor și serviciilor turistice, a gestionării și promovării turismului la nivel local	113
9.4.1.	Măsura 4.1: Dezvoltarea atracțiilor și a serviciilor turistice, conceperea a noi pachete și servicii	114
9.4.2.	Măsura 4.2: Un management eficient al turismului care se bazează pe cooperarea dintre actorii implicați	119
9.4.3.	Măsura 4.3: Promovarea comunei și a zonei, lansarea unui proces de marketing, promovarea serviciilor turistice existente	122
10.	LISTA PROIECTELOR ȘI CATALOGUL SURSELOR DE FINANȚARE	127
11.	MONITORIZARE ȘI EVALUARE	139
11.1.	Activități de monitorizare	139
11.2.	Evaluarea	139

1. SINTEZA COORDONATORULUI

Conform argumentelor opiniei publice, strategiile de dezvoltare locală reprezintă avantaje sau chiar condiții în accesarea fondurilor nerambursabile. Acest beneficiu practic al acestor documente nu poate fi pus la îndoială, însă pot avea numeroase alte beneficii asupra conducerii locale sau a întregii comunități. Strategia susține valorificarea resurselor locale în scopul atingerii obiectivelor comune și ajută la sincronizarea inițiativelor locale, multiplicând astfel forța și efectul acestora. În tot acest timp strategia comunică și mobilizează. Mobilizează membrii comunității locale spre participarea în procesul de planificare locală, aducând astfel la suprafață voința și ideile comunității locale în formarea mediului în care aceasta funcționează.

Posibilitatea de exprimare a voinței și exigenței locale reprezintă una dintre cele mai mari valori ale democrației la nivel local. În România obligația consultării publice este reglementată prin legislație, în practică, în cele mai multe cazuri pe plan local democrația se întinde până la funcționarea sistemului reprezentativ. Sunt puține acele cazuri în care pentru planificarea viitorului conducerea locală organizează forumuri, dezbateri publice pentru recunoașterea și integrarea în viziunea de viitor a exigențelor diferitelor grupuri sociale de pe plan local. Datorită convingerilor istorice principiul și viziunea subsidiarității se integrează îngreunat în sistemul administrației publice, totodată nevoia populației și al societății civile în luarea deciziilor se conturează în mod progresiv. Astfel numai datorită presiunii metodologice se conturează tehnicile care sprijină luarea deciziilor de jos în sus în vederea planificării viitorului și elaborării proiectelor de dezvoltare.

Ar fi deosebit de important să se recunoască faptul că dezbaterile, consultarea publică nu este numai o obligativitate a metodologiei aplicate sau un pas spre îndeplinirea democrației, ci un aspect important al oportunității, planificării și eficacității. Problemele unei comunități se recunosc cel mai bine pe plan local și în cele mai multe cazuri și soluțiile de rezolvare a acestora sunt accesibile tot la acest nivel. Planificarea bazată pe participare este un proces și un rezultat în același timp, având beneficii duble: asigură cadrul sistematizării și corelării diferitelor interese și puncte de vedere, pe de altă parte trasează calea valorificării sistematizate și eficiente a resurselor locale.

Strategia dorește să fie instrumentul practic al planificării și implementării dezvoltărilor și investițiilor locale, al exploatării durabile a resurselor naturale, al lansării energiilor constructive existente în sânul comunității locale. Structura, viziunea și efectele acesteia sunt în consens cu criteriile politicilor de dezvoltare și de finanțare, stimulând practica atragerii fondurilor de finanțare pe bază de proiecte durabile, bazate pe nevoile locale și regionale. Și nu în ultimul rând, strategia dorește să stimuleze în continuare organizarea forumurilor și dezbaterilor civile,

continuarea drumului început în vederea realizării obiectivelor strategice, stimulând comunitatea locală să participe activ în luarea deciziilor care vor influența viitorul lor. Numai în acest fel poate deveni prezentul document un instrument de susținere a autonomiei de decizie a comunității locale.

Luând în considerare imaginea de viață și ideile localnicilor, imaginea de viitor până în anul 2027 a comunei Bixad poate fi rezumat astfel:

Până în 2027, comuna Bixad va urma calea începută în domeniul modernizării infrastructurii de bază, devenind o comună în care populația locală și mediul de afaceri au acces la infrastructură modernizată care satisface exigențele epocii, devine o comună în care se va revigora viața culturală și comunitară, se întărește coeziunea locală și se îmbunătățesc trendurile din domeniul demografic, populația locală fiind deservită de un sistem social, sanitar și comunitar eficient, iar în urma investițiilor publice se va contribui la facilitarea dezvoltării vieții economice prin diversificarea acesteia cu noi întreprinderi în domeniul industriei și turismului.

Imaginea de viitor al strategiei aduce la lumină acele condiții sociale, economice și de mediu, spre care comunitatea locală dorește să se miște la momentul elaborării strategiei. În această abordare noțiunea de dezvoltare nu înseamnă altceva, decât distanța măsurată de la condiția actuală, apropierea de starea dorită unde se dorește să se ajungă. Această apropiere devine posibilă prin formularea obiectivelor de dezvoltare și a axelor prioritare.

Obiectivele au fost elaborate bazându-ne pe exigențele locale formulate în timpul muncii pe teren, pe cele formulate în imaginea de viitor, dar și reflectând la direcțiile de dezvoltare zonale și politice de nivel mai înalt. În contextul mediului de planificare aderent politica rurală a Uniunii Europene merită o atenție deosebită, precum și ofertele de dezvoltare națională de punere a acestora în practică. Un sistem de obiective care să armonizeze cu acestea este important nu numai din perspectiva consistenței politicilor de dezvoltare și al armoniei dintre domenii, ci și din perspectiva reușitei strategiei și a finanțărilor exigibile.

Domenii de intervenție ale strategiei de dezvoltare al comunei Bixad sunt următoarele:

- 1. DI 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și valorificarea resurselor naturale în favoarea dezvoltării durabile**
- 2. DI 2: Cultură și comunitate – reorganizarea și dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Bixad**
- 3. DI 3: Dezvoltarea economiei locale și crearea unui mediu de afaceri atractiv**
- 4. DI 4: Dezvoltarea atracțiilor și serviciilor turistice, a gestionării și promovării turismului**

Desemnarea priorităților care servesc realizarea obiectivelor, conform nevoilor comunității, anticipează pe lângă dezvoltarea mediului fizic (infrastructura) și dezvoltarea echilibrată a mediului economic (resursa umană și ajungerea pe piață), a vieții comunitare și a mediului natural. Poate că o parte din fezabilitatea măsurilor și proiectelor formulate trece peste perioada de până în anul 2027, însă comunitatea a considerat importantă includerea lor în documentul strategic.

Strategia dorește să fie instrumentul practic al planificării și implementării dezvoltărilor și investițiilor locale, al exploatării durabile a resurselor naturale, al lansării energiilor constructive existente în sânul comunității locale. Structura, viziunea și efectele acesteia sunt în consens cu criteriile politicilor de dezvoltare și de finanțare, stimulând practica atragerii fondurilor de finanțare pe bază de proiecte durabile, bazate pe nevoile locale și regionale. Și nu în ultimul rând, strategia dorește să stimuleze în continuare organizarea forumurilor și dezbaterilor civile, continuarea drumului început în vederea realizării obiectivelor strategice, stimulând comunitatea locală să participe activ în luarea deciziilor care vor influența viitorul lor. Numai în acest fel poate deveni prezentul document un instrument de susținere a autonomiei de decizie a comunității locale.

2. METODOLOGIA APLICATĂ

Strategia de dezvoltare locală, ca manifestare a voinței și a încrederii în viitor a comunității locale, bazându-se pe exigențele locale, formulează sarcini pentru nivelul local și, în vederea îndeplinirii scopurilor propuse, încearcă să pună în mișcare resursele locale. Acest lucru înseamnă, că în dirijarea procesului de planificare este binevenit ca pe scară largă să se țină seama de competențele locale. Toate acestea aduc după sine un șir de întrebări metodologice. Cum pot fi evaluate în mod eficient exigențele locale? Cum să fie concepute obiectivele de dezvoltare și sarcinile privind îndeplinirea obiectivelor? Cum putem valorifica resursele intelectuale locale în cursul procesului de planificare? etc. sunt numai câteva dintre întrebările mai importante, la care, pe baza diferitelor poziții metodologice, se pot da răspunsuri diferite.

În cursul elaborării strategiei de dezvoltare a comunei Bixad am urmat abordarea planificării comunitare și am ales din bara ei de instrumente. Lista beneficiilor asigurate de planificarea comunitară este una cât se poate de lungă, dintre acestea trebuie evidențiate următoarele:

- Susține evaluarea, cunoașterea exactă și reală a situației, asigură o bază solidă pentru procesul de proiectare.
- În cursul proiectării aduce în mod continuu în prim plan exigențele și punctele de vedere locale.
- Face acceptabile necesitatea, obiectivele și direcția proiectării, îndeamnă spre o proiectare în viitor la nivel individual și organizațional.
- Mobilizează resurse încă din etapa timpurie, respectiv le pregătește pentru perioada următoare, cea de executare.
- Poate lua seamă despre existența unor conflicte sociale latente, respectiv poate genera noi consensuri în legătură cu câte o problemă.

Elementul central al planificării comunitare este principiul participării publice, conform căreia trebuie asigurată tuturor grupurilor sociale interesate și vizate posibilitatea de participare la procesul de proiectare. Nici din punctul de vedere al rezultatelor proiectării, nici din cel al gradului de impunere a beneficiilor de mai sus nu-i indiferent ce fel de metode de participare se pun în aplicare.

Pe lângă coordonarea tehnicilor de participare, printre sarcinile grupului de specialiști care a elaborat strategia s-a aflat și ordonarea și prelucrarea datelor din evidențele locale și de la diferitele instituții județene (ORC, APIA, APDRP, Direcția Generală a Finanțelor Publice, AJOFM etc.), precum și cunoașterea pe bază de experiență a terenului. În scopul cunoașterii terenului au avut loc de mai multe ori vizite pe teren, în cadrul cărora, pe lângă colectarea informațiilor pe bază de date concrete, am încercat să ne concentrăm și asupra diferitelor impresii, experiențe și

sentimente. Toate acestea le-am rezumat în primul capitol al strategiei, având titlul „Analiza situației”. Din punct de vedere tematic, capitolul care evaluează situația se construiește de-a lungul a trei dimensiuni, astfel am analizat în cadrul unor subcapitole independente condițiile de mediu al comunei, caracteristicile vieții comunitare locale și principalele caracteristici ale proceselor economice. După toate acestea, grupate tematic în tabelul SWOT, am evidențiat acei factori locali precum și acele condiții externe, la care am fost atenți și în timpul formulării obiectivelor și priorităților care reprezintă drumul spre imaginea de viitor. În cadrul formulării obiectivelor am fost atenți de asemenea și la sistemele de obiective ale documentelor de proiectare de la nivel mai înalt. Pe lângă compatibilitatea cu politicile de cadru (politica agrară, politica de mediu, politica economică) ale Uniunii Europene referitoare la perioada 2021-2027, am pus accent și pe conformitatea cu obiectivele de dezvoltare naționale și județene. Putem deci spune că documentul se încadrează în ierarhia sistemului nivelurilor de planificare, aflându-se la nivelul cel mai apropiat de comunitate. În ceea ce privește structura strategiei, aceasta îndeplinește cele formulate de reglementările comune referitoare ale Parlamentului și Consiliului European (COM 2011/618 FINAL 2).

Planul de acțiune formulat sub formă de obiective și măsuri prezentat în capitolul Strategie converge cu Imaginea de viitor. Între acestea pot fi descoperite mai multe puncte de legătură, măsurile și submăsurile – care abordează prin prisma „localitatea, ca un sistem holistic” – au fost elaborate construindu-se unele pe altele, sprijinindu-se reciproc, măbind în acest fel eficiența intervențiilor și sinergia efectelor așteptate. În cadrul capitolului Evaluare și Monitorizare facem propuneri pentru urmărirea și prelucrarea acestor efecte și intervenții.

Deși considerăm ca fiind prea simplistă și cu orizontul prea îngustat abordarea, conform căreia strategia de dezvoltare este în primul rând instrumentul pentru atragere de resurse exterioare, însă este clar că acest rol a crescut foarte mult odată cu aplicarea politicilor de dezvoltare și de finanțare a Uniunii Europene în țara noastră. Tocmai de aceea am elaborat strategia de dezvoltare a comunei Bixad luând în considerare previziunile politicilor de finanțare pe următorii șapte ani. Posibilele surse de finanțare legate de unele măsuri/proiecte sunt prezentate în Catalogul surselor de finanțare.

Măsurile de dezvoltare formulate pe parcursul planificării strategice au fost elaborate în conformitate cu parametri impuși de domeniul elaborării proiectelor de finanțare, contribuind astfel la facilitarea convertirii măsurilor în proiecte de finanțare. Pe parcursul realizării portofoliului de proiecte nu am avut ca obiectiv integralitatea, am luat în considerare importanța, realizabilitatea unor măsuri, pe care le-am convertit în schițe de proiecte, cu scopul de a prezenta logica procesului de elaborare a proiectelor de finanțare.

3. ANALIZA DE MEDIU

Mediul este unul dintre cei trei piloni ai dezvoltării durabile, care după rolul primit în cadrul Strategiei Europa 2020, este dus mai departe într-o manieră mult mai accentuată și în „**Pactul Ecologic European**”, care în conformitate cu așteptările va deveni principala strategie de creștere economică la nivelul Uniunii Europene. În conformitate cu cele stipulate în pactul verde european principalele amenințări existențiale pentru Europa și pentru întreaga lume sunt schimbările climatice și degradarea mediului. Așadar, pentru a identifica soluții la aceste amenințări este necesară o nouă strategie la nivel European, pentru a se putea ajunge la o economie durabilă. Toate strategiile de nivel național, regional, local trebuie să se conformeze la această viziune pentru a putea vorbi despre un impact sinergic în domeniul schimbărilor climatice și al politicii de mediu la nivel european.

Aceste principii și linii directe aferente schimbărilor climatice și protecției mediului se transpun în noile Programe Operaționale aferente Cadrului Financiar Multianual 2021-2027, din care se pot atrage resurse europene puse la dispoziție, și se manifestă și la nivelul Programului Național Strategic 2021-2027 care este principalul program din care se pot realiza investițiile pentru comunitățile din zonele rurale și zona montană (în paralel cu Programele Guvernamentale care la rândul lor pun accent pe dezvoltarea durabilă, schimbările climatice și eficiența în domeniul energetic) astfel în elaborarea documentului de planificare strategică pentru perioada 2021-2027 al comunei Bixad, analiza domeniului mediului cât și intervențiile bine gândite aferente trebuie să primească un rol aparte.

Așadar, în cadrul capitolului destinat analizei de mediu, în afară de subiectele legate strict de domeniul mediului precum așezarea geografică, condițiile de climă și sol, , infrastructura tehnico-edilitară, gestionarea deșeurilor, valorile și resursele naturale din comună se vor trece în revistă și caracteristicile urbanistice, relațiile în teritoriu ale comunei Bixad, din județul Covasna, și se va analiza și gradul de realizare al măsurilor, proiectelor și intervențiilor formulate acestui domeniu în strategia de dezvoltare locală aferentă perioadei 2014-2020. La baza analizei de mediu, vor sta datele oficiale ale Recensământului din anul 2011, datele Planului Urbanistic General al comunei Bixad, datele obținute din evidențele locale, datele statistice oficiale achiziționate din baza de date tempo online al Institutului Național de Statistică, și nu în ultimul rând ne vom baza și pe datele accesibile în diferitele publicații în format tipărit și electronic despre comuna Bixad.

3.1. Așezarea geografică, scurt istoric și clima

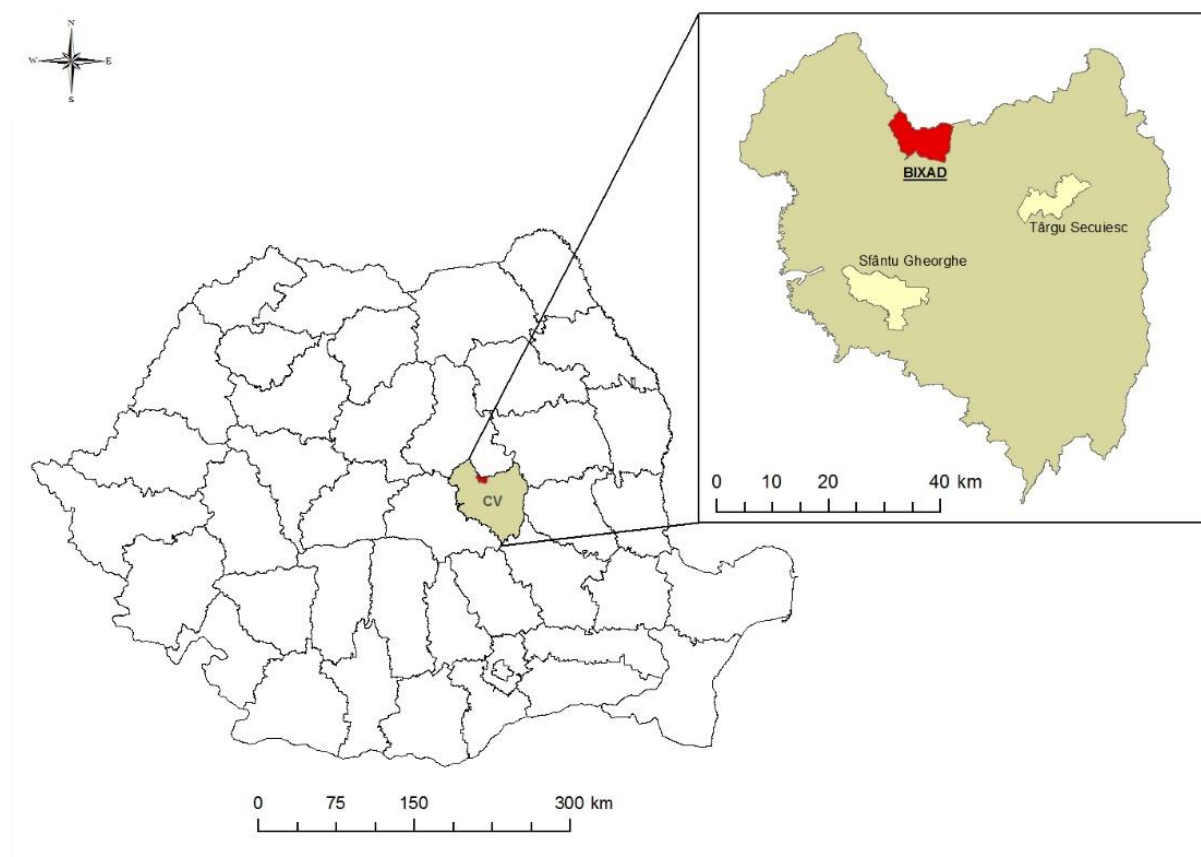
Comuna Bixad este situată în partea inferioară a strâmtorii Tușnadului, la o altitudine de 653 m, fiind cea mai nordică localitate a Văii Oltului, la hotarul dintre județele Covasna și Harghita. La nord se învecinează cu orașul Băile Tușnad, fiind la o distanță de 7 km de acesta, la sud cu comuna

Micfalău, la o distanță de 10 km. De pe Drumul European E 578 se ramifică DN 11C care duce către Lacul Sfânta Ana, Băile Balványos și municipiul Târgu Secuiesc.

Comuna Bixad se află în relativa apropiere a trei orașe importante din punct de vedere economic și socio-cultural, la 31 km de municipiul Sfântu Gheorghe, la 42 km de municipiul Miercurea Ciuc, și la 63 km de municipiul Brașov, care este cel mai mare oraș din regiunea apropiată.

Următoarea hartă arată așezarea comunei Bixad, în cadrul unității administrativ-teritoriale județul Covasna.

Grafic nr. 1: Încadrarea comunei Bixad în rețeaua de localități a județului Covasna

Sursa: Redactare proprie

Comuna este străbătută de drumul european E 578, care este o cale secundară a transporturilor rutiere din Europa, între localitățile Sărățel – Reghin – Toplița – Gheorgheni – Miercurea Ciuc – Sfântu Gheorghe – Chichiș. Face legătura dintre Drumurile Europene E58 și E60, E81 via E574. Prin comună trece și drumul județean DJ113 și are stație de cale ferată pe linia 400.

Ca unitate administrativ teritorială, comuna Bixad este o comună distinctă începând cu anul 2004, deoarece începând de la legea nr. 2 din 1968 privind împărțirea administrativ-teritorială a țării pe județe, Bixad a aparținut de comuna Malnaș, împreună cu Malnaș și Micfalău, care actualmente sunt comune independente la rândul lor.

În ceea ce privește istoricul comunei, prima însemnare scrisă despre localitate datează din anii 1600, cu numele Bykszad.

În procesul de formare a localității a jucat un rol considerabil fabrica de sticlă înființată în Mereni de groful Mikó Ferenc, care fost mutată în localitatea Bixad în anul 1782.

În urma mutării locației fabricii în Bixad s-au produs procese demografice precum migrația forței de muncă angajate la această uzină de sticlă, astfel populația locală a fost formată din muncitori, meseriași și familiile acestora care au primit un loc de muncă de această unitate industrială.

Produsele finite realizate în cadrul fabricii au fost borcanele, tuburile de lămpi, sticla șlefuită și pictată, acestea din urmă având o valoare artistică aparte.

În anul 2020, această fabrică trăiește numai prin memoria generației în vârstă din Bixad, care mai au memorii despre acest edificiu industrial, și prin unele produse realizate în cadrul fabricii, care momentan fac parte din inventarul școlii locale și a Muzeului Secuiesc din municipiul Sfântu Gheorghe. Toate clădirile ce au aparținut de infrastructura acestei fabrici au fost demolate, astfel, prin existența elementelor de patrimoniu cultural material (produsele fabricate în fota fabrică) și imateriale (memoria colectivă a generațiilor în vârstă, documentele scrise despre această perioadă) se deschide oportunitatea realizării unui muzeu industrial local în care să fie prezentată această perioadă a comunei Bixad, în scopul ca și generațiile actuale și viitoare să cunoască istoria Bixadului. Această oportunitate poate fi valorificată prin intermediul Programului Leader care va continua și în perioada 2021-2027, iar o altă sursă de finanțare poate fi reprezentată de programele Administrației Fondului Cultural Național.

Un punct de cotitură al evoluției/dezvoltării comunei a fost anul 1916, când în timpul primului Război Mondial, fabrica de sticlă a fost arsă, iar problema creată în economia locală prin lipsa fabricii a fost oarecum soluționată cu ajutorul carierelor de piatră, acestea se situează pe partea dreaptă a râului Olt, și pentru o perioadă de mai multe decenii au devenit una dintre cele mai importante surse de venit pentru locuitorii comunei Bixad, totodată aici stabilindu-se și forță de muncă specializată în prelucrarea pietrei și familiile acestora.

Actualmente funcționează numai una dintre fostele cariere de piatră, iar aceasta nu are o influență considerabilă asupra pieței forței de muncă de pe plan local, având în vedere că aproximativ 10% din angajații carierei sunt locuitori ai comunei Bixad. Activitatea de exploatare și prelucrare a pietrei are totuși un rol important în economia locală prin taxele și impozitele achitate spre bugetul local, iar produsele realizate sunt utilizate în producția asfaltului, construcția de drumuri și căi ferate din țară, construcții civile din regiune, etc.

3.1.1. Relații în teritoriu

Comuna Bixad este situată la hotarul județelor Covasna și Harghita, și poate fi accesată, traversată prin Drumul European E578 care face legătura între localitățile Sărățel – Reghin – Toplița – Gheorgheni – Miercurea Ciuc – Sfântu Gheorghe – Chichiș, și Drumul Național 11C, care face legătura cu localitățile Turia Balványos, și Târgu Secuiesc. Atât drumul european cât și cel național sunt în stare fizică bună, cel din urmă fiind reabilitat recent.

În comună există o gară pe linia de **cale ferată** 400 Târgu Mureș-Deda-Gheorgheni, prin intermediul acesteia se poate ajunge în Bixad pe cale ferată iar localnicii au prilejul de a călători cu trenul pe această rută. Acest tronson face parte din traseul feroviar dintre Brașov și Satu Mare. Tronsonul de cale ferată are o importanță atât din punct de vedere al transportului de persoane cât și din cel al transportului de mărfuri.

În ceea ce privește **cursele de autobuz**, zilnic circulă cel puțin 4 curse dinspre și înspre comuna Bixad, în intervalul orar 5:30-18:40, cursele sunt operate de firma Transbus Codreanu SRL.

Momentan cele mai apropiate aeroporturi de comuna Bixad sunt Aeroportul Internațional Sibiu la o distanță de 197 km, și cel din Târgu Mureș (Aeroportul Transilvania) la distanța de 180 de km.

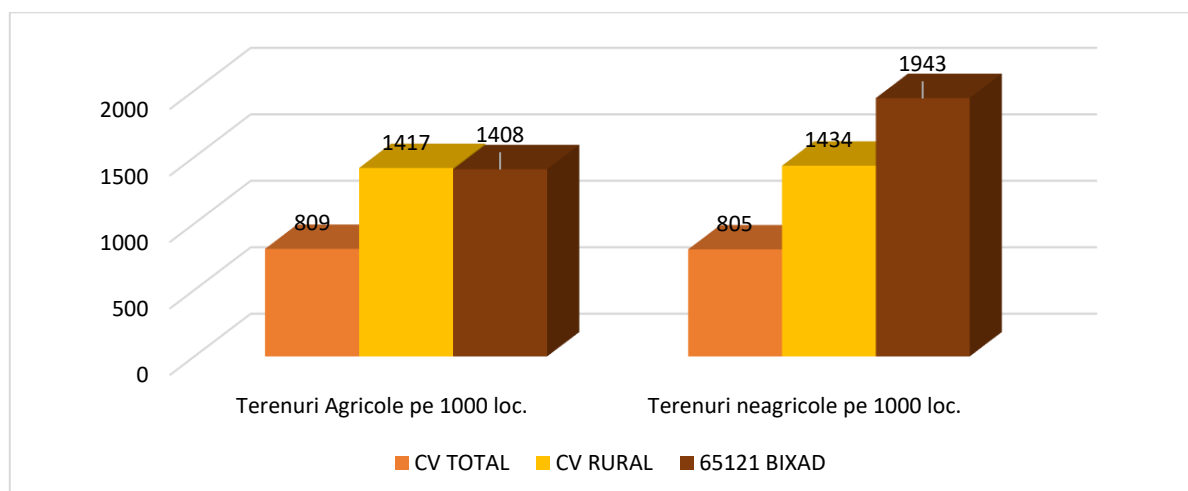
Cele mai apropiate aeroporturi de localitățile comunei Bixad sunt Aeroportul Internațional Sibiu (197 km) și Aeroportul Transilvania Târgu Mureș (180 km), însă începând cu anul 2021 conform planurilor aeroportul Internațional Brașov-Ghimbav va deveni funcțional, iar turiștii și locuitorii comunei vor beneficia de serviciile acestui aeroport, totodată, comuna va deveni mult mai accesibilă datorită distanței relative de la acest aeroport, de aproximativ 71 de km.

3.1.2. Caracteristici urbanistice, utilizarea teritoriului

Comuna Bixad este formată dintr-o singură localitate, și suprafața acesteia (terenul intravilan) are o dimensiune de 146 hectare. Comuna este formată dintr-o singură localitate, Bixad, care are o suprafață (intravilan) de 146 ha și conform datelor accesibile pentru anul 2019, are o populație de 1762 persoane.

Grafic nr. 3: Suprafața fondului funciar după modul de folosință (hectare/1000 locuitor)

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INSSE

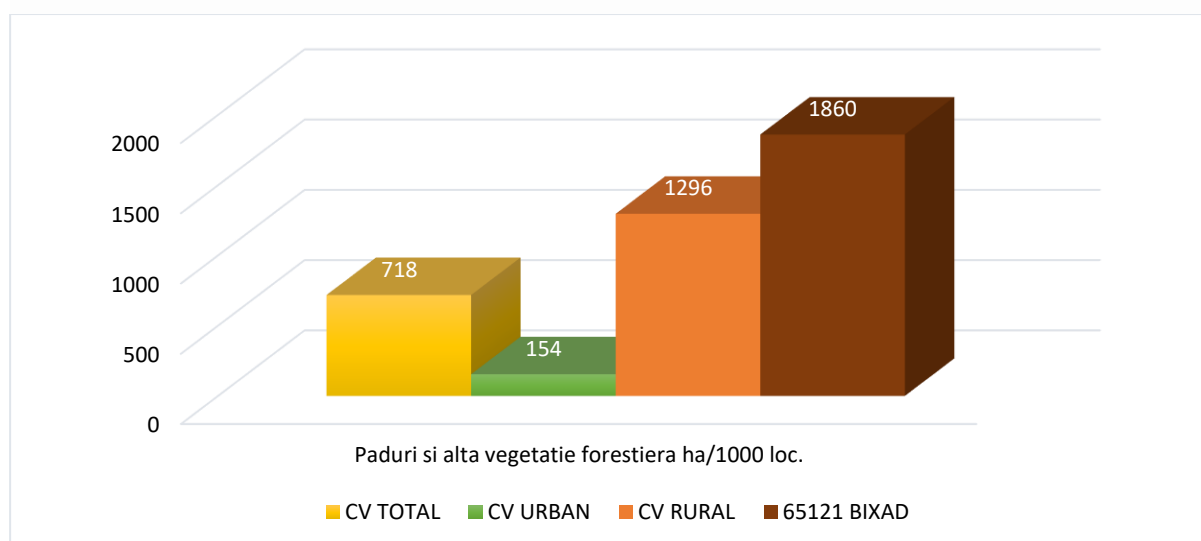
Următoarele date sunt colectate de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și sunt derivate din baza de date INS Tempo-Online (AGR101B - tabel de date). Datele privind utilizarea terenurilor se referă la 2014, dat fiind că datele nu au mai fost actualizate până la finalizarea inventarului cadastral.

Tabelul nr. 1: Utilizarea teritoriului în comuna, 2014, km²

	Zonă (km ²)	Procent (%)
Zonă administrativă totală	62,1	100,00%
teren arabil	6,5	10,4%
alt teren agricol (ex. pășune, livadă)	19,6	31,6%
teren forestier	34,5	55,5%
terenuri non agricole (ex. teren pe care s-a construit, drumuri, străzi, râu)	1,5	2,5%

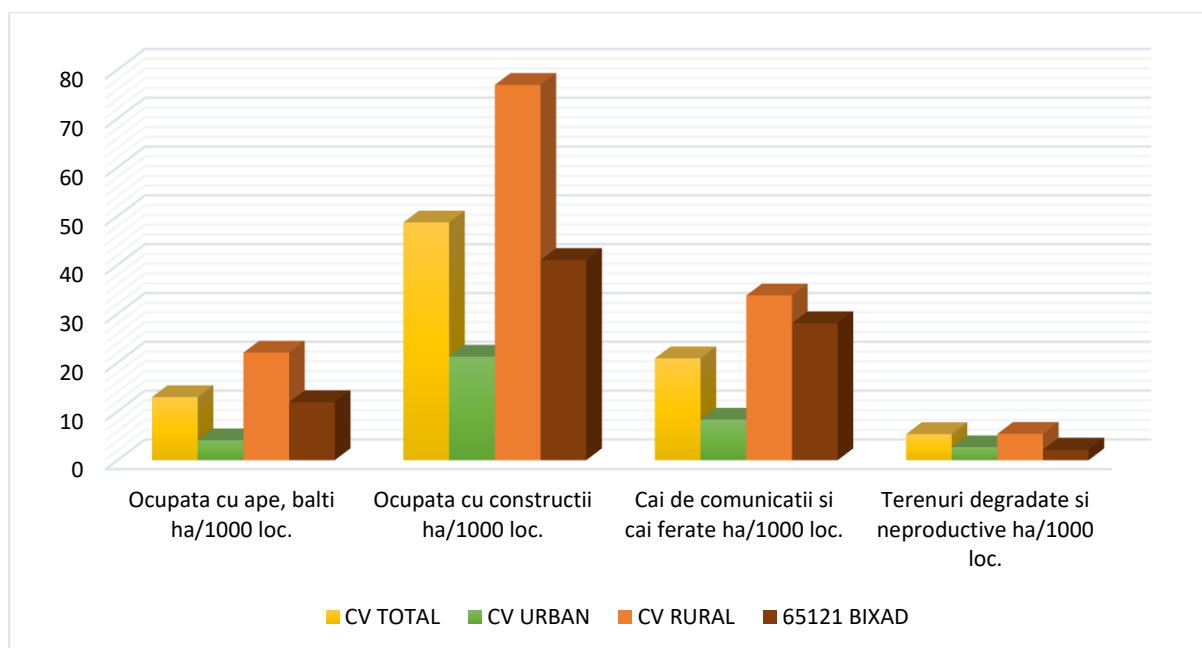
Sursa: Portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Grafic nr. 4: Terenuri neagricole la o mie de persoane Bixad și în județ, hectare

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INSSE

Grafic nr. 5: Terenuri neagricole la o mie de persoane în Bixad și în județ, hectare

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INSSE

3.2. Rețeaua stradală

3.2.1. Infrastructura rutieră

Infrastructura rutieră a comunei este alcătuită în total de 11 străzi, cu o lungime totală de 4068 m. Consiliul local Bixad nu are în administrare drumuri comunale, însă de domeniul public al comunei aparțin 15 drumuri de exploatație agricolă, și 5 drumuri de exploatație forestieră.

În perioada de programare 2014-2020, consiliul local din eforturi proprii a încercat întreținerea și modernizarea acestor străzilor, în lipsa unor proiecte de finanțare nu a putut soluționa în totalitate această problemă de natură infrastructurală. Principalul motiv pentru care nu s-a putut iniția un proiect de finanțare în cadrul PNDR 2014-2020, a fost punctajul slab obținut care rezultă din lungimea relativ scăzută a străzilor locale. În viitoare perioadă se dorește identificarea unor surse de finanțare pentru modernizarea integrală a străzilor din Bixad, în acest scop putând fi depuse solicitări către subprogramele de modernizare ale infrastructurii din cadrul Companiei Naționale de Investiții, viitoarele programe guvernamentale ce ținesc la rândul lor modernizarea infrastructurii de bază la scară mică din mediul rural, preponderent zonă montană ce vor fi accesibile prin programul de relansare economică, sau și în cadrul viitorului Program Național Strategic, ca urmaș al PNDR, în cazul în care noile grile de punctaje vor permite depunerea unui proiect competitiv.

Perioada anterioară a fost valorificată pentru a realiza documentațiile tehnico-economice pe baza cărora se vor putea atrage fonduri de finanțare pentru modernizarea străzilor locale, și realizarea de trotuare.

Administrația publică locală depune eforturi anual pentru întreținerea stării drumurilor de exploatare agricolă și forestieră pentru a facilita accesul la proprietățile agricole și forestiere, și în acest domeniu pentru o intervenție majoră sunt multe de făcut, prin intermediul programelor de finanțare pentru infrastructura agricolă și forestieră, necesitându-se proiecte de finanțare pentru soluționarea pe termen lung a problemelor acestor drumuri, în scopul diminuării cheltuielilor anuale de la bugetul local destinate întreținerii acestora, și în scopul asigurării unor condiții moderne pentru agricultura și gestionarea forestieră din Bixad.

Situația teritoriul administrativ și al folosinței terenurilor din comună este prezentat în tabelul de mai jos. Pe baza datelor obținute din evidențele locale, teritoriul extravilan al comunei Bixad este de 6045 hectare, teritoriul intravilan fiind de 146 ha, totalul zonei de locuit având o dimensiune de 76.55 ha, dimensiunea spațiilor verzi și a spațiului pentru sport și agrement este de 8.27 hectare, zona industrială măsoară 9.52 ha.

Tabelul nr. 2: Balanța terenurilor, 2020

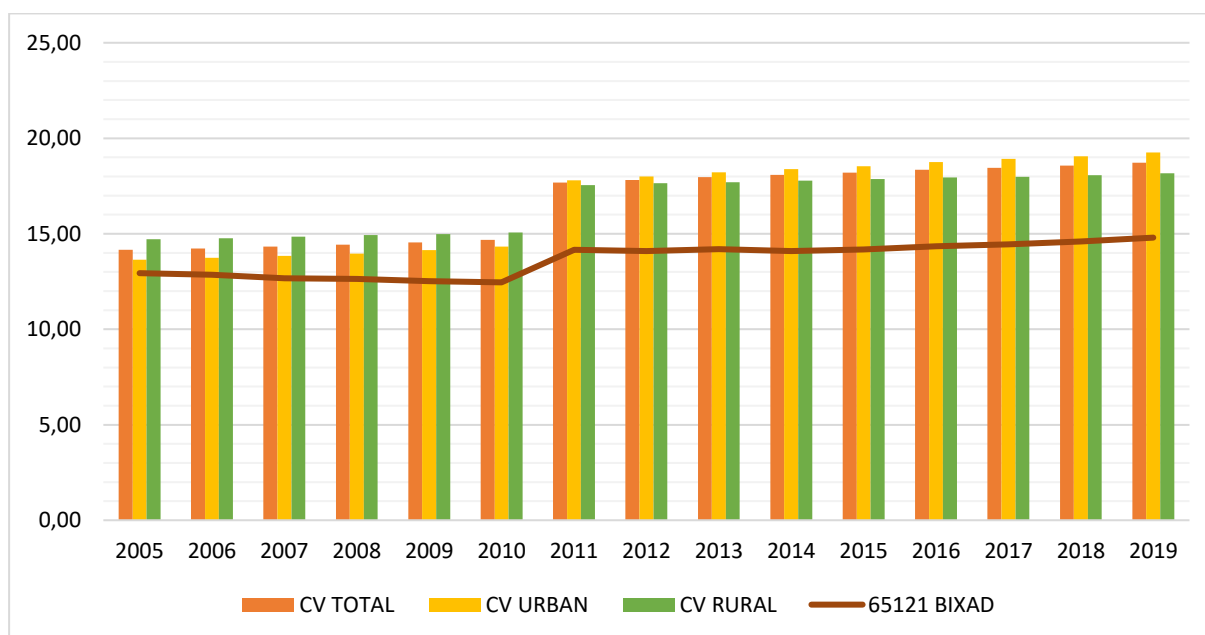
Teritoriu extravilan	6045
Teritoriu intravilan	146
Locuințe și funcțiuni complementare	76.55
Unități agro-industriale și depozite	9.52
Instituții și servicii de interes public	2.25
Căi de comunicație și dotări aferente	9.10
Din care: căi rutiere	6.85
Căi ferate	2.25
Spații verzi, turism, sport, agrement, protecție	8.27
Construcții tehnico-edilitare	0.25
Gospodărie comunală, cimitire	4.75
Ape	1.15

Sursa: Plan Urbanistic General comuna Bixad

3.1. Locuințe

Următorul grafic prezintă **evoluția suprafeței locuibile** în comuna Bixad și în comune din județul Covasna, și se poate observa ca cifrele înregistrează o creștere lentă dar permanentă în anul 2019 ajungând la valoarea de 14,80 de metri pătrați pe locuitor.

Grafic nr. 6: Evoluția suprafeței locuibile în Bixad și în județul Covasna pe locuitor 2005-2019, metri pătrați arie desfășurată

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Numărul caselor de locuit este de 800 în care trăiesc 679 de gospodării. În urma activităților de dezvoltare a rețelei de apă și canalizare în momentul de față 88% din gospodăriile locale au acces la rețeaua de apă potabilă, iar 72% sunt racordate la rețeaua de canalizare menajeră.

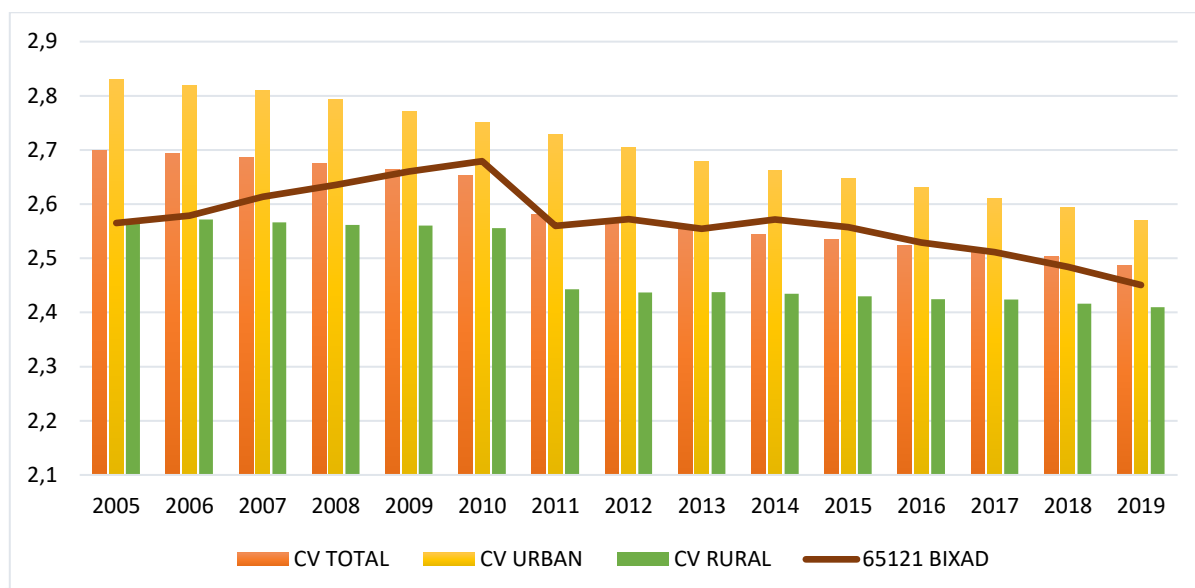
Tabelul nr. 3: Accesul locuințelor din localitățile comunei Bixad la infrastructura utilitară

Denumire	Bixad
Numărul caselor de locuit	800
Numărul gospodăriilor	679
Procentul gospodăriilor racordate la rețeaua de apă	88%
Procentul gospodăriilor racordate la rețeaua de canalizare	72%
Numărul caselor nelocuite	45
Alte clădiri - clădirea cooperativei	----
Pensiuni	3

Sursa: Evidențele Consiliului Local Bixad

Numărul caselor nelocuite este de 45.

Grafic nr. 7: Evoluția numărului locuitorilor pe locuințe, Bixad, Covasna urban și rural, 2005-2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Densitatea populației în comuna Bixad este de 30,035 locuitori/km², în România densitatea populației înregistrând o valoare de 84,4 km², în Regiunea Centru această medie este de 74,2 locuitori/ km², iar în județul Covasna se înregistrează valoarea de 60,3 locuitori/ km².

În momentul de față în comuna Bixad sunt în vigoare următoarele Planuri Urbanistice Zonale:

- construire depozit agricol
- construire grajd pentru vaci de lapte
- modernizare casa drumarului

În anul 2019 au fost eliberate 8 autorizații de construire la nivelul comunei Bixad.

În ceea ce privește imaginea satului și structura localității, Bixad este o comună ordonată, frumoasă, localitatea se organizează de-a lungul drumului european E578, de pe acesta ramificându-se mici străzi locale, momentan în starea prezentată mai sus.

Casele, clădirile sunt construite ordonat, conferind comunei un aspect unitar și frumos, fațadele caselor de pe drumul principal fiind întreținute corespunzător, comuna astfel comunică un aspect ordonat, atrăgător despre sine.

3.2. Infrastructura tehnico-edilitară

Una dintre problemele principale cu care se confruntă comunitățile din mediul rural al României și a județelor din regiunea Centru este starea precară, necorespunzătoare a infrastructurii tehnico-edilitare. Pentru a îmbunătăți situația infrastructurii tehnico-edilitare a localităților din mediul rural în ultimii zece ani au existat numeroase programe guvernamentale

(OG7, OG28, HG 577, Programul PNDL I și II), dar și programe cu finanțare nerambursabilă din partea UE, ce au putut fi obținute prin intermediul Programului național de Dezvoltare Rurală sau a Programului național Sectorial de Mediu, sau Programului Național Infrastructură Mare.

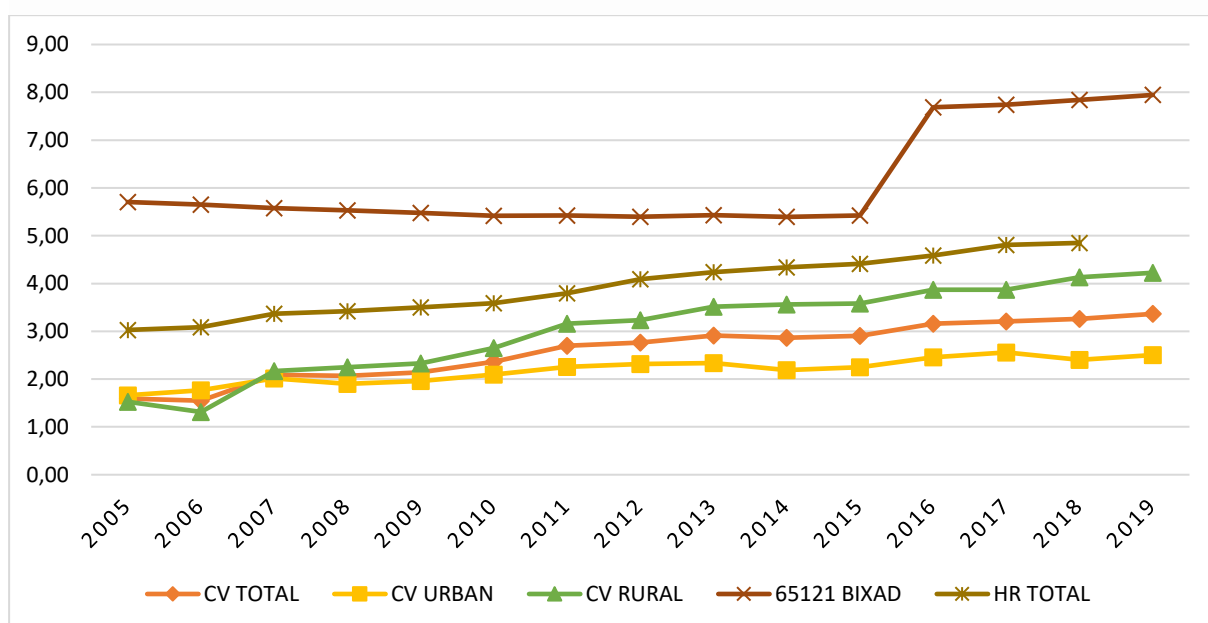
Și în comuna Bixad pentru îmbunătățirea infrastructurii de bază în domeniul tehnico-edilitar s-au făcut demersuri și realizări importante.

În perioada dintre 2011-2014 în infrastructura tehnico-edilitară s-au investit 6.965.000 lei, prin OG 7 fiind construită rețeaua de canalizare și stația de epurare din comuna Bixad, finalizată în anul 2011, iar prin intermediul HG 577 și OG 28 s-au făcut investițiile de construire și modernizare a sistemului de apă potabilă.

3.2.1. Infrastructura de alimentarea cu apă potabilă și de canalizare

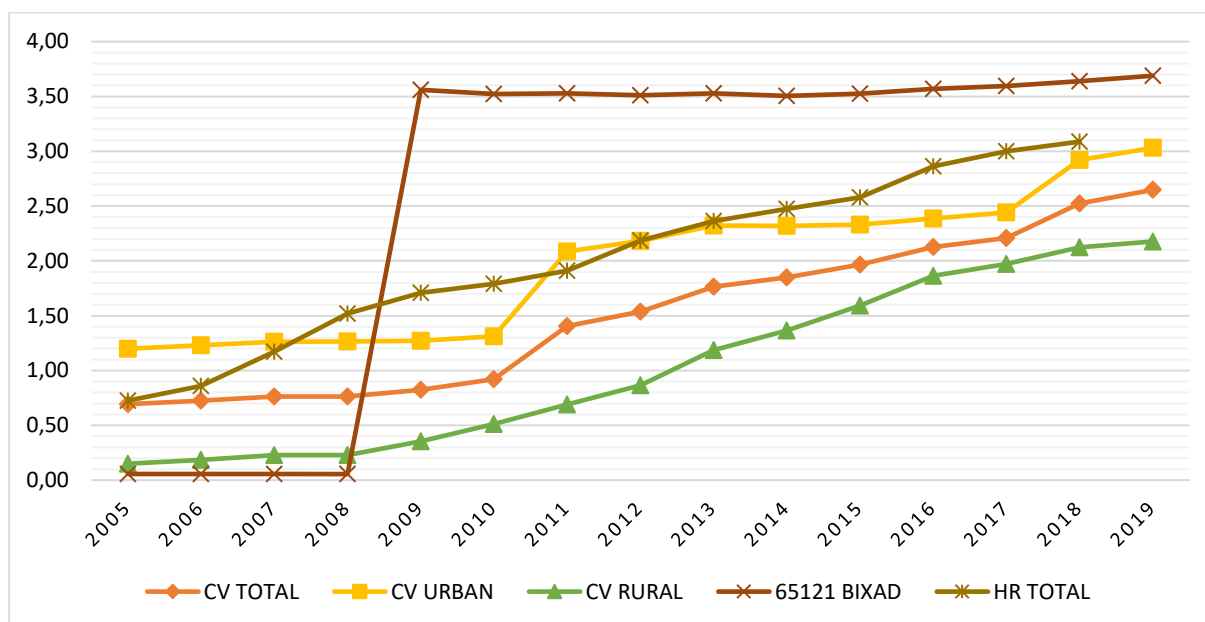
Pe următorul grafic putem observa evoluția rețelei simple de distribuție a apei potabile, care în anul 2019 are o lungime de 7,95 km, iar lungimea totală simplă a conductelor de canalizare este de 3,69 km.

Grafic nr. 8: Lungimea totală rețelei simple de distribuție a apei potabile pe 1000 locuitori, 2005-2019, km

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 9: Lungimea simplă totală a conductelor de canalizare pe 1000 locuitori, 2005-2019, km

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

În momentul de față, conform evidențelor locale, procentul de racordare a gospodăriilor la rețeaua de apă este de 90-92%, iar la sistemul de canalizare, gospodăriile locale sunt racordate în procent de aproximativ 50% din totalul gospodăriilor din Bixad.

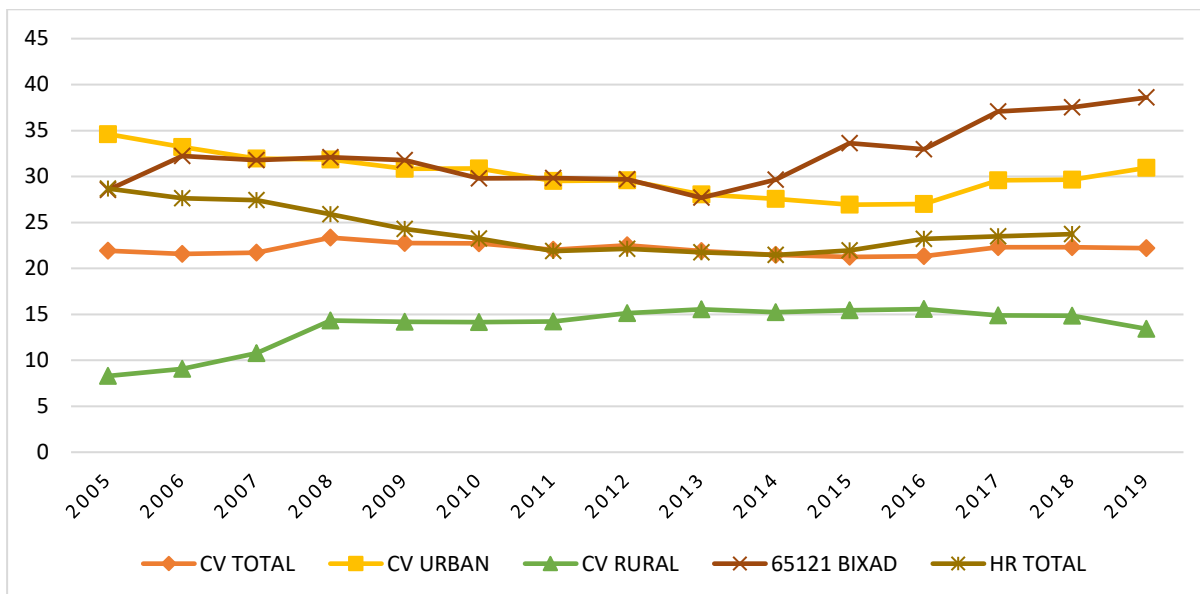
Pentru creșterea calității de viață și îmbunătățirea sănătății publice, în perioada următoare se necesită ca procentul de racordare a gospodăriilor locale la rețeaua de apă și canalizare să urce undeva în apropierea procentului de 100%.

Din informațiile culese pe teren, sunt necesare și intervenții în ceea ce privește întreținerea și îmbunătățirea rețelelor de apă și canalizare.

Prin Ordonanța 7 s-a construit și stația de epurare, care are o capacitate maximă de 466 metri cubi/zi.

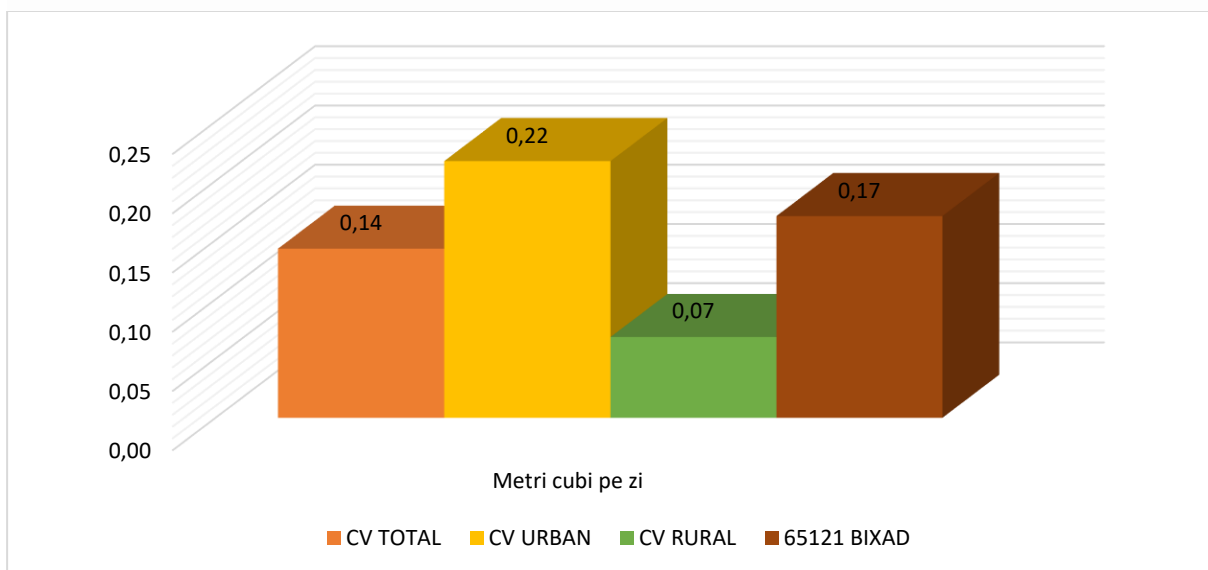
În următorul grafic se poate urmări evoluția cantității de apă distribuite consumatorilor în perioada dintre anii 2005 și 2019. Se poate observa o creștere a cantității totale de apă începând cu anul 2013, an după care apa potabilă utilizată pentru uz casnic, în gospodăriile locale se mișcă între valorile de 27,69 și 38,59 de mii metri cubi.

Grafic nr. 10: Cantitatea de apa potabila distribuită către consumatori, 2005-2019, mii metri cubi/locuitor

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 11: Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile, 2019, m3/pers/zi

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

3.2.2. Alimentarea cu energie

În afara unei singure gospodării, alimentarea cu **energie electrică** este realizată în procent de 100% în comuna Bixad. Și această gospodărie are posibilitatea de a se racorda la rețea.

În comuna Bixad nu există conductă de **gaze naturale**, încălzirea locuințelor și clădirilor și prepararea hranei se realizează prin sisteme/centrale proprii sau sobe pe lemne.

Comuna Bixad, prin conducta de transport gaze de presiune înaltă Miercurea-Ciuc-Bixad, administrată de SC E-On Gaz SRL ar avea posibilitatea de a asigura alimentarea gospodăriilor și clădirilor cu gaze naturale. Stația de reglare măsură se află amplasată pe teritoriul comunei

Tușnad, în imediata vecinătate a intravilanului Băile Tușnad care este oraș vecin cu comuna Bixad. Sistemul de distribuție a gazului metan la presiune redusă este constituit dintr-o rețea de conducte din oțel tras cu diametre între 40 și 160 mm.

Deși în momentul elaborării strategiei de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 prin intermediul Programului Operațional Infrastructură Mare există posibilitatea depunerii de proiecte pentru construirea, extinderea și modernizarea rețelei de gaze naturale, la nivelul comunei Bixad încă nu sunt realizate studiile de fezabilitate necesare și în mod individual nici nu poate depune proiect neputând satisface cerința de racordare a 1000 de gospodării la rețeaua de gaze naturale, impuse prin apelul de proiecte. Însă au fost inițiate tratative cu localitățile învecinate pentru a forma o asociație de dezvoltare intercomunitară asupra acestui domeniu și realizarea studiilor pentru mai multe localități pentru accesarea fondurilor din perioada următoare.

3.2.3. Iluminat public

În perioada dintre 2014-2020, comuna Bixad a realizat problema **iluminatului public**, fiind schimbate corpurile de iluminat cu unele tip LED, care au o eficiență energetică importantă.

Deși în comună există sistem de iluminat public, calitatea acestuia este slabă, iar cheltuielile de întreținere sunt ridicate. În acest sens, în perioada următoare sistemul trebuie să treacă printr-un proces de modernizare și eficientizare.

3.2.1. Telecomunicații

În momentul de față toți cei trei operatori de **telefonie mobilă** din România au acoperire în comuna Bixad, locuitorii putând alege dintre serviciile oferite de companiile Orange, Vodafone și Telekom.

3.2.2. Gestionarea deșeurilor

Gestionarea, managementul deșeurilor este un subiect care primește o atenție deosebită la nivelul Uniunii Europene, fiind aprobate obiective și restricții din ce în ce mai severe în domeniul gestionării deșeurilor. În perioada dintre anii 2005 și 2018, la nivelul Uniunii Europene cantitatea medie de deșeuri municipale măsurate pe cap de locuitor a scăzut, creșteri ale cantității de deșeuri au fost înregistrate la nivelul unor țări precum Danemarca, Germania, Grecia, Malta și Cehia, iar scăderi s-au înregistrat în Bulgaria, Spania, Ungaria, România și Țările de Jos.

Cea mai scăzută cantitate de deșeuri municipale pe cap de locuitor a fost înregistrat în Ungaria, Cehia, Polonia și România.

Pentru o cât mai sustenabilă gestionare a deșeurilor Comisia Europeană a adoptat obiective ce vor trebui să fie îndeplinite de statele membre pe măsură ce sporesc gradul de reutilizare și de reciclare a deșeurilor menajere:

	Până în 2025	Până în 2030	Până în 2035
Deșeuri urbane	55%	60%	65%

Statele membre vor institui, până la 1 ianuarie 2025, sisteme de colectare separată pentru **textile** și pentru **deșeurile periculoase** din gospodăria. În plus, ele vor trebui să se asigure că, până la 31 decembrie 2023, **biodeșeurile** sunt fie colectate separat, fie reciclate la sursă (de exemplu, prin compostarea la domiciliu). Aceasta este în plus față de colectarea separată care există deja pentru hârtie și carton, sticlă, metale și materiale plastice.

Legislația stabilește obiective specifice de reciclare pentru **ambalaje**:

Tabelul nr. 4: Obiective specifice de reciclare

	Până în 2025	Până în 2030
Toate ambalajele	65%	70%
Materiale plastice	50%	55%
Lemn	25%	30%
Metale feroase	70%	80%
Aluminiu	50%	60%
Sticlă	70%	75%
Hârtie și carton	75%	85%

Sursa: www.consilium.europa.eu

Statele membre vor depune eforturi pentru a se asigura că, începând din 2030, niciunul dintre deșeurile care pot fi reciclate sau supuse vreunei alte forme de recuperare, în special deșeurile urbane, nu vor fi acceptate în depozitele de deșeuri.

Pachetul de măsuri privind deșeurile va conduce la un nivel mai ridicat de reciclare a deșeurilor și va contribui astfel la crearea unei economii circulare. Acesta va încuraja folosirea ambalajelor reciclabile și a celor reutilizabile și va îmbunătăți modul în care sunt gestionate deșeurile.

La nivelul unei comunități locale, cum este cazul comunei Bixad, gestionarea deșeurilor este un domeniu important, deoarece acesta printr-o activitate eficientă de management al deșeurilor (transport, colectare, depozitare, reciclare, tratare) are o contribuție majoră asupra îmbunătățirii sănătății publice din comună și contribuie în același timp la creșterea atractivității și a stării de bine a comunei prin menținerea curățeniei publice.

Conform informațiilor culese pe teren, actualmente la nivelul comunei Bixad activitatea de gestionare a deșeurilor se realizează în baza unui contract de prestări servicii semnat cu firma de salubritate SC TEGA SA, această firmă este însărcinată cu colectarea, transportul și depozitarea deșeurilor menajere din Bixad. Taxa pentru această activitate este suportată de gospodăriile locale, iar firma de salubritate colectează deșeurile de 4 ori pe lună, în fiecare săptămână și le transportă la depozitul din Brașov unde se realizează și activități de reciclare.

Conform experiențelor dobândite pe teren, în Bixad atât în cazul spațiilor publice cât și la nivelul instituțiilor publice (consiliul local, școală, etc.) sunt asigurate condițiile infrastructurale pentru colectarea selectivă a deșeurilor, la nivel local se pune un accent important pe această activitate de mai mulți ani.

Există și unele situații mai puțin favorabile, care sunt prezente în majoritatea comunităților rurale din județul Covasna sau Harghita, care se materializează în depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere, în locații precum albiile pâraielor, pe câmp sau pe marginea străzilor, care un efect negativ asupra imaginii satului și a sentimentului de confort al localnicilor și al vizitatorilor. Însă, din fericire numărul acestor cazuri este din ce în ce mai mic, iar prin continuarea activităților de educație ecologică în școli și campanii de informare pentru comunitate despre prevenirea producerii deșeurilor și colectarea și depozitarea corespunzătoare a acestora se vor obține rezultate vizibile în următoarea perioadă.

La nivelul județului Covasna, prin ADI SIMD a fost implementat proiectul „Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Covasna” prin intermediul căruia au fost închise 4 din cele cinci depozite urbane neecologice. În județul Covasna au fost cinci mari depozite de deșeuri: Baraolt, Întorsura Buzăului, Târgu Secuiesc, Sfântu Gheorghe, Covasna. Patru dintre acestea (Întorsura Buzăului, Târgu Secuiesc, Sfântu Gheorghe, Covasna) au fost închise și ecologizate în cadrul prezentului proiectului implementat de ADI SIMD.

Prin continuarea activităților planificate, prin Centrul de Management Integrat al Deșeurilor, în județul Covasna va exista un management eficient și sustenabil al deșeurilor menajere.

Centrul de Management Integrat al Deșeurilor (CMID) și depozitul ecologic de deșeuri: Centrul de Management Integrat al Deșeurilor din Boroșneu Mare include un depozit ecologic, o stație de compostare și o stație de sortare a deșeurilor. După implementarea activităților de reciclare, se estimează că aproximativ 50 000 de tone de deșeuri vor necesita depozitare. Conform Planului Regional de Gestionare a Deșeurilor, un singur depozit ecologic este propus să deservească județul Covasna, pentru care este nevoie de o suprafață de minim 10 ha, plus un spațiu adițional pentru depozitare temporară și alte servicii. CMID este amplasat lângă Boroșneu Mare, ce permite dezvoltarea altor facilități în apropierea depozitului ecologic. În cadrul CMID din

Boroşneu Mare este prevăzută și o stație de compostare cu o capacitate de 12.000 tone/an. Stația de compostare este formată din zona de recepție, zona de compostare, zona de maturare și zona de stocare. Soluția tehnică propusă este compostarea în brazdă. Produsul rezultat în urma procesului, compostul, reprezintă aproximativ 45% din cantitatea de deșeuri biodegradabile recepționate. Calitatea prevăzută permite utilizarea acestuia în agricultură. Cu privire la stația de sortare, măsurile propuse includ o stație de sortare simplă cu o capacitate de 11.000 tone/an. Stația de sortare va permite sortarea diferitelor tipuri de deșeuri din ambalaje, pentru a atinge o mai bună calitate a componentelor sortate, precum și creșterea potențialului de piață, ceea ce va facilita stabilirea unui acord cu asociațiile de producători (sursa: www.adisimd.ro).

Infrastructura performantă este foarte importantă în domeniul managementului deșeurilor, însă aceasta trebuie să funcționeze în paralele cu o activitate eficientă de informare publică a populației și o activitate de educație ecologică care să vizeze în primul rând reducerea cantității de deșeuri produse și colectarea selectivă, reciclarea într-o proporție cât mai ridicată a deșeurilor produse în scopul diminuării efectelor negative asupra mediului, a naturii și a sănătății publice. Aceste campanii trebuie realizate pe mai multe nivele, de mai mulți actori cum ar fi ADI SIMD la nivelul județului Covasna, și administrațiile publice, instituțiile de învățământ și ONG-urile din domeniul protecției mediului și naturii pe plan local (la nivelul comunelor și orașelor).

3.3. Mediu și arii naturale protejate

Resursele de apă subterane și de suprafață în comuna Bixad se compun din râul Olt, și pâraiele Rakottyas, Somkopataka, Zombor Pataka, Verespatak, Nyarmezo pataka și Burde pataka.

Resursele naturale de apă din Bixad este îmbogățită și de trei bălți/heleștee, care nu fac parte din domeniul public al comunei, ci sunt în proprietate privată și au destinația de bălți pentru pescuit. Acestea deja în ultima perioadă au devenit un punct de atracție pentru iubitorii pescuitului și în viitor, din baza informațiilor obținute de la proprietari se dorește realizarea unei investiții considerabile (căsuțe, cabane, etc.) în scopul dezvoltării turismului piscicol în comuna Bixad.

Comuna dispune și de unsprezece izvoare de apă minerală, aproximativ jumătate dintre acestea sunt ecologizate și utilizate pentru consumul propriu al gospodăriilor.

În comună există și un izvor de apă termală, care ar putea fi valorificat eficient în dezvoltarea ofertei turistice locale.

3.3.1. Riscuri naturale

Putem spune că la nivelul comunei cele mai importante probleme în domeniul protecției mediului sunt următoarele:

- nu toate gospodăriile locale sunt racordate la rețeaua de apă potabilă;
- încă există în comună puțuri improvizate pentru colectarea apei menajere, nu toate gospodăriile sunt conectate la rețeaua de canalizare, în urma acestei activități se poluează solul și apele subterane;
- deși se înregistrează progrese, totuși există practici necorespunzătoare de depozitare a gunoiului, în locuri nepermise;
- arderea miriștilor se realizează fără respectarea Bunele condiții agricole și de mediu (GAEC 5 și GAEC 8), în afară de faptul că acestea dăunează fertilității și calității solului în marea majoritate a cazurilor conduc la incendii care sunt foarte greu de controlat, și acestea având un rol important în poluarea aerului.

3.3.2. Arii naturale protejate

Comuna Bixad face parte din două arii naturale protejate din rețeaua Natura2000, situl ROSCI0037 – Ciomad-Balványos și ROSPA0082 – Munții Bodoc-Baraolt și Tinovul Mohoș-Lacul Sfânta Ana ROSCI0248.

Situl Ciomad-Balványos se remarcă prin prezența fenomenelor postvulcanice (cea mai mare mofetă din Europa cu scurgere de bioxid de carbon de circa 2000 m³/zi și o concentrație de bioxid de carbon de 98-99%, grote cu emanații sulfuroase, mofete și izvoare cu ape minerale) și existența unor peșteri (peștera Ursului, peștera Timsos și peștera Gyilkos). În sit a fost identificat habitatul prioritar de turbării cu vegetație forestieră în care se întâlnesc plante rare specifice zonelor mlăștinoase (roua cerului și curechii de munte, specie de interes comunitar). Fauna protejată din sit include carnivore mari bine reprezentate (urs, râs, lup), dar și numeroase specii de lilieci și amfibieni.

Situl Munții Bodoc-Baraolt, acoperă în întregime Munții Baraolt și parțial Munții Bodoc, fiind alcătuit pe 70% din suprafață din păduri compacte între care se intercalează pajiști și puține terenuri agricole cultivate în sistem extensiv. Toate aceste habitate reprezintă zone ideale pentru cuibărirea păsărilor răpitoare și a berzei negre, dar și a mai multor specii caracteristice pădurilor de fag. Situl conservă importante efective populaționale din 21 de specii protejate la nivel european, dintre care aproape toate sunt cuibăritoare, excepție făcând vânturelul de seară și rața roșie care trec doar în pasaj prin această zonă. Este prezent cu populații semnificative cristelul de câmp, declarat specie de interes conservativ global. De asemenea, situl conservă populații importante ale următoarelor nouă specii amenințate la nivelul Uniunii Europene: acvila țipătoare mică, viesparul, huhurezul mare, barza neagră, ghionoaia sură, ciocănitoarea cu spate alb, ciocănitoarea neagră, muscarul gulerat și muscarul mic.

Situl Tinovul Mohoș-Lacul Sfânta Ana este reprezentativ pentru tinoavele oligotrofe din România, împădurite cu pin silvestru și mesteacăn, în zona centrală vegetând asociații ierboase oligotrofe pe un depozit de turbă de circa 10 m care formează un habitat prioritar de interes comunitar, turbăria activă. Situl include și Lacul Sf. Ana, singurul lac de origine vulcanică din Europa centrală. Populațiile de pin și mesteacăn sunt pipernicite și dispersate din cauza condițiilor ecologice, iar pe măsură ce crește depozitul de turbă acestea evoluează spre un habitat bine închegat, de turbărie împădurită de importanță prioritară pentru conservare. Starea bună de conservare pe care o au în prezent cele șapte tipuri habitate, trei specii de amfibieni și două de plante de interes comunitar este datorată și existenței unui regim de protecție în cadrul unor rezervații mixte (botanică, zoologică și geologică) Tinovul Mohoș și Lacul Sf. Ana (Sursa: infonatura2000).

4. VIAȚA COMUNITARĂ-CULTURALĂ

În cadrul planificării locale analiza individului și a comunității merită o atenție sporită, deoarece una dintre cele mai importante baze ale strategiei locale de dezvoltare o reprezintă resursa umană. În analiza resurselor umane trebuie luate în considerare principalele indicatoare demografici, respectiv acele tendințe, care în viitorul apropiat, previzibil, pot influența procesele demografice. În cadrul descrierii vieții comunitare din comuna Bixad vom mai face referire la principalele aspecte ale sistemului de sănătate și la prezentarea aspectelor sistemului educațional. De asemenea merită să acordăm atenție și acelor resurse culturale identificate, care pe baza experiențelor noastre de pe teren definesc funcționarea actuală a comunității, precum și acelea, care poartă un potențial de dezvoltare capabil să influențeze în fond viața comunitară-culturală a localității analizate.

Activitatea de evaluare și analiză, mai apoi și activitatea de planificare strategică, s-a bazat pe date și informații primare și secundare, astfel au fost prelucrate informațiile și datele existente în domeniu relevante pentru comuna Bixad (date statistice, evidențe locale, etc.) însă acestea s-au bazat și pe interviurile, întâlnirile focus grup de unde am obținut informații primare de la liderii de opinie din comună.

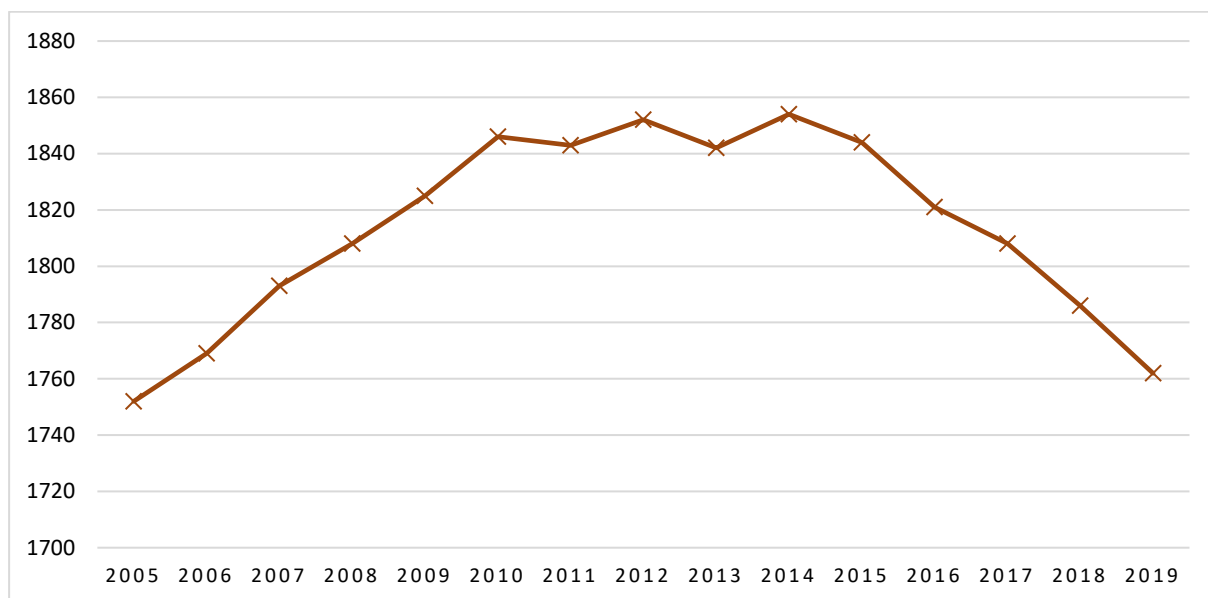
4.1. Procese demografice

Analiza demografică a comunei Bixad se concentrează mai ales pe procesele și schimbările cantitative, numerice. Analiza se ocupă în primul rând de descrierea proceselor, de abordarea substanței acestor schimbări. Analiza detaliată a raporturilor complexe economice, sociale etc. ar depăși cadrul prezentului document, de aceea asupra acestora vom reveni numai pe alocuri și numai ca referință. Vom realiza analiza în contextul județului, respectiv în contextul localităților rural și urban din județ, iar în ceea ce privește perioada supusă analizei, ne vom concentra în primul rând asupra principalelor schimbări survenite de la înființarea comunei din anul 2005 și până astăzi, respectiv până la data țintă a proiectării strategiei, anul 2027.

Suntem conștienți, că analiza evoluției numerice (procesele demografice) în sine, nu ne dau răspunsuri exhaustive la un șir de întrebări – cum ar fi referitor la dimensiunea și calitatea resursei umane – nemaivorbind de faptul că aceste schimbări pot fi cauzele, respectiv în același timp și efectele unor fenomene sociale, economice, psihologice etc. complexe. În același timp însă numerele ne pot spune foarte multe, pentru că din schimbările intervenite în numărul și structura populației se pot trage concluzii referitoare la „capacitatea de viață” a unei comunități, atractivitatea unei localități sau a unei regiuni sau localități date, sau despre perspectiva sa de viitor.

În graficul de mai jos pe baza datelor statistice prezentăm evoluția populației cu domiciliu în comuna Bixad, în perioada după ce localitatea a obținut statutul de comună independentă. Populația pe total comună prezintă o tendință de creștere ascendentă până în anul 2014 după care urmează o tendință de declin care ține până azi.

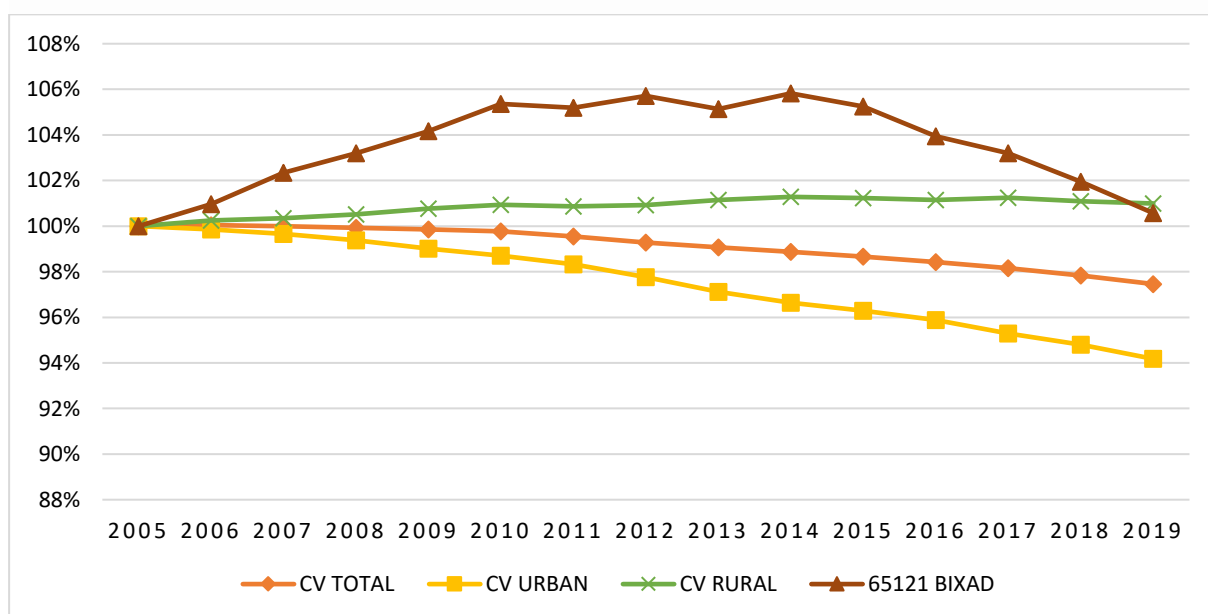
Grafic nr. 12: Evoluția populației după domiciliu, Bixad, 2005-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Practic numărul de locuitori în anul 2019 este egal cu numărul locuitorilor înregistrați în anul constituirii comunei. Următorul grafic arată o comparație în termeni procentuali cu zonele urbane și rurale din județul Covasna.

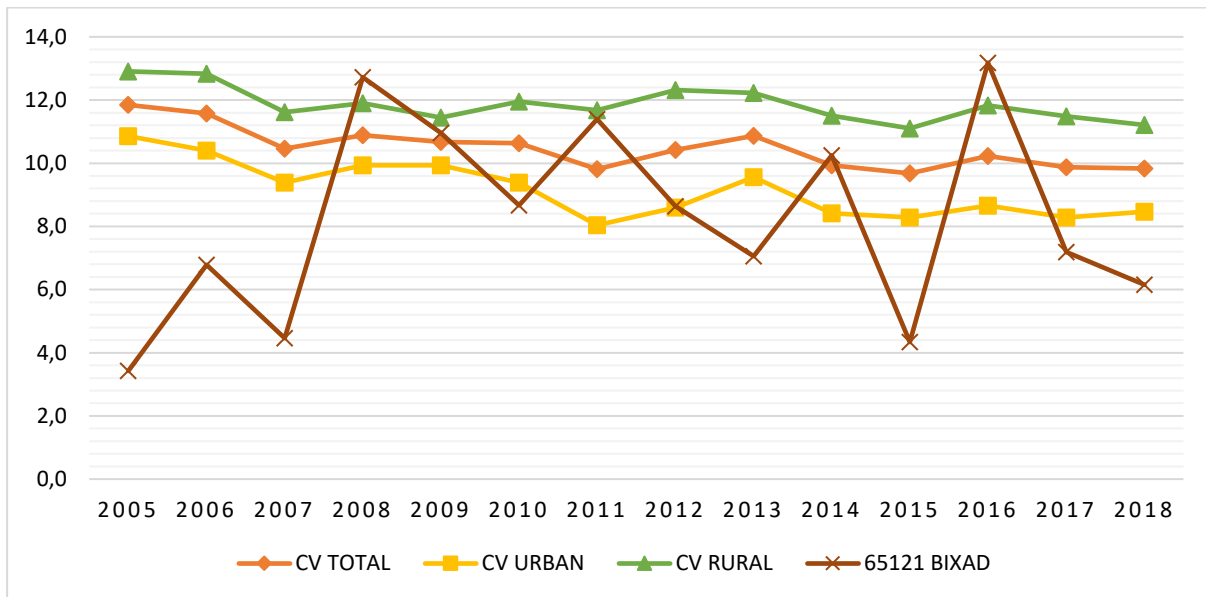
Grafic nr. 13: Evoluția populației după domiciliu, comuna Bixad, zone urbane, zone rurale și județul Covasna 2005-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

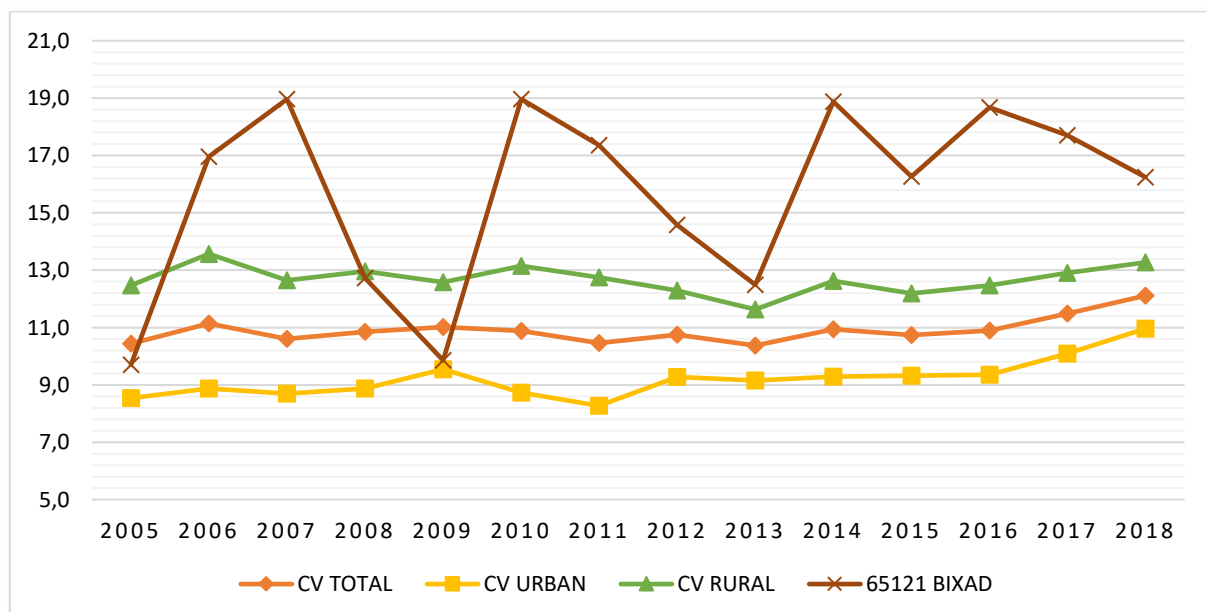
Schimbarea numărului de populație poate fi cauzată din două motive, una este schimbarea demografică naturală, iar celălalt mișcarea migratorie a populației. Efectele schimbărilor demografice postcomuniste s-au făcut simțite și în județul nostru, rata populației în regiunile urbane și rurale ale județului s-a reorganizat în urma mutărilor masive în zonele rurale. Evoluția sporului natural se poate citi din compararea indicilor de natalitate și mortalitate. În tabelele de mai jos comparăm rata de natalitate și de mortalitate proiectat pe o mie de persoane între anii 2005 și 2018, indicând și media regiunilor urbane și rurale ale județului Covasna.

Grafic nr. 14: Rata natalității între anii 2005-2018

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

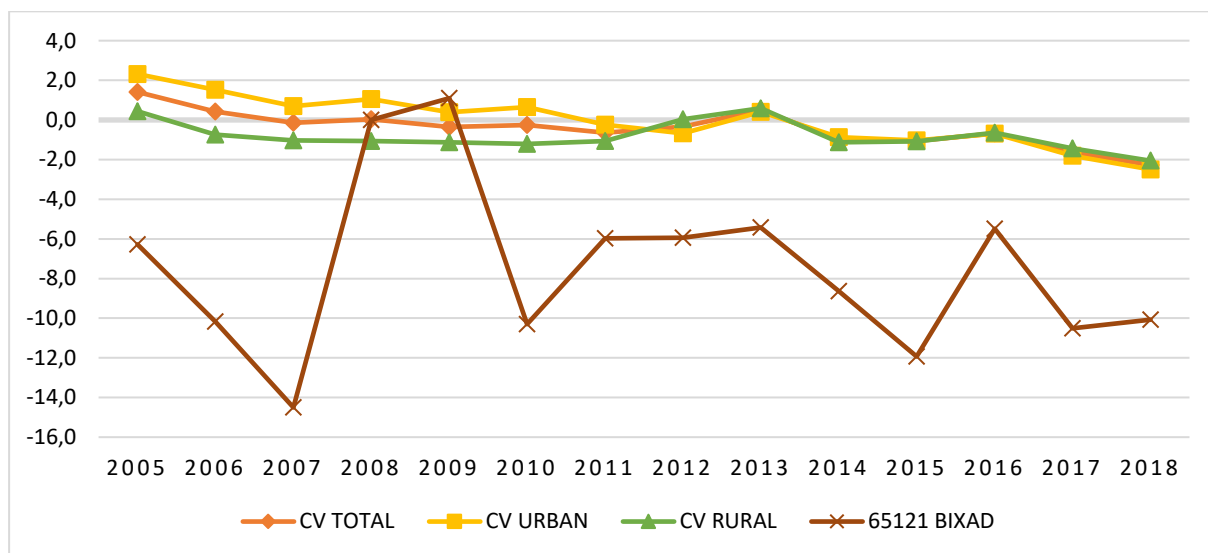
Grafic nr. 15: Rata mortalității între anii 2004-2018

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Prin deducția ratei de natalitate din rata mortalității se rezultă creșterea demografică naturală, care este prezentat în următorul grafic prezentat. Din figura prezentată se poate vedea că în cazul comunei Bixad cu excepția anilor 2008 și 2009 valorile mortalității calculate la o mie de persoane depășesc numărul nașterilor. Așadar creșterea populației locale în primii 10 ani poate fi numai rezultatul soldului migratoriu.

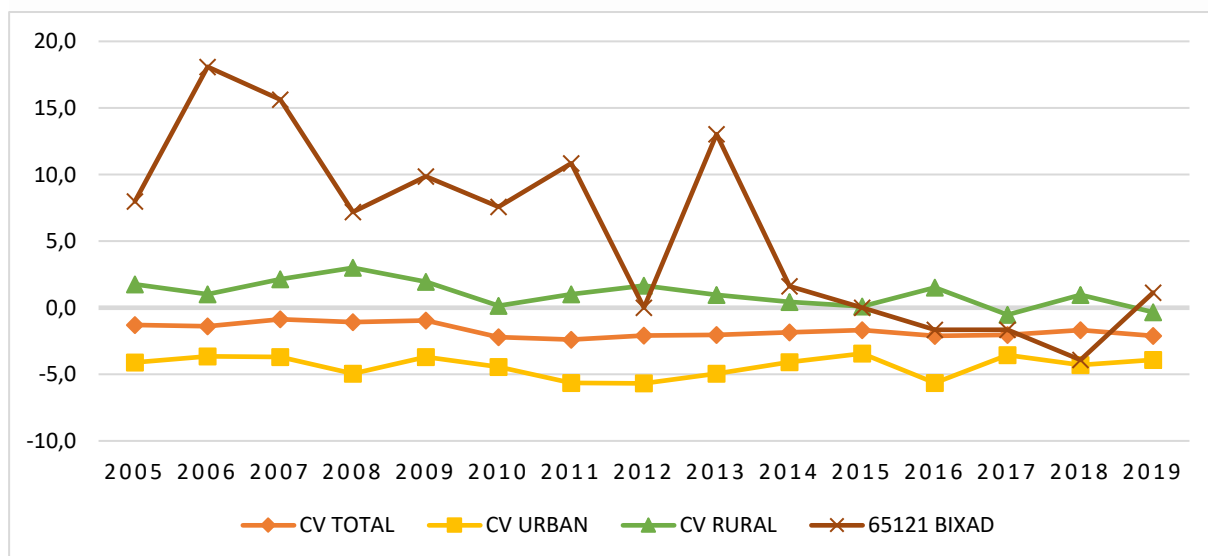
Grafic nr. 16: Creșterea demografică naturală, 2005-2018

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În graficul de mai jos prezentăm **soldul migrației** calculat la 1000 de persoane privind mutările din comuna în străinătate și vice-versa, care explică mai puțin, dar mai degrabă sugerează situația reală. Pe baza acestei figuri putem observa că rata migrației înregistrată la nivel județean arată valori negative, asta însemnând că în fiecare an numărul persoanelor care se mută din județ este mai mare decât numărul celor care se stabilesc în județ.

Grafic nr. 17: Evoluția soldului migratoriu în perioada 2005 - 2018

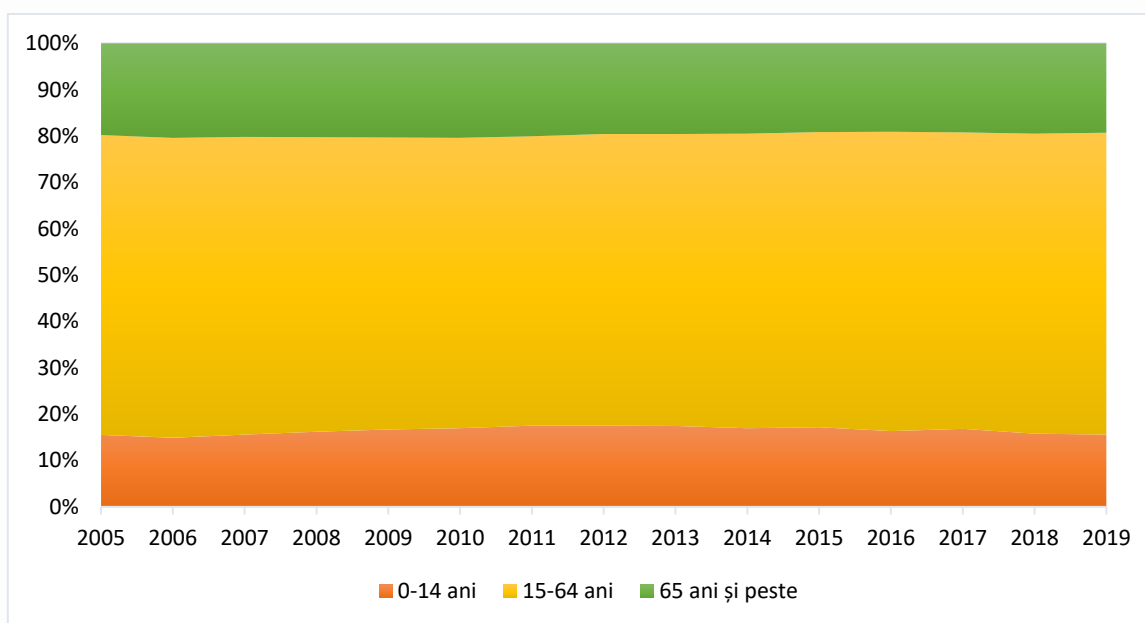

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Se poate observa ca în ultimii ani la valorile negative ale sporului natural se adaugă și soldul migrațional negativ, fapt ce conduce la accentuarea diminuării populației.

Atragem atenția asupra faptului că, procesele demografice discutate aici se leagă strâns una de cealaltă, sunt cauze reciproce, iar în unele cazuri pot fi chiar consecințele unei alteia. De exemplu migrația influențează structura demografică, pentru că în cadrul grupei de vârstă a tinerilor dispoziția imigrării este mai mare. Drept consecință a imigrării tinerilor crește rata populației vârstnice în cadrul populației, iar acest lucru înseamnă o scădere și din punct de vedere al natalității. Evoluția diferitelor categorii de vârstă pe baza datelor statistice indică o structură demografică destul de echilibrată, fără tendința de îmbătrânire rapidă. Practic ponderea grupei de vârstă cu 65 ani și peste, în anul 2019 arată o valoare apropiată valorii din anul 2005, în timp ce numărul copiilor rămâne constant.

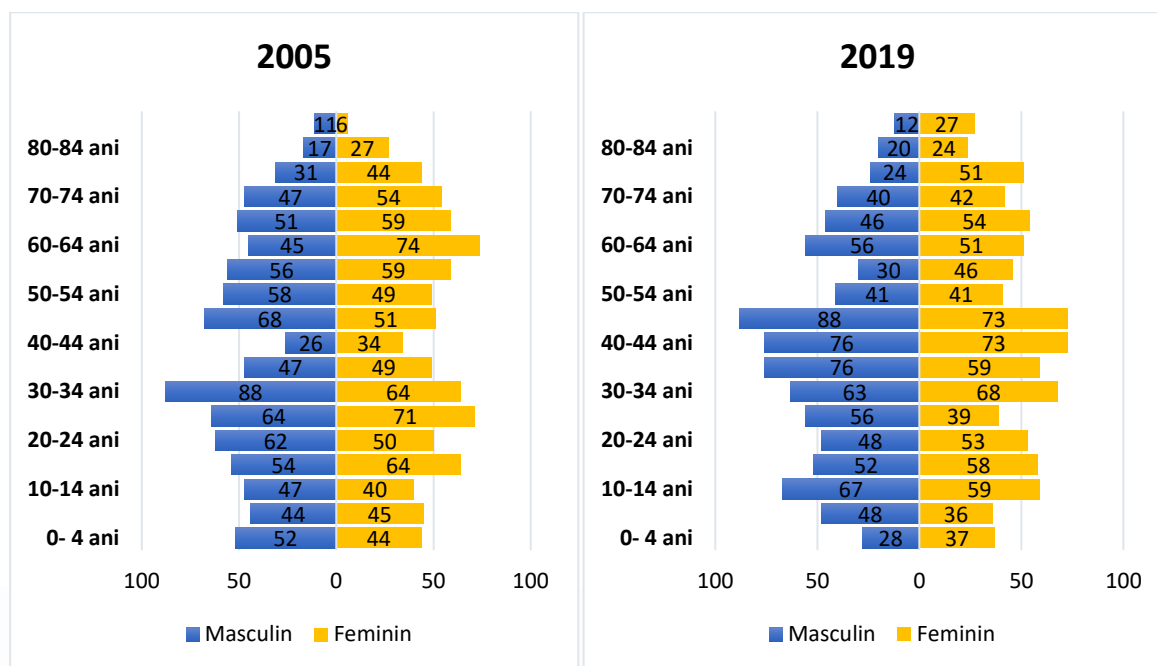
Grafic nr. 18: Structura populației pe grupe de vârstă (proporție), comuna Bixad, 2005-2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Totuși o tendință de îmbătrânirea lentă se poate observa prin compararea arborilor demografice din anii 2005 respectiv 2019.

Grafic nr. 19: Piramida demografică a comunei Bixad, 2005, 2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

După analiza referitoare la structura demografică urmează analiza distribuției **etnice și profesionale a populației**. În ultimii zece ani din punct de vedere confesional și etnic nu s-au semnalat schimbări însemnate. Conform datelor Recensământului din anul 2011 procentul persoanelor de naționalitate maghiară fiind de 97,5%. Pe baza informațiilor locale crește numărul populației rrome ca urmare a sporului natural și ca urmare a stabilirilor în comună de noi familii de rromi. Așadar numărul real a rromilor (conform estimărilor locale) arată o cifră mult mai mare față de datele Recensământului. Conform datelor oferite de SocioRoMap numărul rromilor din comună este circa 200 de persoane, toți fiind vorbitori de limbă română.

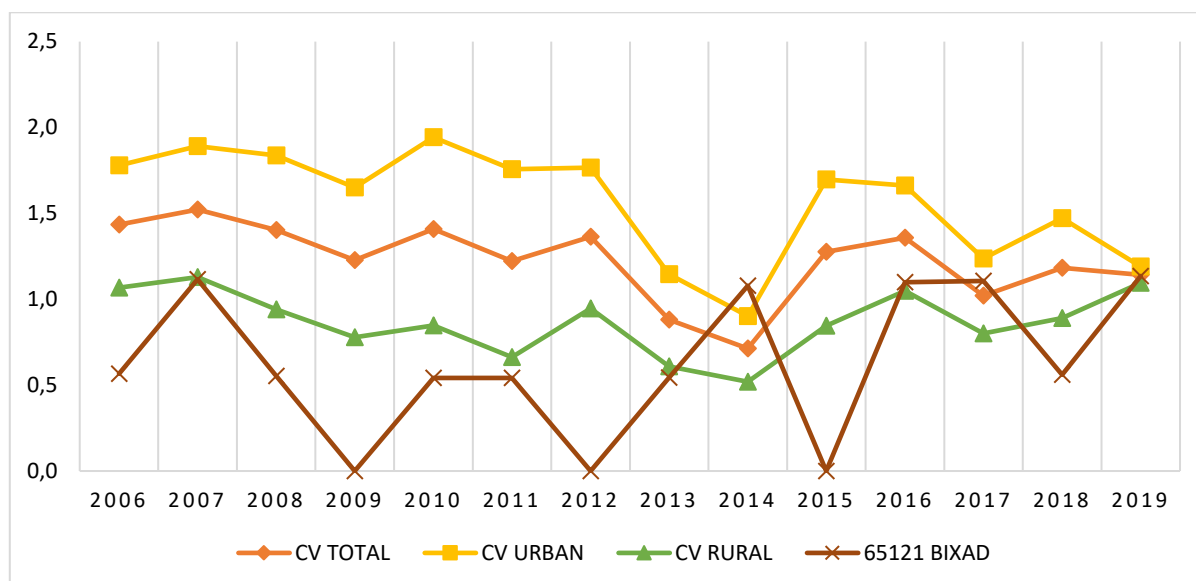
Tabelul nr. 5: Numărul populației de etnie romă în comuna Bixad, 2016

Numărul estimat de Romi	În raport cu populația	Romi care vorbesc limba maghiară	
		Număr	%
200	11%	200	100%

Sursă: Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, SocioRoMap, 2016

În final în cadrul proceselor demografice vom prezenta datele oficiale referitoare la divorțuri, în perioada analizată fiind înregistrat în total 17 divorțuri.

Grafic nr. 20: Divorțuri în comuna Bixad și județul Covasna pe 1000 loc, 2006–2019

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Drept rezumat vom evidenția cele mai importante constatări ale analizei, făcând o listă a acelor provocări locale referitoare la demografie, la care pe viitor conducerea comunei va trebui să găsească un răspuns. Aceste sarcini sunt pe termen lung, abordând mai multe perioade de programare, pe de altă parte acestea deja au fost incluse în strategia de dezvoltare anterioară, dar rămân actuale:

- rată naturală negativă, rata mortalității peste rata natalității,
- sold migratoriu nefavorabil, numărul plecărilor peste numărul celor stabiliți în comună,
- migrarea tinerilor, menținerea tinerilor în comună, convingerea și sprijinirea celor plecați în străinătate să se reîntoarcă acasă,
- integrarea comunității rrome în viața comunități reprezintă o provocare actuală.

4.2. Mediul social

4.2.1. Viața comunitară, problemele comunității

Având în vedere faptul că ultimul Recensământ al populației din România a fost realizat în anul 2011, cele mai recente date oficiale au aproape un deceniu, astfel, în procesul de analiză a comunității locale, trebuie să ne bazăm în special pe datele existente în evidențele locale și pe datele primare culese pe parcursul activităților de teren.

Conform datelor Recensământului, numărul locuitorilor din comuna Bixad este 1799 de persoane, dintre care 1717 de locuitori sunt de etnie maghiară, 19 persoane aparțin etniei române

iar 23 de persoane celei rrome. Însă, datele statistice existente pentru anul 2019 arată o ușoară diminuare a populației locale, deoarece în anul 2019 numărul locuitorilor din Bixad a fost de 1762 de persoane, ceea ce înseamnă o scădere cu aproximativ 2% față de numărul locuitorilor înregistrat la ultimul Recensământ.

Din punct de vedere al religiei, comunitatea locală este formată în procent de 82% din romano-catolici, 10% reformați, 3% ortodocși, și există și locuitori care sunt adepți ai religiei baptiste, unitariene și martorii lui Iehova.

Istoria localității, formarea acesteia și-a pus amprenta pe prezentul și pe viitorul comunității locale. Așa cum am prezentat în capitolele anterioare, inițial comunitatea locală s-a format din familiile care au sosit în Bixad pentru a lucra în cadrul fabricii de sticlă, mai apoi, peste ani după înființarea carierelor de piatră și a construcției căii ferate s-au mutat în comună și familiile angajaților, meșterilor în prelucrarea pietrei care au lucrat în cadrul carierelor de piatră.

Astfel s-a format o comunitate mixtă, eterogenă care nu a funcționat și nu funcționează ca un tot unitar, și în momentul de față se pot observa aceste probleme, dar există și inițiative bune în domeniu, în principal sosite din partea asociației tinerilor din comună care au ca obiectiv dezvoltarea vieții culturale și comunitare din Bixad.

La dezintegrarea comunității locale contribuie și fenomenul migrației tinerilor, care este caracteristic la nivel regional și național, tinerii în speranța unui trai mai bun pleacă la muncă în străinătate astfel își asumă copii mai puțini, și există și exemple când nu se mai întorc, se stabilesc în țările de reședință (fenomen caracteristic în special fetelor).

În Bixad din pricina comunității mixte, a vieții culturale-comunitare slabe, societatea locală este în dezintegrare, se observă o îndepărtare permanentă și o nepăsare care nu favorizează cooperarea, solidaritate, ajutorarea reciprocă se poate observa numai în cazul unor cercuri de prieteni restrânse.

Legăturile comunitare sunt slabe, neîncrederea și deseori invidia conduce la o pasivitate în rândul populației, soluțiile fiind așteptate din partea administrației locale.

Ca exemple pozitive pot fi menționate activitățile desfășurate de asociația tinerilor, de școala locală Mikes Armin, care sunt actori care au momentan și vor avea în viitor roluri importante în dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Bixad.

Există și familii tinere care au rămas, sau s-au întors în comună și desfășoară cu succes activități în domeniul agricol și zootehnic (creșterea animalelor, fermă model, cultivarea cartofilor și a căpșunilor, etc.) sau și-au deschis afaceri în diferite domenii (turism, prelucrarea pietrei, prelucrarea lemnului, etc.), acestea trebuie să fie bune exemple pentru tinerii locali dar și pentru întreaga comunitate.

O mare problemă în domeniul vieții culturale locale este faptul că s-a desființat Fanfara locală, care a fost un alt actor important al organizării vieții culturale. În viitor trebuie depuse toate eforturile pentru a reorganiza această Fanfară locală.

Conflictele etnice nu sunt caracteristice în Bixad, comunitatea rromă conviețuiește fără probleme cu cea maghiară.

În ultima perioadă, conducerea locală a depus eforturi pentru buna informare a populației despre diferitele inițiative ce se doresc a fi lansate la nivel local. Un astfel de dialog între conducere și comunitate este reprezentat și de metodologia elaborării strategiilor de dezvoltare, prin intermediul cărora se realizează interviuri și întâlniri focus grup, prin care cetățenii sunt implicați în formularea activităților și obiectivelor pe termen mediu, ce doresc a fi implementate în comună.

Totodată, strategia va formula și alte activități de dialog și informare publică, pentru ca cetățenii să fie permanent informați despre ce se întâmplă la nivelul comunei și să aibă posibilitatea de a formula opinii, sugestii, etc.

4.2.2. Viața religioasă

Din punct de vedere al împărțirii populației pe religii, marea majoritate a populației este de religie romano-catolică, în total 1480 de persoane, religie reformată au 137 de persoane, ortodocși 54,11 persoane sunt adepții religiei penticostale, bapțiști 32, unitarieni 5, iar martori ai lui Iehova sunt în total 29 de persoane din Bixad.

Tabelul nr. 6: Diviziune religioasă și confesională în comuna Bixad, 2011

	Persoane	Procent (%)
Ortodox	54	3,1%
Romano-catolic	1 480	84,1%
Reformat	137	7,8%
Penticostali	11	0,6%
Greco-catolic	*	-
Baptist	32	1,8%
Adventist	0	0,0%
Unitarieni	5	0,3%
Martorii lui Iehova	29	1,6%
Altele	8	0,5%
nu există date	39	

Sursa: date recensăminte, 2011

Și din punct de vedere al identității religioase comunitatea din Bixad este într-o situație specială. De-alungul anilor, începând cu secolul al 19-lea s-au petrecut treceri masive între religii, între 1800 și 1920 populația locală a fost în procent de 100% de religie romano-catolică, după Tratatul de la Trianon până în 1940 aproximativ jumătate din populație a trecut la religia greco-

catolică, motivul fiind că odată cu trecerea la această religie membrii populației locale au primit suprafețe agricole de la Statul Român.

În perioada dintre 1940-1944 un număr de 473 de persoane s-au reîntors la religia romano-catolică, în această perioadă motivul fiind același, însă pământul a fost oferit de Statul Maghiar.

În perioada dintre 1945-1947 un număr de 311 persoane au trecut la religia ortodoxă putând astfel păstra suprafețele primite atât din partea statului Român cât și al statului Maghiar.

În toate aceste etape, când s-a trecut de la o religie la alta s-au transcris și numele din română în maghiară și invers.

Aceste procese au rezultat o tulburare de identitate religioasă care poate fi observată și în momentul de față. Aproximativ o treime din populația de religie catolică frecventează permanent liturghiile susținute în biserica catolică.

Biserica romano-catolică a fost construită în anul 1867, a devenit parohie independentă în anul 1919 când s-a desprins de la comuna Micfalău.

Săptămânal sunt organizate orele de religie, atât în cadrul școlii cât și a parohiei locale, la acestea participă și copii de altă religie, nu numai cei care au religia romano-catolică.

Biserica participă activ și la organizarea evenimentelor comunitare (15 Martie) împreună cu școala din comuna Bixad.

În ultima perioadă s-au realizat investiții la Biserica locală, iar parohia locală a fost reconstruită deoarece aceasta a fost ruinată de un incendiu.

Comunitatea reformată din Bixad aparține parohiei din Micfalău, astfel în Bixad se susțin slujbe odată sau de două ori săptămânal de către pastorul reformat din Micfalău.

Biserica greco-catolică a fost construită în anul 1712, în comună există și biserică ortodoxă și o casă de rugăciuni pentru martorii lui Iehova.

4.3. Resurse culturale

4.3.1. Instituții și ONG-uri culturale

Una dintre principalele realizări în domeniul infrastructurii culturale din comuna Bixad constă în faptul că, din bugetul comunei clădirea căminului a fost reabilitată integral atât în interior cât și în exterior, astfel fiind soluționată una dintre principalele probleme din domeniu identificate în strategia pentru perioada 2014-2020, când populația locală era nemulțumită de faptul că în Bixad nu există o clădire corespunzătoare organizării vieții culturale.

Acum, infrastructura culturală este reabilitată, iar în afară de căminul cultural mai există o clădire, cea a Centrului de Studii Europene, care poate facilita activitățile de organizare evenimente mai mici, întâlniri și spațiu favorabil pentru tinerii din comună pentru a se întâlni.

Din păcate anul 2020 și situația epidemiologică cu restricțiile aferente în domeniul organizării de întâlniri, evenimente, manifestații și-a pus amprenta pe viața culturală din Bixad, motiv pentru care starea comunității locale este necorespunzătoare, populația având nevoie de interacțiune socială pentru a nu păși pe calea pesimismului și a depresiei.

După încetarea perioadei de pandemie cauzată de virusul Sars Cov2, conducerea comunei împreună cu actorii din domeniul cultural au printre planuri revigorarea vieții culturale.

Principalul actor în domeniul cultural este Asociația de Tineret din Bixad care s-a înființat în anul 2006. Toate activitățile culturale, sportive din comuna Bixad sunt organizate de această asociație în parteneriat cu administrația locală, cu corul local și fanfara din Bixad. Printre activitățile Asociației se numără stropitul tradițional din a doua zi de Paște, vopsitul ouălor, pregătirea cocardelor, activități sportive, tabere pentru tineret, organizare de excursii, evenimente cu ocazia Crăciunului, 15 Martie, etc. Asociația se află în relație de înfrățire cu asociații din Ungaria, împreună organizează periodic întâlniri, schimburi de experiențe.

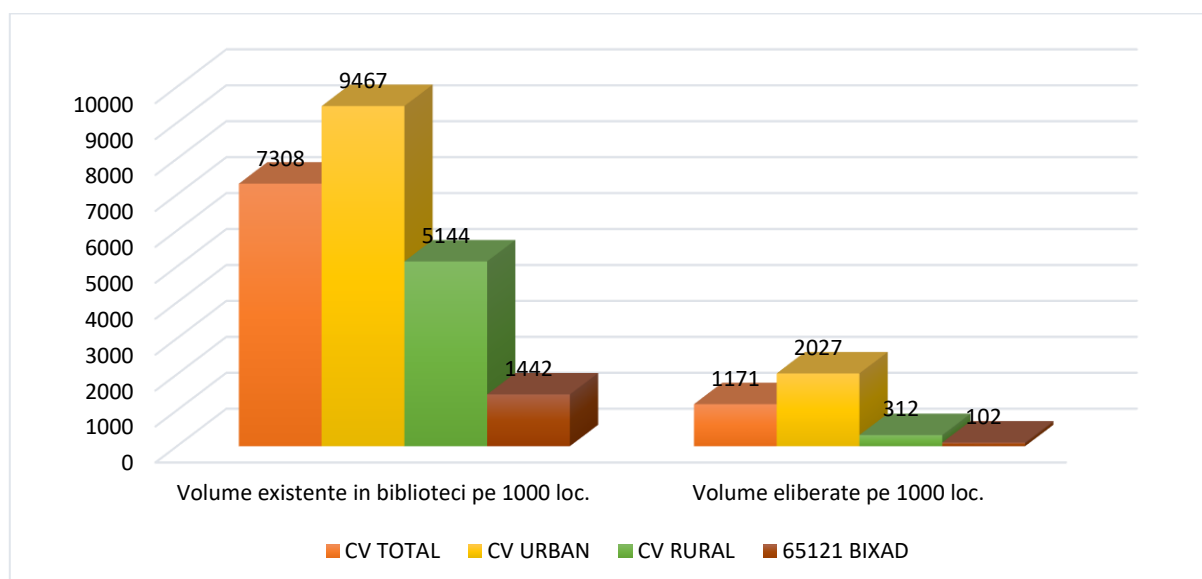
Printre actorii vieții culturale se numără și corul din Bixad care susține concerte cu ocazia diferitelor evenimente locale (Sărbători, Zilele Comunei, etc.) dar participă și la evenimente din afara comunei.

Școala Gimnazială "Mikes Armin" din Bixad primește un rol important în formarea și organizarea vieții culturale locale, implicând copiii de la o vârstă fragedă în activitățile culturale. Printre evenimentele cu caracter cultural organizate în cadrul școlii se numără: ziua poveștii populare, Sărbare de Crăciun, Sărbare de Paște, Ziua Internațională a poveștii, ziua mondială a poeziei, ziua mamelor, ziua națională a României, comemorarea eroilor din 1956, 15 Martie – Spectacol în memoria Revoluției din 1848, Ziua recoltei, etc. În momentul de față și școala locală se confruntă cu problemele generate de criza sanitară, preșcolarii și elevii participând la activități educaționale în mediul on-line, toate activitățile enumerate mai sus fiind suspendate, dar se dorește reluarea acestora odată cu reîntoarcerea elevilor și cadrelor didactice în școală.

Pentru dezvoltarea și colorarea paletelor culturale se are în vedere și revigorarea ansamblului de dansuri și cântece populare.

Șirul instituțiilor culturale se completează cu Biblioteca Comunală, care deținea în anul 2019 un număr de 1442 de volume raportat la 1000 de locuitori, iar numărul volumelor eliberate pe 1000 de locuitori a fost de 102, iar numărul cititorilor activi raportat la 1000 de locuitori a fost de 40.

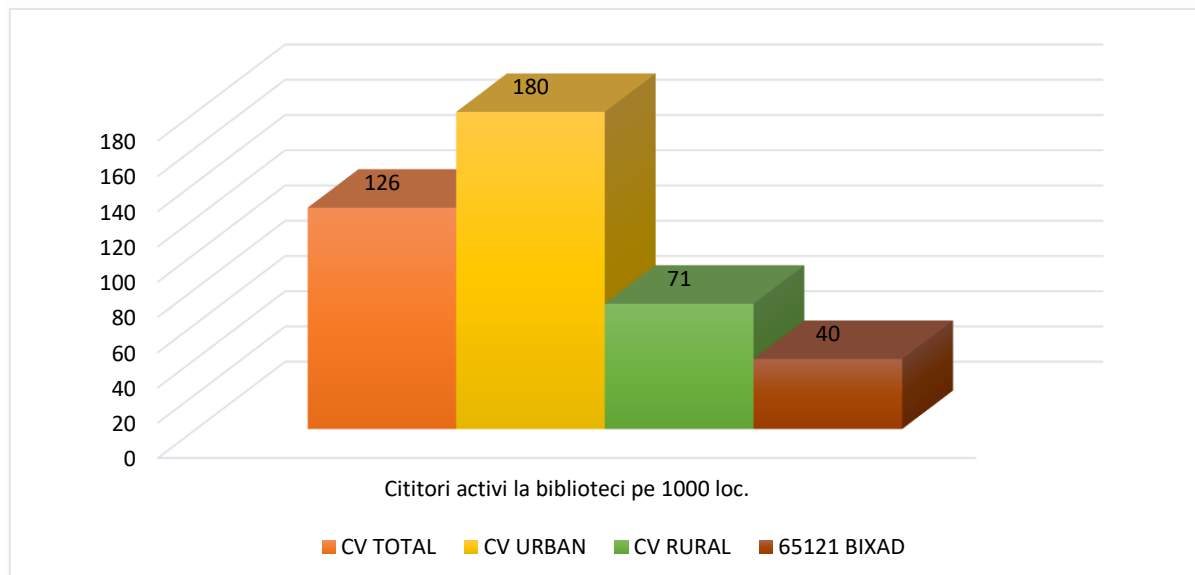
Grafic nr. 21: Volume existente și volume eliberate raportat la 1000 locuitori în Bixad și în județul Covasna, 2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Din datele acestor grafice putem observa că atât numărul volumelor existente, cât și a celor eliberate, și a numărului de cititori activi, în comuna Bixad se situează sub media localităților rurale din județul Covasna.

Grafic nr. 22: Cititori activi pe 1000 locuitori în comuna Bixad și în județul Covasna, 2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

De resursele culturale, pe care se poate construi viața culturală se numără și elementele patrimoniului construit, a monumentelor istorice din categoria A și B, acestea fiind resurse turistice și comunitare.

Tabelul nr. 7: Clădiri istorice aflate în evidență din Bixad

Denumirea	Proprietar	Locația	Era	Stadiu
Situl arheologic de la Bixad		Cetatea - Văpa la 2,5 km sudvest de Bixad, pe malul drept al Oltului	sec. XIII - XIV, Epoca medievală	În ruină
Fortificație		Cetatea - Văpa la 2,5 km sudvest de Bixad, pe malul drept al Oltului	sec. XIII - XIV, Epoca medievală	În ruină
Așezare		Cetatea - Văpa la 2,5 km sudvest de Bixad, pe malul drept al Oltului	Latène, Cultura geto - dacică	În ruină
Așezare		Cetatea - Văpa la 2,5 km sudvest de Bixad, pe malul drept al Oltului	Eneolitic, Cultura Cucuteni - Ariușd	În ruină
Așezare		Cetatea - Văpa la 2,5 km sudvest de Bixad, pe malul drept al Oltului	Epoca bronzului, Cultura Wietenberg	În ruină
Fortificația medievală de la Bixad, punct Cetatea Șoimilor		Cetatea "Șoimilor", pe dealul Piatra Șoimilor, la confluența Oltului cu pârâul Calului	sec. XIV - XV, Epoca medievală	În ruină
Biserica Sf. Gheorghe	Biserica ortodoxă	Sat Bixad	1712	Utilizabil

Sursă: Institutul Național al Monumentelor Istorice

Din păcate, oportunitățile de finanțare în domeniul reabilitării monumentelor istorice accesibile în perioada 2014-2020 prin diferite programe (PNDR, POR, etc.) nu au fost valorificate

corespunzător, în noua perioadă vor exista noi oportunități însă se arată necesitatea susținerii proprietarilor cu informații și know-how în domeniul surselor de finanțare pentru ca acestea să poată obține fondurile necesare pentru salvare, reabilitare și valorificare în turism și domeniul cultural.

În domeniul artei populare, în comuna Bixad există meșteri populari specializați în sculptarea și prelucrarea pietrei, prelucrarea lemnului, producția goblenurilor, produse din pîslă.

Acești meșteri populari își câștigă existența prin produsele realizate care sunt valorificate pe plan local dar și în afara comunei.

Meșteșugarii nu sunt reprezentați de o asociație, în acest sens ar fi indicat să se facă demersuri pentru ca aceștia să poată transmite cunoștințele acumulate către tineri, dar în special pentru ca aceste meșteșuguri și produse tradiționale să poată fi valorificate prin intermediul turismului.

4.3.2. Evenimente culturale și comunitare

La nivelul **evenimentelor culturale și comunitare** din comuna Bixad putem menționa următoarele evenimente:

- 15 august - hramul bisericesc la catolici
- 15 martie - aniversarea Revoluției din 1848-49
- 14-15 august - zilele comunei
- februarie - bal mascat
- 06 octombrie - aniversarea eroilor de la Arad 1849
- balul coșărcilor
- bal mascat
- balul majoraților
- balul strugurilor

Unul dintre cele mai importante evenimente cultural-comunitare din comună este reprezentat de zilele comunei, organizat la mijlocul lunii august, simultan cu hramul bisericii romano-catolice. Este un eveniment cu un program complex, care cuprinde diferite activități culturale, sportive, comunitare, la care sunt invitați artiști locali dar și din străinătate.

Așa cum am mai menționat, evenimentele culturale au fost sistate sau numărul acestora a fost redus la minim în anul 2020, iar cea mai importantă sarcină a următorilor ani este relansarea evenimentelor, mai ales acum când cererea este foarte mare, și există asigurat cadrul corespunzător prin căminul cultural reabilitat.

4.4. Situația învățământului local

Învățământul în comuna Bixad este asigurat de Școala Gimnazială Mikes Armin, și de Grădinița Abraham Arpad, care aparține aceleiași instituții școlare.

În această unitate școlară sunt trei grupe de preșcolari și nouă clase, dintre care cinci clase primare (clasa pregătitoare și clasele I-IV) și patru clase gimnaziale.

În următorul tabel se poate urmări evoluția numărului de copii înscriși la grădiniță și la școală din comuna Bixad, în ultimii patru ani școlari.

Tabelul nr. 8: Evoluția numărului de copii înscriși la grădiniță și la școală din comuna Bixad

Anul școlar	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Grădinița Nr. preșcolari	48	50	47	45
Primar Nr. elevi	87	84	82	83
Gimnazial Nr. elevi	76	67	74	69
Total	211	201	203	197

Sursă: Evidența școlii locale

Numărul copiilor înscriși la unitățile de învățământ local arată o scădere, în perioada dintre 2016-2020 scăderea este una mică, însă dacă luăm în calcul faptul că în anul școlar 2011-2012 numărul copiilor înscriși a fost de 250 de copii, raportat la acest an, într-un deceniu s-a înregistrat o diminuare cu 21,2% a populației școlare, ceea ce reprezintă o problemă de ordin demografic și este o problemă și în ceea ce privește menținerea în funcționare a instituției locale de învățământ.

Printre motivele din spatele acestei scăderi se poate regăsi mentalitatea schimbată a familiilor, care acceptă un număr mai mic de copii, care este în strânsă legătură și cu migrația forței de muncă în străinătate, copiii fiind crescuți de un singur părinte, sau de bunici, în timp ce părinții sunt plecați în speranța asigurării unui trai mai decent acestora.

Resursele umane sunt asigurate pe 21 posturi didactice, și 2 persoane fac parte din categoria cadrelor didactice auxiliare.

Sălile de clasă au un aspect plăcut, fiind decorate de elevi, diriginți și învățători, acordând astfel un caracter specific fiecărei săli. Una dintre clasele școlii a fost reabilitate, iar 8 clase au fost dotate cu mobilier nou, table interactive, proiectoare și laptopuri necesare desfășurării activității didactice în mediul on-line, însă această infrastructură IT achiziționată va fi benefică pentru

dezvoltarea activităților educaționale, introducerea e-educației, după ce școala se va desfășura în condiții de normalitate.

Printre realizările infrastructurale se numără și faptul, că a fost reabilitat trotuarul din fața școlii, asigurând astfel un aspect mai plăcut și siguranța pentru circulația copiilor.

Din bugetul local se finanțează dotarea școlii cu sistem de supraveghere, care constă din opt camere video.

Printre principalele investiții asupra infrastructurii educaționale din Bixad apar realizarea de grupuri sanitare la clădirea școlii, reabilitare integrală a clădirii grădiniței, izolarea termică a clădirii școlii.

În afară de programul obligatoriu, școala și grădinița desfășoară numeroase activități extra curriculare, deosebit de benefice pentru copii din sistemul local de învățământ. Printre aceste activități se regăsesc acțiuni de conștientizare în domeniul protecției mediului și naturii, activități culturale și sportive.

Sistemul local de învățământ este completat de Centrul de Zi Szent Piroška, care funcționează de 8 ani cu o capacitate de 40 de locuri, fiind înființată de Fundația Sfântul Francisc Deva.

Activitățile centrului de zi pornesc după programul oficial al școlii locale, aproximativ 30 de copii (din care 8-9 maghiari) sosesc la centru pentru a rezolva temele pentru acasă, pentru a servi prânzul și a participa la diferite activități educative și distractive.

Majoritatea copiilor care se prezintă la activitățile Centrului sunt de etnie rromă, deși ar fi indicat ca și numărul copiilor de etnie maghiară să fie mai ridicat, activitățile fiind în beneficiul copiilor.

Mulți copii învață să scrie, să citească să cânte în cadrul centrului, tot aici sunt învățați să se roage și să realizeze diferite activități de lucru manual.

În cazul majorității copiilor hrana primită în cadrul centrului este singura din cursul unei zile.

În cadrul centrului activează 2 asistenți sociali (pedagogi) care îndeplinesc toate sarcinile necesare funcționării centrului, de la asigurarea materiei lemnoase pentru încălzire și prepararea hranei, până la obținerea fondurilor de finanțare, educarea copiilor, etc.

Clădirea în care funcționează Centrul este închiriată pentru o perioadă de 49 de ani, lemnele necesare fiind asigurate de administrația locală sau de către Composesorat.

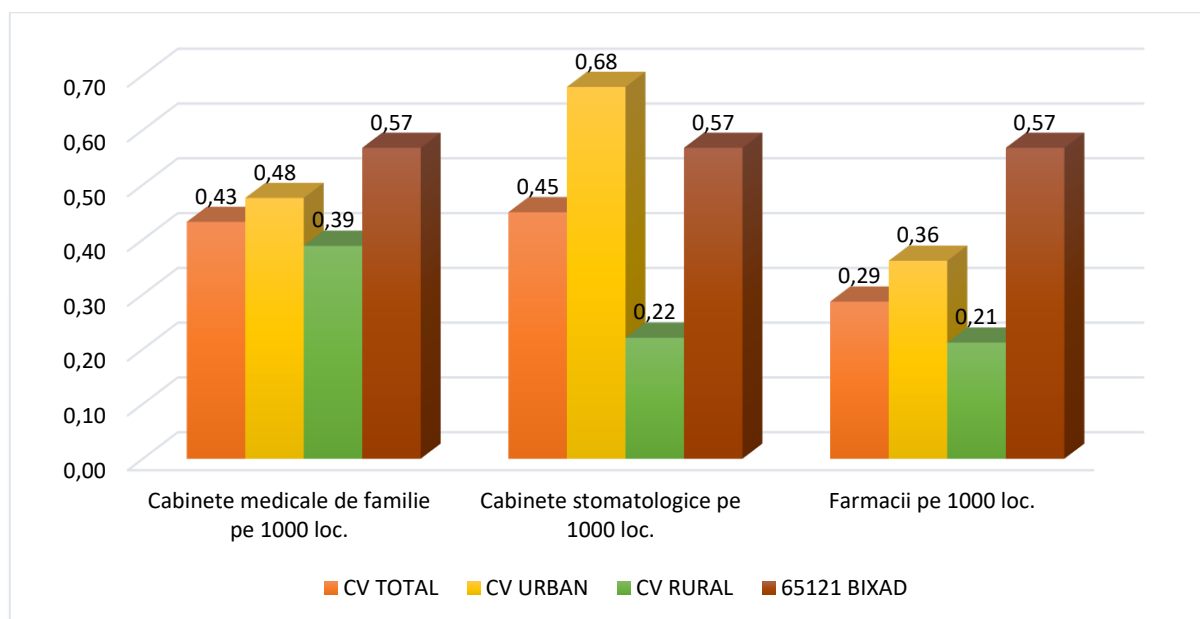
4.5. Sănătate și asistență socială

Infrastructura sanitară a comunei Bixad este compusă din un cabinet de medicină generală și o farmacie.

Medicul de familie își desfășoară activitatea într-o clădire pusă la dispoziția sa de administrația publică locală.

Starea generală de sănătate a populației este asemănătoare cu cea a populației din localitățile rurale ale județului Covasna, sincope fiind identificate în numărul mai ridicat de pacienți diagnosticați cu diabet, și silicoză.

Grafic nr. 23: Unități sanitare la o mie de persoane în comuna Bixad și în județ în 2019

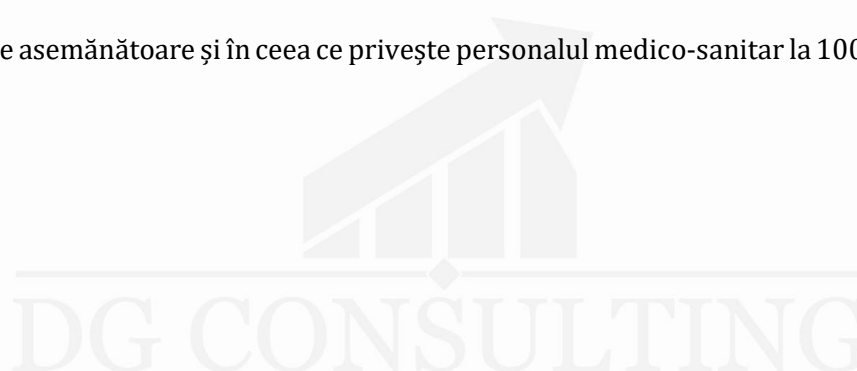

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

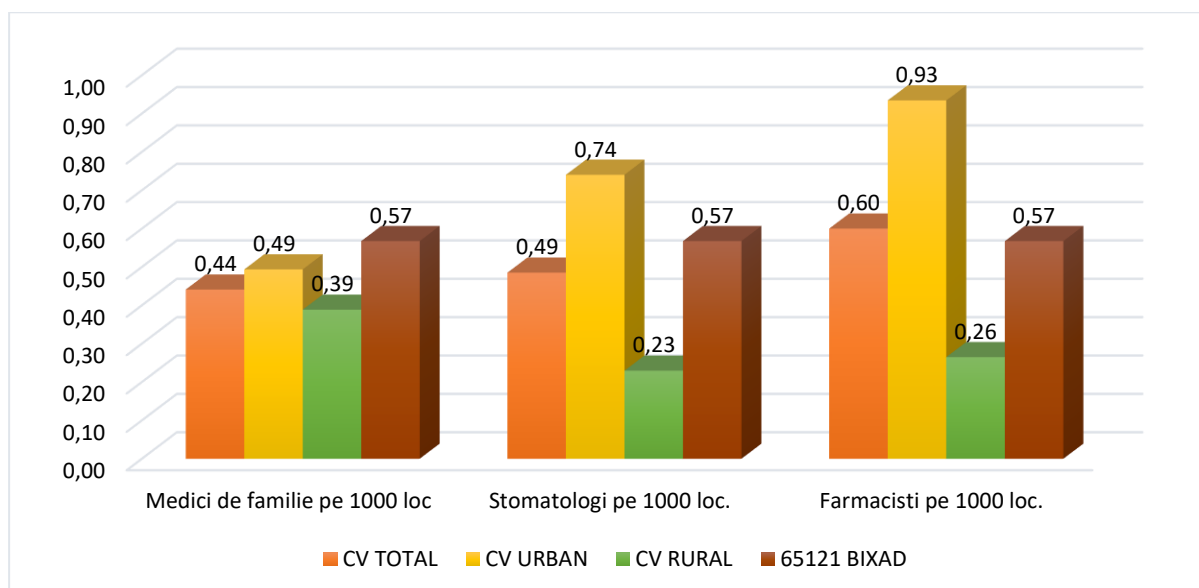
În graficul de mai sus se poate observa faptul că în ceea ce privește accesul la infrastructură sanitară (cabinet medical, stomatologie, farmacie) comuna Bixad se situează într-o situație mai favorabilă față de media localităților rurale din județul Covasna, valorile sunt calculate la 1000 de persoane.

Datele din grafic însă nu reflectă în totalitate realitatea, deși acestea sunt datele oficiale ale INS, deoarece din păcate în comuna Bixad nu mai există cabinet de stomatologie, medicul stomatologic și-a mutat serviciile în altă comună din județ, așadar există o cerere importantă față de aceste servicii și este o problemă de rezolvat în scopul asigurării igienei orale corespunzătoare și a sănătății publice a populației.

Situația este asemănătoare și în ceea ce privește personalul medico-sanitar la 1000 de locuitori.

Grafic nr. 24: Personal medico-sanitar calculat la 1000 de locuitori în Bixad și județul Covasna, 2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Cabinetul medical este dotat cu aparatura de bază necesară, iar activitatea medicului de familie este susținută de către o asistentă. În perioada această funcționarea cabinetului medical este influențată de situația epidemiologică de pe plan mondial, dar lucrurile sunt ținute sub control, nu există probleme diferite față de alte localități.

În comună nu există centru de urgență, însă în cazul în care există situații de urgență medicul de familie asistă la rezolvarea acestora.

Și în domeniul sanitar trebuie să facem mențiuni despre activitatea de îngrijire la domiciliu, realizate de 2 asistente din partea Caritas, care asigură servicii pentru 15-20 de bolnavi din comună, venind astfel în completarea serviciilor oferite de cabinetul de medicină.

În aceeași clădire în care se regăsește cabinetul medical, funcționează și o farmacie care are ca angajați două farmaciste (1 farmacist și un asistent).

În Bixad numărul beneficiarilor de ajutor social în anul 2020 a fost de 15 persoane, de alocații familiale au beneficiat 20 de persoane.

Printre serviciile sociale locale apar activitățile de îngrijire la domiciliu, realizate de 2 asistente din partea Caritas, care asigură servicii în anul curent pentru 14 de bolnavi din comună, venind astfel în completarea serviciilor oferite de cabinetul de medicină.

Un alt actor în domeniul serviciilor sociale este Centrul de Zi Szent Piroska, care funcționează de 8 ani cu o capacitate de 40 de locuri, fiind înființată de Fundația Sfântul Francisc Deva.

Activitățile centrului de zi pornesc după programul oficial al școlii locale, aproximativ 30 de copii sosesc la centru pentru a rezolva temele pentru acasă, pentru a servi prânzul și a participa la diferite activități educative și distractive.

Majoritatea copiilor care se prezintă la activitățile Centrului sunt de etnie rromă, deși ar fi indicat ca și numărul copiilor de etnie maghiară să fie mai ridicat, activitățile fiind în beneficiul copiilor.

Mulți copii învață să scrie, să citească să cânte în cadrul centrului, tot aici sunt învățați să se roage și să realizeze diferite activități de lucru manual.

În cazul majorității copiilor hrana primită în cadrul centrului este singura din cursul unei zile.

În cadrul centrului activează 2 asistenți sociali (pedagogi) care îndeplinesc toate sarcinile necesare funcționării centrului, de la asigurarea materiei lemnoase pentru încălzire și prepararea hranei, până la obținerea fondurilor de finanțare, educarea copiilor, etc.

Clădirea în care funcționează Centrul este închiriată pentru o perioadă de 49 de ani, lemnele necesare fiind asigurate de administrația locală sau de către Composesorat.

4.5.1. Posibilități de recreere și viața sportivă

Infrastructura sportivă la nivelul comunei este reprezentată de sala de sport care a fost construită din fonduri guvernamentale completate cu fonduri alocate din bugetul local și de către infrastructura sportivă a școlii. Teren de fotbal nu există, astfel nici echipă de fotbal, și activitatea sportivă a copiilor este organizată în cadrul școlii, atunci când școala funcționează în condiții normale.

Infrastructura sportivă este completată de terenul de minifotbal cu gazon sintetic construit pe parcursul anului trecut, care este în proximitatea clădirii primăriei locale, în zona care concentrează centrul de studii, școala locală, etc. Acest teren este utilizat de elevii școlii locale și de copiii din comună cu titlu gratuit, iar adulții, pasionați de fotbal din localitate dar și din zonele învecinate

Printre posibilitățile de recreere se regăsesc drumețiile în natură, vizitarea atracțiilor naturale din zonă, iar adepții pescuitului au posibilitatea de a practica acest sport la heleșteele din comuna Bixad amenajate în ultima perioadă de către un antreprenor local.

5. SITUAȚIA ECONOMICĂ ȘI PROCESE ECONOMICE

5.1. Geografie economică - context și resurse

Succesul economic al oricărei localități depinde de capacitatea sa de acomodare și integrare în procesele economice de nivel regional, național (și global) de dinamica relațiilor economice existente și de felul în care își gestionează resursele endogene. Relațiile economice și posibilitățile de accesare a piețelor sunt influențate de poziționarea geografico-economică a localității. Poziția geografico-economică a comunei Bixad în context regional nu este una chiar favorabilă. Centrele urbane și centrele economice de importanță națională și regională (polurile de dezvoltare), capabile să polarizeze și să dinamizeze mediul înconjurător sunt situate departe de comună.

Brașovul unul dintre centrele economice cu cea mai rapidă dezvoltare și a cărei putere de organizare a spațiului crește în regiune se află la o distanță de 64 km și la nivelul comunei Bixad nu prea se manifestă efectul de polarizare a centrului în afară de faptul că aici face navetă în jur de 15 de persoane din comună. Situând la limita nordică a județului Covasna poziționarea comunei este una periferică din punct de vedere administrativ, totuși din punct de vedere economic comuna nu se află printre cele mai periferice comune din județ deoarece dispune de relații importante în teritoriu. Departe de sistemul de autostrăzi existent și proiectat (40 km la cea mai apropiată autostradă aflată numai în faza de proiectare, Autostrada Brașov-Bacău) drumul European E578 asigură accesibilitatea comunei, și leagă repere turistice importante din zonă unde se realizează un flux important de turiști, atât de către turiștii maghiari care vizitează zona turistică Trei Scaune cât și de către turiști autohtoni care vizitează stațiune turistică Băile Tușnad și alte destinații din județul Harghita. O altă axă importantă o reprezintă drumul național DN 11 C de pe care se poate accesa stațiunea Băile Balványos și unicul lac vulcanic din țară, Lacul Sfântu Ana.

Centrul județean Sfântu Gheorghe se află la o distanță de 31 km iar centrul județului Harghita, municipiul Miercurea Ciuc la o distanță de 40 km. Firmele din Sfântu Gheorghe atrag forțe de muncă locală, în număr de circa 120 de persoane mai ales prin două firme multinaționale din industria automotive la care se lucrează aproximativ 50-60 de persoane. Efectele nefavorabile ale semi-periferiei pot fi ameliorate prin stabilirea relațiilor economice în primul rând cu centrele județene menționate respectiv cu municipiul Târgu Secuiesc mai ales în domeniul turismului.

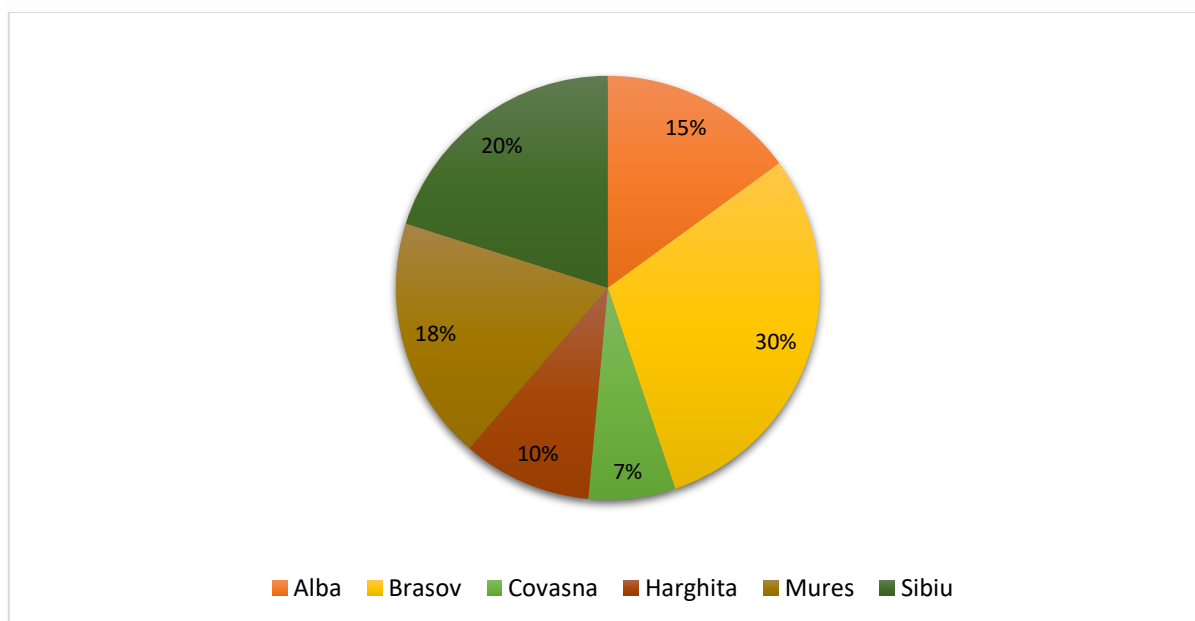
Comuna dispune de o stație CFR, numărul curselor feroviare fiind de 7 curse (2 interregionale și 5 regionale) spre Sfântu Gheorghe și 6 curse spre Miercurea Ciuc în zilele de lucru. De asemenea există 2 curse de autobuz cu destinația Sfântu Gheorghe care se întorc în comună spre seară și sunt curse de minibuz care circulă între Piatra Neamț și Brașov și care eventual se opresc și în comună.

În județul Covasna nu există aeroport internațional, cel mai apropiat aeroport se află la Târgu Mureș la o distanță de 185 km, care poate fi parcursă în aproximativ 3 ore, dar chiar și acesta are puține curse internaționale. Aeroportul Otopeni din capitala București cu numeroase curse aeriene internaționale, se află la o distanță de 244 km, ceea ce poate fi parcursă în 3,5 ore cu mașina. Aeroportul din Sibiu, care are în special curse aeriene spre Germania, se află la o distanță de 200 km, drumul poate fi parcurs în circa 3 ore, iar aeroportul din Cluj-Napoca se află la 280 km, ceea ce reprezintă un drum de peste 4 ore. Construcția aeroportului de lângă Brașov, care ar fi la o distanță de numai 70 km (1 h 30 min), ar contribui semnificativ la creșterea accesibilității comunei și ar oferi noi oportunități economice întregii regiuni.

Datorită caracteristicilor rurale și densității mici a populației județul Covasna nu reprezintă o zonă dezvoltată din punct de vedere economic la nivel regional și național. Regiunea Centru în care se află județul Covasna contribuie cu puțin peste o zecime la nivelul GDP-ului național (11,3%). În cursul anului 2018, numai 9% din investițiile străine realizate în țară, reprezentând 7.331 milioane de Euro au avut ca destinație Regiunea Centru. Datorită caracterului rural, al accesibilității slabe și a caracterului periferic interior, județul nu poate fi considerat nici punct țintă pentru investirea capitalului străin.

Ponderea județului Covasna la PIB-ul regional este de asemenea redus, numai 7%. Ponderea județului în exportul regional este de asemenea redus, dar se remarcă în domeniul exportului agroalimentar. Alături de județele Brașov și Alba, județul Covasna este exportator de produse agroalimentare, grupa mărfurilor agroalimentare exportate de firmele din județul Covasna deține 18,4% din totalul exporturilor la nivelul regiunii.

Grafic nr. 25: Procentul județului Covasna din GDP-ul regional în anul 2017

Sursa: redactare proprie pe baza datelor CNSP

Ca toate localitățile, și comuna Bixad își are propriile condiții locale speciale, care ori ajută, ori trag înapoi dezvoltarea economiei locale, iar aceste condiții stabilesc avantajele comunei în a reuși să atragă, să realizeze sau să mențină investiții în comună. Resursele localității utilizabile în economie pot fi împărțite în trei grupe: resurse naturale, resurse umane și resurse aflate în relațiile teritoriale. După cum am făcut referire și în cadrul capitolului dedicat prezentării tendințelor demografice dimensiunea populației locale înseamnă în sine o resursă de și valoarea resursei umane se arată mai ales în volumul capitalului social, în funcționarea comunității locale, în diferitele forme de cunoaștere locale (nivel de educare, specializare, etc.) și în atitudini locale, despre care discutăm mai pe larg în capitolul referitor la comunitate.

Concluzionând cele prezentate mai sus cele mai importante disfuncții ale poziționării geografico-economice sunt următoarele:

- pondere redusă în PIB regional, investiții străine reduse și export redus realizat de județului Covasna,
- poziționarea periferică a comunei (limită județ), distanța față de poli de dezvoltare,
- distanță față de aeroporturi, distanță față de autostrăzi existente,
- relații insuficient de dezvoltate în domeniul cooperării economice cu orașele/localitățile din regiune,
- dimensiune redusă a pieței forței de muncă, lipsă specializare, numărul mic al specialiștilor de înaltă calificare, sporul negativ al migrației, mulți dintre tineri lucrează în străinătate,
- resurse endogene valorificate sub potențial.

5.2. Resursele naturale și exploatarea acestora

Resursele naturale sunt acele elemente ale naturii, care pot fi valorificate prin sistemul economiei locale. În trecut o resursă importantă o reprezentau pădurile de fag din zonă cărora de fapt comuna își datorează existența. Aceste păduri de fag au făcut posibil construirea fabricii de sticle de odinioară. Găsim exemple în cea ce privește inițiative privind valorificarea resurselor locale și în era socialismului. De exemplu pe teritoriul administrativ al comunei a fost construită o hidrocentrală în scopul producerii energiei. Proximitatea râului Olt poate oferi noi posibilități în creșterea independenței energetice a comunei și în viitor.

Carierele de piatră care au atras o forță de muncă considerabilă în trecut din localitățile învecinate, funcționează și astăzi, cantitatea de piatră extrasă ajunge la circa 500.000 de tone anual. Exploatarea se realizează de către o firmă din Brașov care asigură locuri de muncă și prin diferite impozite și taxe (clădiri, teren) contribuie la veniturile proprii ale comunei.

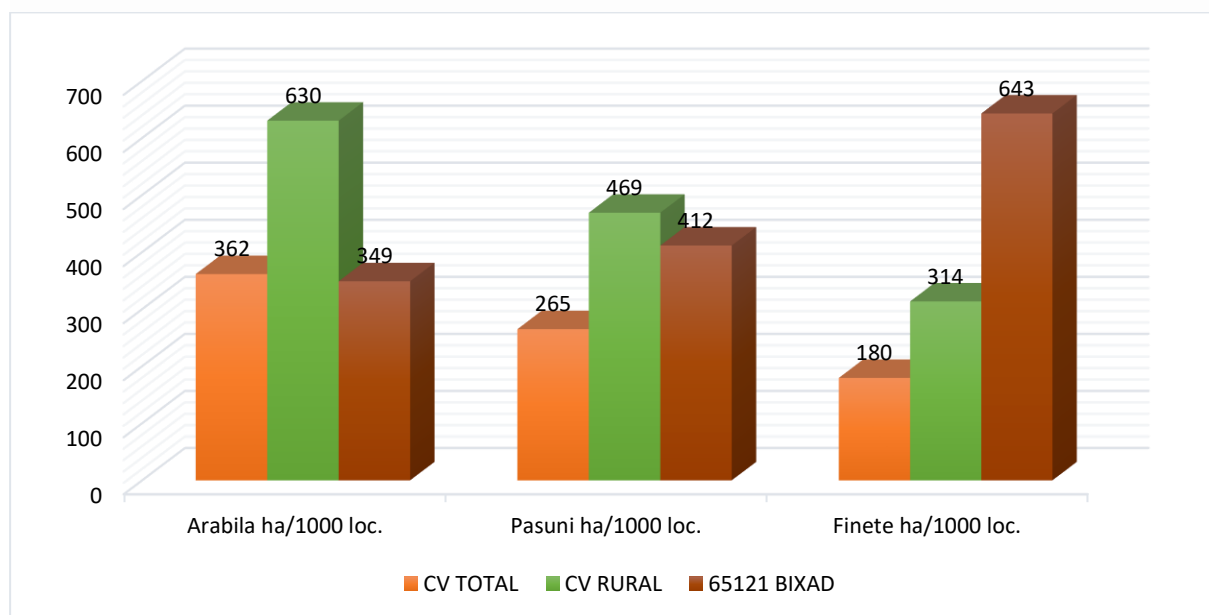
O altă resursă naturală o reprezintă terenurile agricole, în special pășunile și fânețele din zonă cea ce oferă trai, respectiv venituri suplimentare pentru multe familii locale. Consecință a agriculturii tradiționale care încă se practică în zonă, peisajul este extrem de mozaicat, îmbinând ecosisteme de pădure întinse și puțin disturbate antropic, pajiști extraordinar de diverse din punct de vedere floristic, terenuri agricole lucrate tradițional. O altă categorie a resurselor locale naturale o reprezintă resursele care pot fi utilizate prin sistemul turistic local, de ex: peisajul natural, sursele de apă minerală, sursa locală de apă termală, heleştee, etc..

5.2.1. Terenuri agricole și utilizarea actuală a acestora

Analiza de mai jos a activităților economice s-a realizat pe baza datelor Institutului Național de Statistică. Conform datelor Institutului Național de Statistică din anul 2014, comuna Bixad dispune de 2610 ha de terenuri agricole, reprezentând 54% din suprafața fondului funciar. Raportat la 1000 de locuitori suprafața agricolă corespunde valorii de medie a zonelor rurale din județul Covasna (circa 1400 hectare terenuri agricole/1000 locuitori).

Structura agriculturii este influențată de condiții de relief, climă și sol care în comparație cu celelalte zone ale județului sunt mai puțin favorabile. Aproape jumătatea terenurilor agricole în comună sunt utilizate ca fânețe (45,67%), urmând de pășuni (763 hectare) și terenuri arabile (647 hectare). Dimensiunea fânețelor arată o valoare peste media zonelor rurale din județ, în timp ce dimensiunea totală a parcelelor utilizate ca terenuri arabile (349 hectare la 1000 de locuitori) este mult sub media zonelor rurale din județ (630 de ha/1000 locuitori) și chiar și sub valoarea județului Covasna.

Grafic nr. 26: Terenuri agricole și ponderea acestora pe baza utilizării lor pe 1000 locuitori în anul 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

În general, suprafața parcelelor este redusă, iar exploatațiile sunt dispersate. Pe aceste loturi nu este rentabilă o agricultură modernă, gândită pentru terenuri mari și utilaje performante, însă poate fi practică o agricultură biodinamică. Agricultură locală este caracterizată de un procent ridicat al fermelor de dimensiune mică și, care produc în principal pentru autoconsum, comercializând pe piață foarte rar și în cantități reduse.

Tabelul nr. 9: Exploatații agricole (număr), pe clase de mărime a terenului arabil, 2020

Hectare	Sub 0,1	0,1 - 1	1 - 5	5 - 10	10 - 30	30-50	50-100	Peste 100
Bixad	1	13	95	4	2	-	1	-
Bixad (%)	5.00%	71.07%	21.43%	1.07%	1.07%	0.36%		

Sursa: Registrul Agricol Local

Tabelul nr. 10: Suprafața agricolă utilizată (hectare), pe clase de mărime a suprafeței agricole utilizate, 2020

Hectare	Sub 0,1	0,1 - 1	1 - 5	5 - 10	10 - 30	30-50	50-100	Peste 100
Județul Covasna	159.25	6786.00	37086.64	21806.30	22831.20	7405.50	11548.82	72523.97
Județul Covasna (%)	0.09%	3.77%	20.59%	12.10%	0.13	4.11%	6.41%	40.26%
Bixad	0.73	45.10	396.13	251.91	99.96	280.81	423.56	763.75
Bixad (%)	0.03%	1.99%	17.51%	11.14%	0.04	12.41%	18.73%	33.77%

Sursa: Registrul Agricol Local

Conform registrului agricol local în anul 2020 cartoful ocupa 145 ha din culturi agricole, pe 80 ha s-a cultivat grâu, pe 32 ha orz, pe 22 ha porumb iar 70 ha a fost utilizată pentru producerea lucernei și triticalei.

Destinația produselor agricole vizează cu precădere consumul direct al populației (cartoful și produse animaliere) și într-o pondere mai redusă prelucrarea agroalimentară (produse lactate și din carne, cereale), atât la scară redusă (în gospodării individualizate, în manieră tradițională, dar tot mai limitat), cât și prelucrată în scară industrială în afara comunei (ex. produse lactate).

Creșterea animalelor, bazată pe condițiile naturale favorabile (pășuni și fânețe de bună calitate și extinse) este o îndeletnicire veche a locuitorilor. Pe baza evidențelor locale există un număr de 58 de exploatații agricole care dispun animale, numărul exploatațiilor care dispun de un efectiv relativ mai ridicat redăm în graficul de mai jos:

Tabelul nr. 11: Numărul exploatațiilor peste 10 bovine și peste 50 ovine, anul 2020

Dimensiunea exploatației	Numărul exploatațiilor
Peste 100 de bovine	2
50-100 bovine	1
10-50 bovine	21
Peste 500 de ovine	1
50-100 ovine	2
100-200 caprine	1

sursa: Registrul Agricol Local

Efectivul de bovine în ultimii 10 ani a crescut cu peste 230 de capete, ajungând la un efectiv de 868 de bovine în anul 2020. Față de datele înregistrate cu ocazia Recensământului General Agricol (anul 2010) se poate observa o creștere considerabilă și în ceea ce privește numărul de ovine (1761 de ovine în anul 2020). În același timp s-a redus numărul de cabaline și familii de albine (de la 381 de familii la 176 de familii).

Producția de carne de porc se realizează în gospodării individuale, mai mult pentru necesitățile familiare și mai puțin pentru piață, unde se simte restrângerea cererii, cauzată de produsele ieftine din industria cărnii.

Se observă totodată și faptul că majoritatea celor care lucrează în agricultură sunt din rândul populației cu vârstă înaintată, tinerii în general aleg din ce în ce mai puțin activitatea agricolă. Însă aici trebuie să facem referire la o tendință locală promițătoare conform căreia mai mulți tineri din localitate după ce se deplasează în străinătate să își strângă cunoștințe și resurse financiare necesare, revin și se instalează ca proprietari de exploatații. În urma aderării României la Uniunea Europeană, fermierii și antreprenorii din domeniul agricol beneficiază de subvenții agricole și pot accesa diferite fonduri în vederea dezvoltării infrastructurii rurale și a exploatațiilor agricole. În rândul tinerilor creșterea bovinelor este cea mai populară activitate agricolă, majoritatea fermelor de dimensiune medie fiind instalate și/sau dezvoltate prin măsurile PNDR. În ultimii ani tot prin intermediul unor surse nerambursabile au fost achiziționate tractoare și utilaje agricole de către agricultori locali. În același timp suprafața agricolă a comunei Bixad se încadrează în categoria zonelor de munte defavorizate ceea ce oferă noi posibilități în atragerea unor fonduri nerambursabile. De subvenții agricole plătite pentru terenuri agricole prelucrate pot beneficia toate persoanele fizice și juridice care cultivă terenuri mai mari de 1 ha (în cazul gospodăriilor care au parcele de cel puțin 0,3 ha).

Infrastructura agricolă în comuna Bixad este slab dezvoltată, nivelul de motorizare este scăzut, nu există sistem de irigații, producție în sere și solarii, iar din cele 15 drumuri de exploatație agricolă (însușind o lungime de 20 km) nici un kilometru nu este modernizat, ceea ce cauzează probleme în accesibilitatea exploatațiilor agricole.

Cele mai importante caracteristici ale agriculturii locale sunt următoarele:

- Potențialul agricol (dimensiunea terenurilor arabile) este relativ restrâns ca rezultat al condițiilor de sol și a condițiilor geo-climatice, condițiile locale favorizează în primul rând creșterea de animale.
- Se poate observa un interes în creștere față de creșterea animalelor (bovine și ovine), activitate care este în consens cu condiții existente de relief și sol.

- Infrastructura agricolă și sistemul de producție este slab dezvoltat, nu există capacități de prelucrare a produselor agricole, iar valorificarea produselor se desfășoară individual și neorganizat.
- Trebuie sprijinit reîntinerirea populației agrare și trebuie acordat sprijin tinerilor în lansarea unor activități în domeniul agricol.
- Fondurile nerambursabile sunt accesate prin subvenții acordate terenurilor (APIA) și mai puțin prin intermediul PNDR prin care existau posibilități de finanțare pentru extindere capacități, creare infrastructură de prelucrare, valorificare, etc.

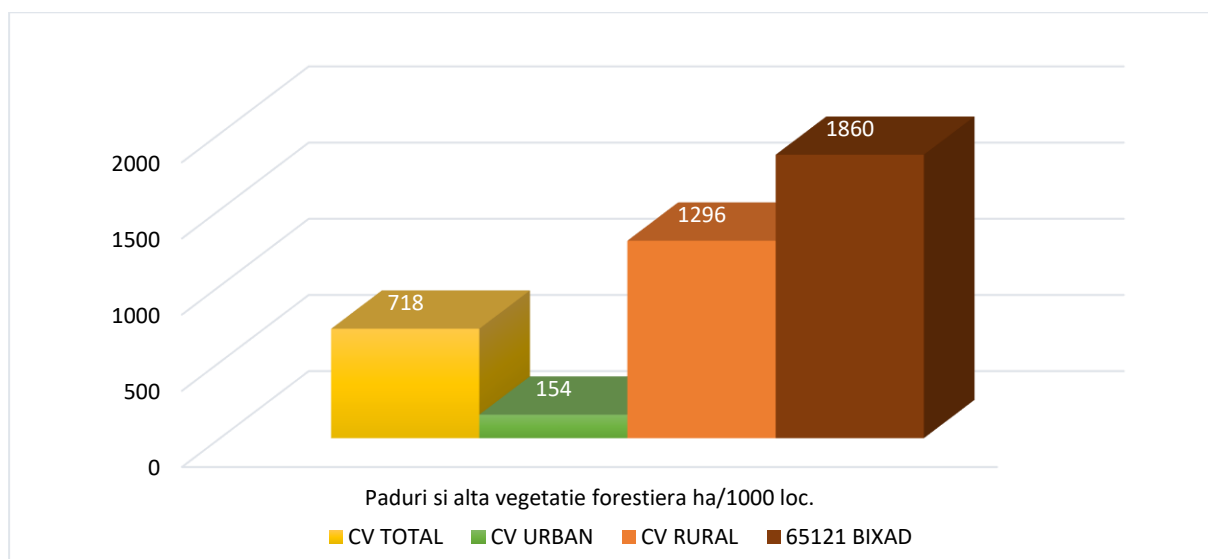
5.2.2. Gestionarea forestieră

Fondul forestier al unei localități reprezintă o valoare complexă. Masa lemnoasă înseamnă combustibil de biomasă, o resursă de energie regenerabilă și o sursă de materie primă. Pe de altă parte pădurile care aparțin teritoriului administrativ al comunei funcționează ca ecosisteme complexe care oferă adăpost pentru multe specii de animale sălbatice și multe soiuri de plante, ciuperci, etc. Așadar dezvoltarea și conservarea fondului forestier permite realizarea optimă a funcțiilor principale ale pădurii: de producție, de protecție de menținere a echilibrului ecologic, de turism. Fauna pădurilor din zonă este bogată, un interes deosebit reprezentând vânatul mare. Dintre speciile ocrotite amintim ursul brun, râsul, cerbul carpatin, pisica sălbatică, ierunca și cocoșul de munte.

Existența și dezvoltarea comunei se leagă strâns de existența pădurilor de fag din zonă, acestea reprezentând o resursă locală de mare importanță și în zilele de azi. Specii de arbori dominante sunt fagul și bradul. Conform datelor statistice dimensiunea de păduri și altă vegetație forestieră este de 3449 de hectare, din care 95% constituie proprietate privată. Din graficul de mai jos reiese faptul că comuna Bixad se situează în topul comunelor în ceea ce privește dimensiunea pădurilor raportat la 1000 de persoane.

Grafic nr. 27: Suprafața fondului forestier raportat la 1000 de locuitori, anul 2014

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Majoritatea fondului forestier, peste 2000 de hectare, constituie proprietatea descendenților grofului Mikes. Consiliul Local comunei Bixad dispune de un fond forestier de 1200 de hectare, conform planului de amenajament masa lemnoasă anual exploatabilă este de 5000 m.c. din care în jur de 1500 m3 este vândut la localnici ca lemn de foc, restul fiind valorificat ca lemn de lucru. În jur de 90% din volumul exploatat este valorificat pe piață, aceasta fiind o sursă importantă pentru bugetul local, iar restul este utilizat ca combustibil de către instituțiile publice locale.

Composesoratul local dispune de 337 membri și gestionează o suprafață de 407 de hectare de vegetație forestieră respectiv 223 hectare de pășuni. Pentru membrii composesoratului din exploatațiile anuale se restituie aproximativ 500 m3 de lemn de foc. Statul, prin Regia Națională a Pădurilor administrează circa 100 de hectare de păduri. Lungimea totală a drumurilor forestiere de pe teritoriul administrativ al comunei este de 15 km, aceste drumuri nu sunt modernizate.

Colectarea fructelor de pădure și a ciupercilor în pădurile composesoratului se realizează prin intermediul unei firme din afara localității. La nivelul comunei nu există spațiu destinat colectării, păstrării sau prelucrării fructelor de legume și ciupercilor.

5.2.3. Turismul

Potențialul turistic al județului Covasna este caracterizat de turismul balnear, cultural, agroturism și turismul activ, aventurier. Conform datelor statistice oficiale în ultimii zece ani au crescut semnificativ sosirile turistice în județul Covasna (62 de mii de turiști anual în 2008, 119 de mii în 2018). În ciuda acestui fapt județul ocupă ultimul loc la nivel regional în privința sosirilor turistice înregistrând numai un procent de 4%, în timp ce județul Brașov înregistrează valori mai mari de zece ori față de acesta. Pe baza sosirilor turistice comuna se află într-o poziție relativ bună,

deoarece se situează pe poziția 13 (locul 9 din comune) la nivelul județean, în comună sosind peste 902 de turiști în 2018.

Conform datelor din 2019, județul Covasna are 93 de unități turistice înregistrate, dar acestea sunt în special de categorie inferioară, cu tarife mici (pensiuni rurale, pensiuni agroturistice), iar hotelurile care oferă servicii de calitate superioară și au capacitate de cazare mai mare sunt puține la număr, se găsesc numai 14 unități hoteliere. Pe baza al nopților de cazare județul Covasna se află pe poziția a 14-a, puțin sub media națională (date din anul 2019). Comparativ cu celelalte județe putem observa că în județul Covasna turiștii străini petrec mai multe nopți de cazare decât turiștii autohtoni. Din punct de vedere al originii turiștilor, 89,4% reprezintă turiștii autohtoni iar 10,6% turiștii străini în anul 2018.

Valorificarea economică a resurselor naturale și culturale apare în mod integrat în activitatea turistică. Resursele naturale specifice, tradițiile și evenimentele culturale locale pot genera venituri atâta timp cât acestea sunt promovate celor interesați din afara regiunii. În cele ce urmează, vom prezenta atracțiile zonei, ofertele turistice și capacitatea de primire turistică în prisma datelor statistice, paginilor web și al experiențelor locale.

5.2.4. Cadru natural

Zona și microregiunea în care se situează comuna Bixad beneficiază de atracții naturale unice. Fără a enumera pe toate trebuie amintit formațiunea stâncoasă din valea Oltului, numită Likas kő (Piatra găurită), Peșterea de piatră din valea Pârâului Fenyős, fostele băi Mikes, poteci turistice marcate, apele minerale ale căror număr depășește zece, sau sursa de apă termală forat pe malul Oltului care în momentul de față se află în administrarea Agenției Naționale pentru Resurse minerale. Apa termală reprezintă un potențial care s-ar putea fi valorificat prin crearea unor servicii balneo-turistice complementare cu cele existente în stațiunea vecină Tușnad-Băi. Aici trebuie să aducem în prim plan și heleşteele existente pe teritoriul comunei și unele forme de practicare a turismului bazate pe valorificarea florei și faunei existente (de ex: programe de observare urși și alte animale, excursii, etc.), turismul vânătoresc.

5.2.5. Ofertă culturală

Oferta culturală care ar putea fi valorificată prin intermediul turismului conține un set de elemente „hard” dar și elemente mai „soft” care ar putea fi transpuse în programe sau pachete turistice unice. În rândul elementelor așa-zise soft intră elemente ale vieții culturale ca de exemplu obiceiuri locale, legende, basme și taine legate de comună, produse artisanale locale (produse de sculpturi și sculpturi în piatră, de cusut, etc.) produse de sticlă ale fabricii de sticlă care sunt depozitate în subsolul școlii în condiții neadecvate și care ar putea fi expuse prin intermediul unui muzeu local. Îmbinat cu tradiții a portului popular (tradițional) cu oferta unei

gastronomii cu gusturi familiare, respectiv prin oferirea unor experiențe gastro-culturale (de ex. diferite feluri de pește) comuna ar putea să iasă în evidență.

5.2.6. Patrimoniu construit

Elemente ale patrimoniului construit intră în categoria „hard” și aici trebuie să facem referire la ruinele cetății Vapa situată pe vârful înconjurat de valea pârâului Rakottyas și a râului Olt, și ruinele cetății Piatra Soimului care a fost construită pe vârful stâncos Piatra Soimului, înalt de peste 700 de metri. Tot aici trebuie amintite și biserica catolică construită în anul 1867 respectiv vechea biserică ortodoxă care poartă hramul Sfântului Gheorghe. Patrimoniul construit existent poate fi valorificat eficient în oferta turistică a comunei respectiv, prin trasee turistice tematice organizate la nivel zonal. În următorul tabel vom prezenta elemente ale patrimoniului construit din comuna care reprezintă monumente istorice:

Tabelul nr. 12: Monumente istorice din comună

Cod	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
CV-I-s-A-13044 (RAN: 64522.01)	Situl arheologic de la Bixad	sat Bixad; comuna Bixad	Cetatea - Vápa” la 2,5 km sud-vest de Bixad, pe malul drept al Oltului	
CV-I-m-A-13044.01 (RAN: 64522.01.03)	Fortificație	sat Bixad; comuna Bixad	„Cetatea - Vápa” la 2,5 km sud-vest de Bixad, pe malul drept al Oltului	sec. XIII - XIV, Epoca medievală
CV-I-m-A-13044.02 (RAN: 64522.01.02)	Așezare	sat Bixad; comuna Bixad	„Cetatea - Vápa” la 2,5 km sud-vest de Bixad, pe malul drept al Oltului	Latène, Cultura geto-dacică
CV-I-m-A-13044.03 (RAN: 64522.01.01)	Așezare	sat Bixad; comuna Bixad	Cetatea - Vápa” la 2,5 km sud-vest de Bixad, pe malul drept al Oltului	Eneolitic, Cultura Cucuteni - Ariuşd
CV-I-m-A-13044.04	Așezare	sat Bixad; comuna Bixad	Cetatea - Vápa” la 2,5 km sud-vest de Bixad, pe malul drept al Oltului	Epoca bronzului, Cultura Wietenberg
CV-I-s-B-13045 (RAN: 64522.02)	Fortificația medievală de la Bixad, punct „Cetatea Şoimilor”	sat Bixad; comuna Bixad	Cetatea „Şoimilor”, pe dealul Piatra Şoimilor, la confluența Oltului cu pârâul Calului	sec. XIV - XV, Epoca medievală
CV-II-m-A-13149	Biserica „Sf. Gheorghe”	sat Bixad; comuna Bixad	303	1712, ref. 1835

Sursa: patrimoni.ro

DG CONSULTING

5.2.7. Marketing turistic și posibilități de book-in

La nivelul regiunii nu este organizat un marketing unitar, nu există o pagină web prin care să se poată accesa informații cu privire la atracțiile și ofertele turistice din zonă, și nu există materiale de promovare ale serviciilor și atracțiilor accesibile în zonă. Activitățile de marketing sunt individuale, mozaice, nefiind sincronizate între ele. Această situație persistă din pricina lipsei unei organizații de management al turismului, cu resurse umane specializate în domeniu.

Prin portalul booking.com nu poate fi găsită nici o structură turistică existentă, prin www.travelminit.ro locurile de cazare disponibile în comuna Bixad sunt următoarele:

Sat	Denumirea	Categoria	Capacitatea
Bixad	Pensiunea Sólyomkő	2 stele	16 locuri, 6 camere
Bixad	Pensiunea Anna	3 margarete	8 locuri, 3 camere
Bixad	Casa de oaspeți Fúvós	-	16 locuri, 2 camere
Bixad	Casa de vânătoare Dobrica	1 stele	8 locuri, 3 camere

Sursa: travelminit.ro

Pe pagina de web a comunei (www.bukszad.ro) pot fi găsite materiale foto și video de bună calitate, film de prezentare despre comună, însă nu sunt publicate informații pentru turiști, informații cu privire la posibilități de cazare, programe, etc.

5.2.8. Servicii turistice

În ciuda resurselor existente sistemul serviciilor turistice nu este unul dezvoltat, existând foarte puține unități de cazare de tip pensiune, oferta turistică locală în general se limitează la înnoptarea turiștilor, numai o singură pensiune din comună oferă programe și activități de timp liber pentru turiști cu implicarea mai multor actori locali (artizani locali, dansatori, etc.).

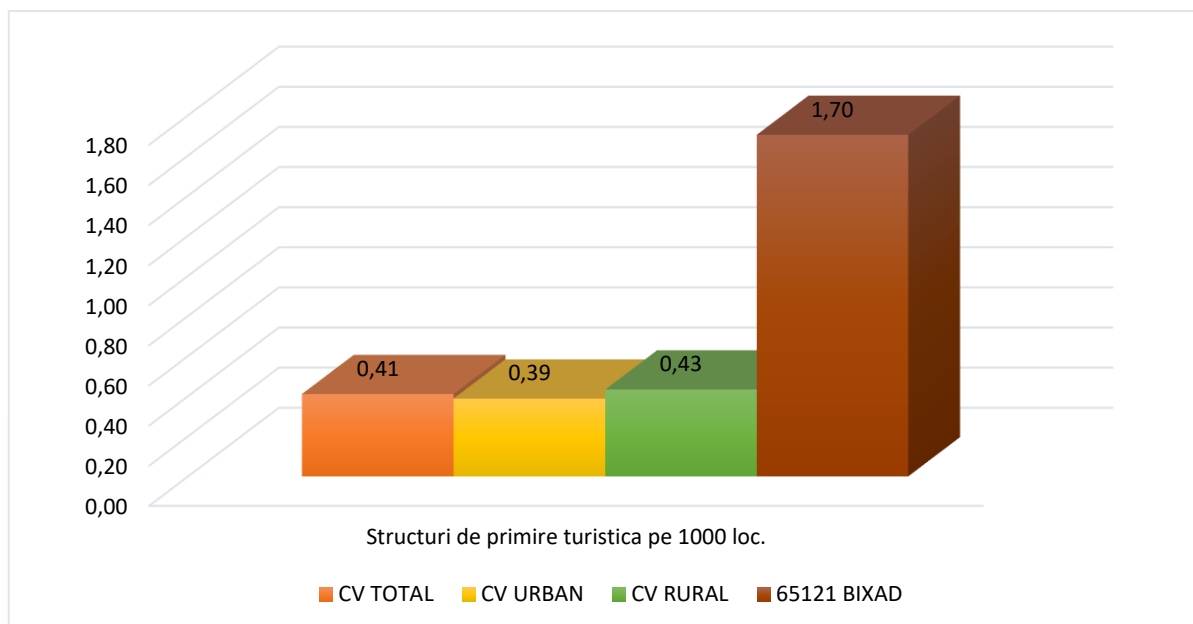
Resursele existente oferă posibilități în crearea unor servicii în domeniul turismului balnear, turismului activ, cultural, dar și în domeniul turismului vânătoresc cinegetic și piscicol.

5.2.9. Capacitatea de cazare

Posibilitățile de cazare accesibile în zonă sunt diversificate. În stațiunea balneoclimaterică Băile Tușnad funcționează hoteluri, pensiuni, vile turistice, case de oaspeți, etc., iar în stațiunea turistică Balványos situată la numai 15 km (accesibil prin DJ 113) de comuna Bixad există un hotel de 4 stele care asigură servicii de spa și adventure de calitate. Structurile de cazare existente la nivelul comunei, în conformitate cu profilul turistic al zonei, sunt mici unități, cu o atmosferă aparte, din punct de vedere calitativ nedepășind 2 stele.

Conform datelor statistice INS, numărul structurilor de cazare înregistrate în comuna Bixad este numai 3. Raportat la 1000 de locuitori numărul structurilor ajunge la 1,7, peste media județului Covasna.

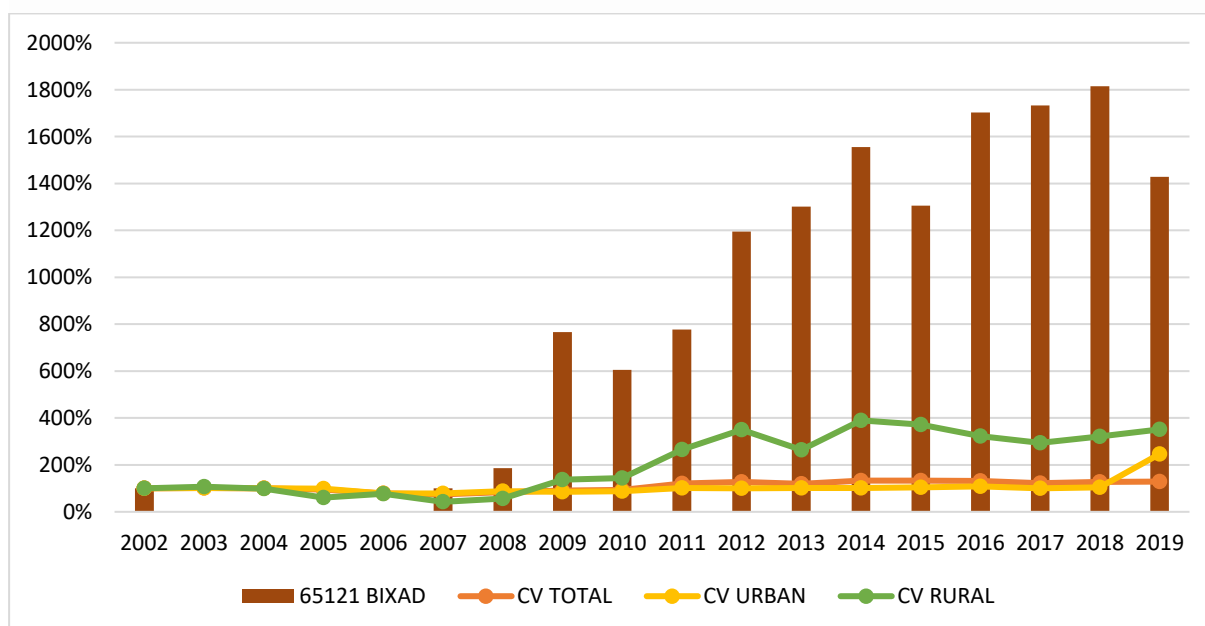
Grafic nr. 28: Structuri de primire turistica pe 1000 locuitori în anul 2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

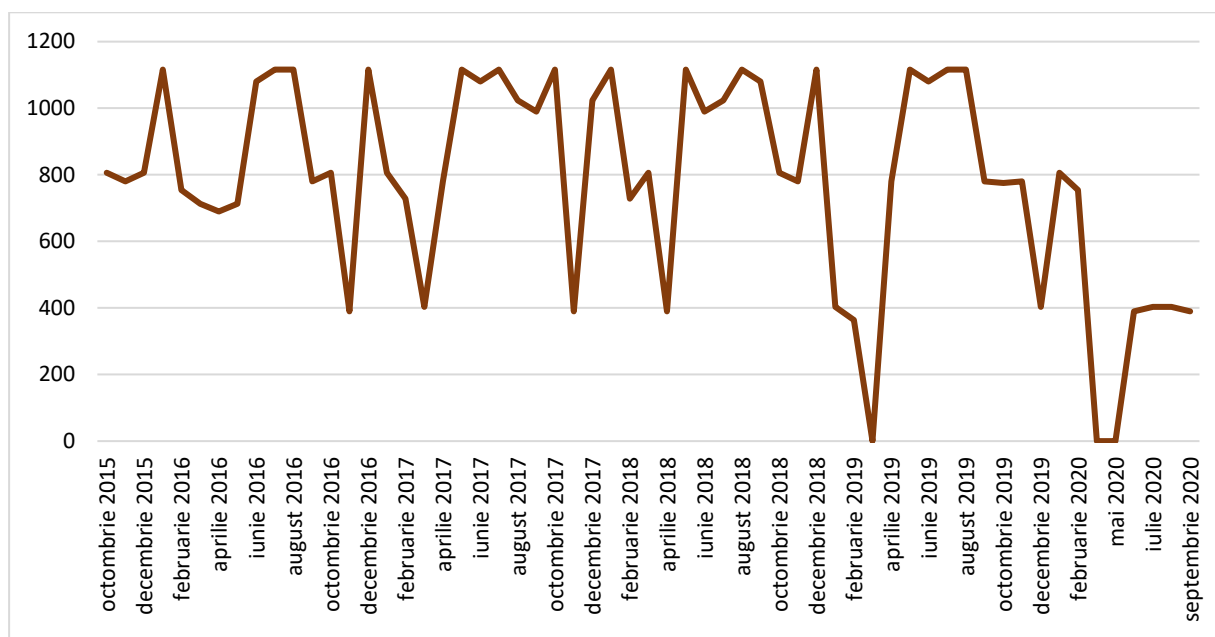
Capacitatea efectivă de cazare este în jur de 120 de locuri, oferite de 9 unități de primire, însă în statisticile INS apar numai o parte dintre acestea. Capacitatea de cazare în funcțiune raportată este 8713 (anul 2019) număr locuri-zile, care în comparație cu anul 2007 arată o creștere semnificativă. Capacitatea de cazare turistică în funcțiune se variază sezonier.

Grafic nr. 29: Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Grafic nr. 30: Evoluția capacității de cazare turistică în funcțiune

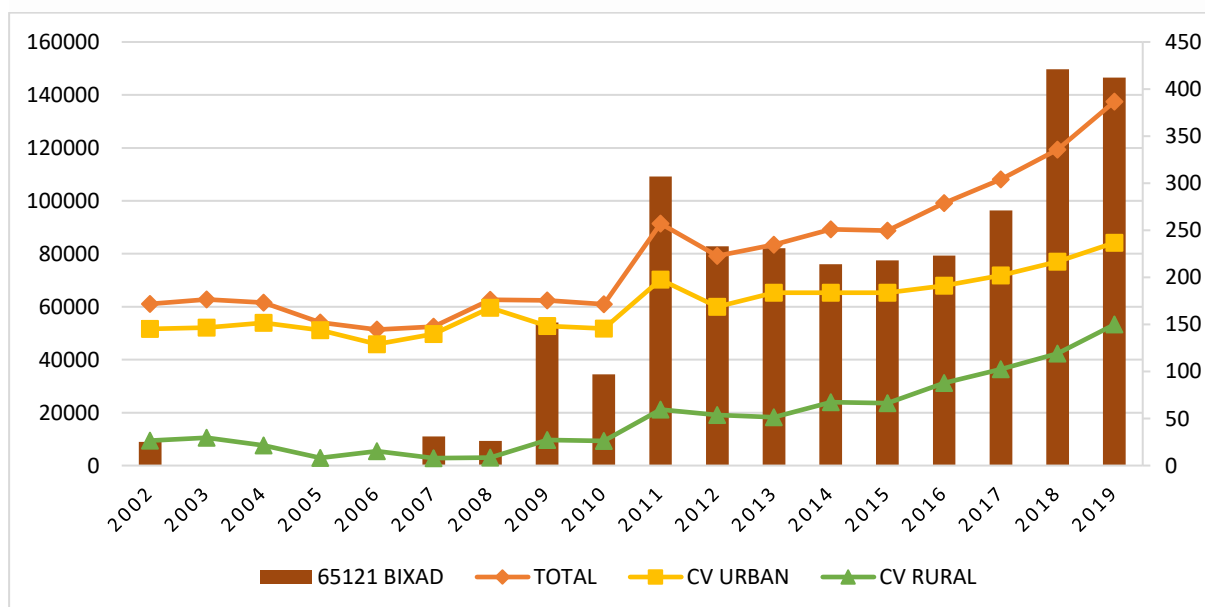
Sursa: Redactare proprie pe baza datelor Institutului Național de Statistică

Sosiri ale turiștilor

Din punctul de vedere al sosirii turiștilor, județul Covasna se află pe locul 24 la nivel național (date din anul 2018). Caracteristicile turismului județean se reflectă și în sosirile în structurile de primire turistică, sosirile în structurile de primire turistică din mediul rural se realizează într-o proporție mai ridicată decât media națională.

În lumina statisticilor, figura de mai jos ilustrează evoluția sosirilor turistice în comuna Bixad.

Grafic nr. 31: Sosiri ale turiștilor în comuna Bixad și în județul Covasna, 2002-2019

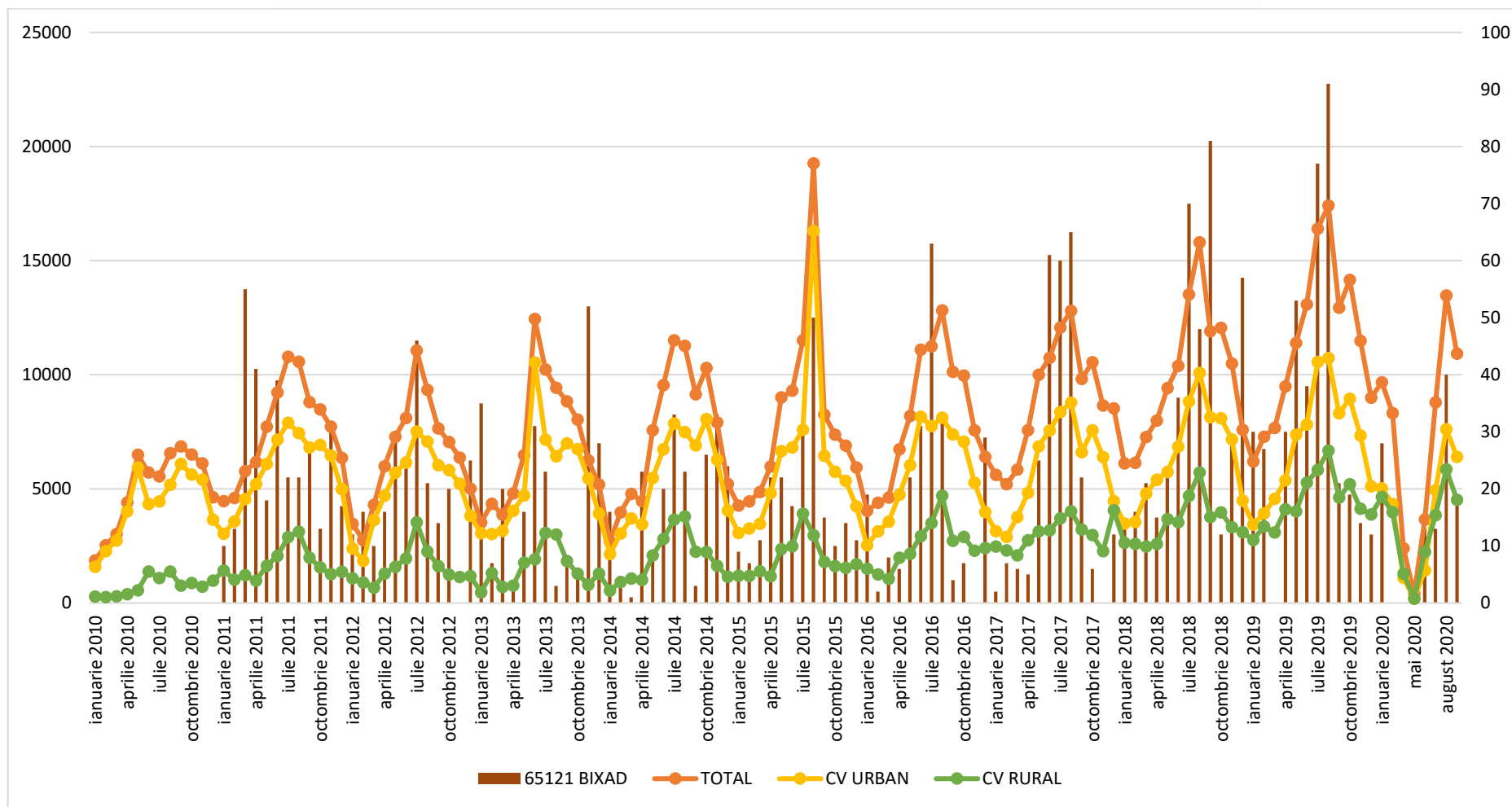

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

DG CONSULTING

În anul 2019 comuna Bixad se află pe locul 18 în ceea ce privește numărul de sosiri ale turiștilor în rândul localităților din județ. Fluctuațiile sezoniere, care se înregistrează confirm fenomenul de sezonalitate, arată un flux mai ridicat de turiști în sezonul estival.

Grafic nr. 32: Sezonalitatea fluxului turistic (sosiri) în comuna Bixad și în județul Covasna, 2010-2020

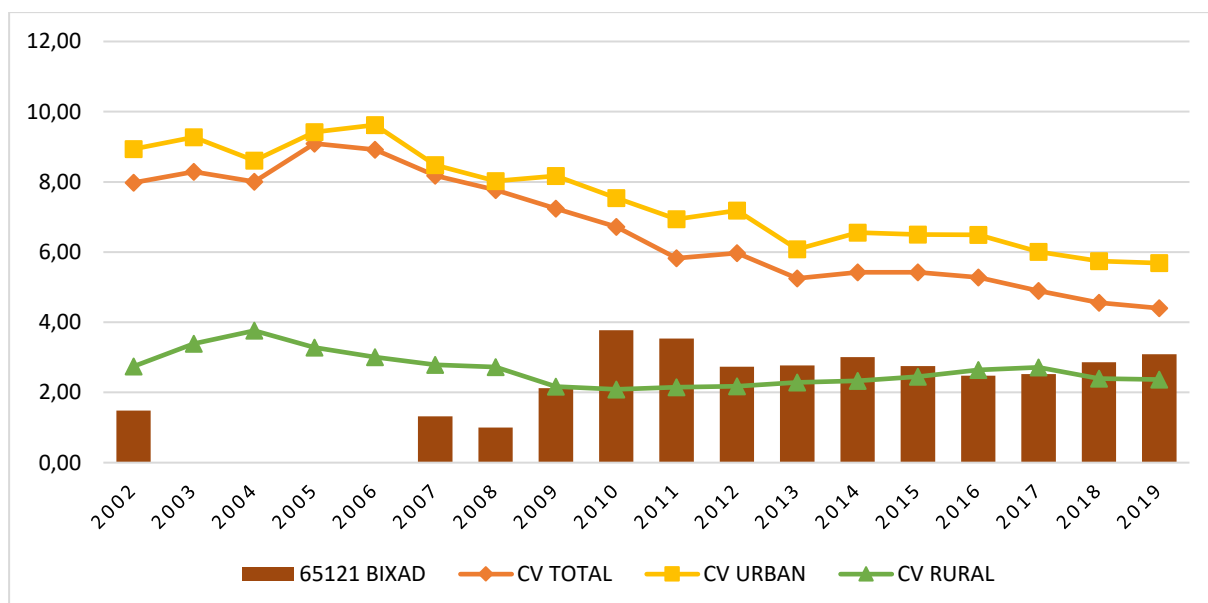

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Durata medie de sejur

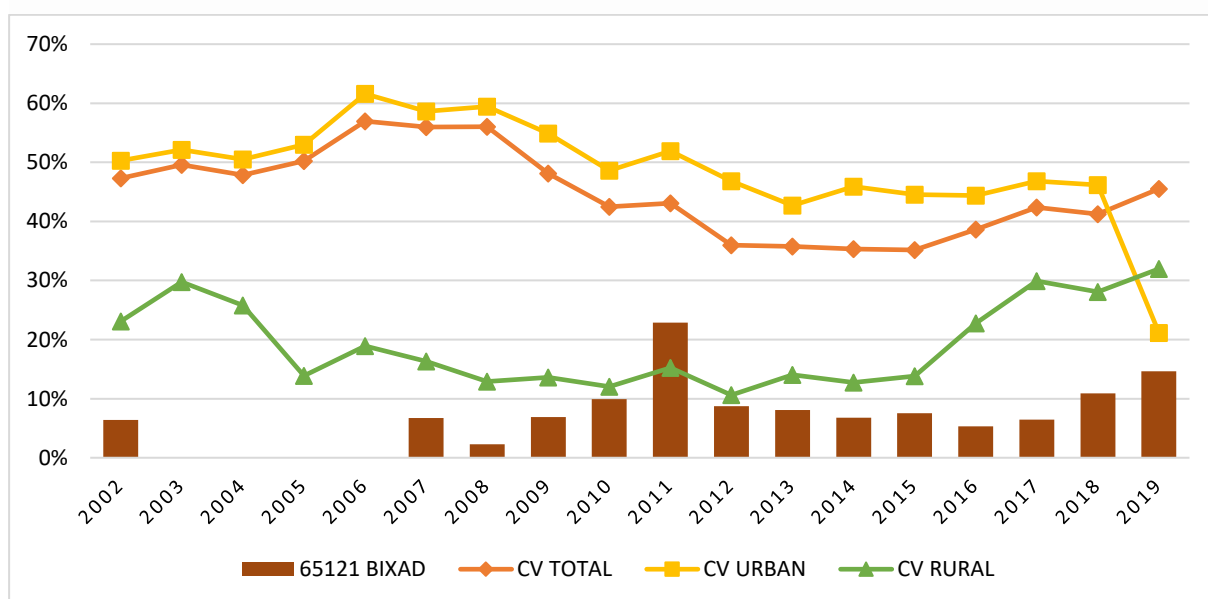
Județul Covasna, din punct de vedere al numărului de înoptări se află pe locul 14 la nivel național, și participă cu 1,9% din totalul numărului de înoptări pe țară (date din anul 2018). Analizând datele statistice și comparând județele, se poate observa că turiștii străini petrec mai mult timp în zonă decât cei autohtoni. După cum se vede și în figura de mai jos, statisticile comunei Bixad în ultimii ani este apropiată valorilor zonelor rurale din județ (3 zile durata medie de sejur), însă în ceea ce privește gradul de ocupare valorile comunei sunt sub valorile medii ale zonelor rurale.

Grafic nr. 33: Durata medie de sejur în comuna Bixad și județul Covasna

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Grafic nr. 34: Gradul de ocupare al structurilor de cazare în comuna Bixad și județul Covasna

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

În concluzie putem afirma că comuna Bixad și împrejurimile acestuia ofer puține servicii și programe turistice, chiar dacă ținem cont de datele statistice oficiale de mai sus. Pentru îmbunătățire datelor prezentate mai sus, respectiv pentru dezvoltarea a performanței turismului local trebuie încurajat la nivelul comunei conceperea produselor turistice și realizarea unor investiții în turism în cooperare cu diferiți actori din regiune. Valorificarea resurselor naturale, care reprezintă resursele principale în domeniul turismului indică o colaborare mai performantă la nivel zonal în domeniul atragerii investițiilor turistice, în domeniul amenajării teritoriului, în domeniul dezvoltării serviciilor turistice și a marketingului turistic. Chiar dacă această microregiune găzduiește atracții turistice importante nu există conexiuni între ofertele accesibile pe plan zonal, de exemplu nu există complementaritate între ofertele balneo-climaterice oferite de unitățile situate în Băile Tușnad sau Băile Balványos și oferte ale actorilor locali (ale turismului rural, cultural). În paralel cu toate acestea trebuie dezvoltată vizibilitatea comunei atât în spațiul on-line (pagini tematice, portaluri turistice) cât și off-line.

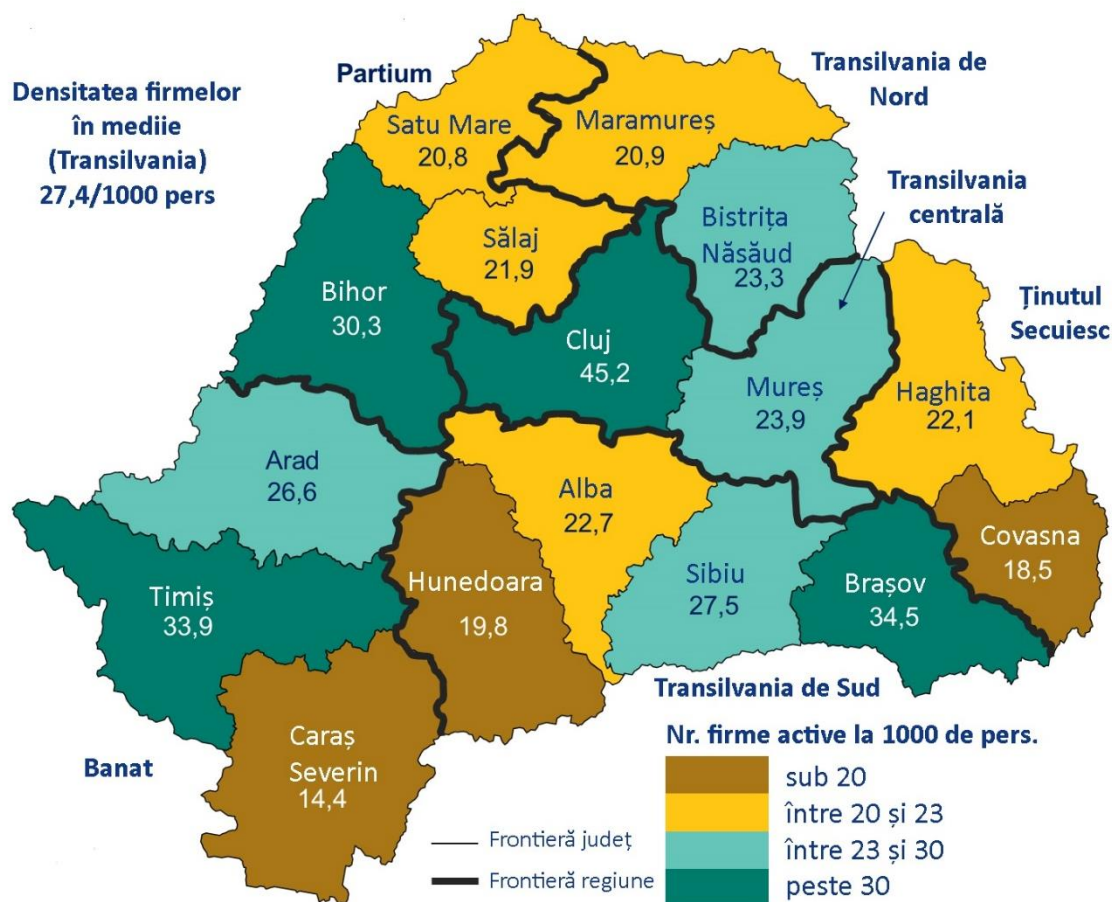
5.3. Activitate antreprenorială și procese economice

În 2018, întreprinderile românești au generat o cifră de afaceri totală de 1517 miliarde de lei. Din aceasta, 42% este ponderea firmelor înregistrate în regiunea capitalei (marii contribuabili fiind înregistrați aici) și 28% a firmelor cu sediul în Transilvania.

Diferențele în regiunile transilvănene din punct de vedere al activității și performanței companiei sunt explicate în mare măsură de gradul de urbanizare. Indicatorii regiunii secuiești sunt cei mai mici din Transilvania, atât activitatea antreprenorială, cât și cifra de afaceri a companiilor sunt sub media transilvăneană. Dezavantajul regiunii secuiești se datorează lipsei orașelor mari, iar prin filtrarea acestui efect indicatorii sunt mai bune decât în Transilvania de Nord sau Transilvania de Sud.

Grafic nr. 35: Densitatea firmelor din Transilvania în 2018 (Număr de firme active la 1000 de persoane)

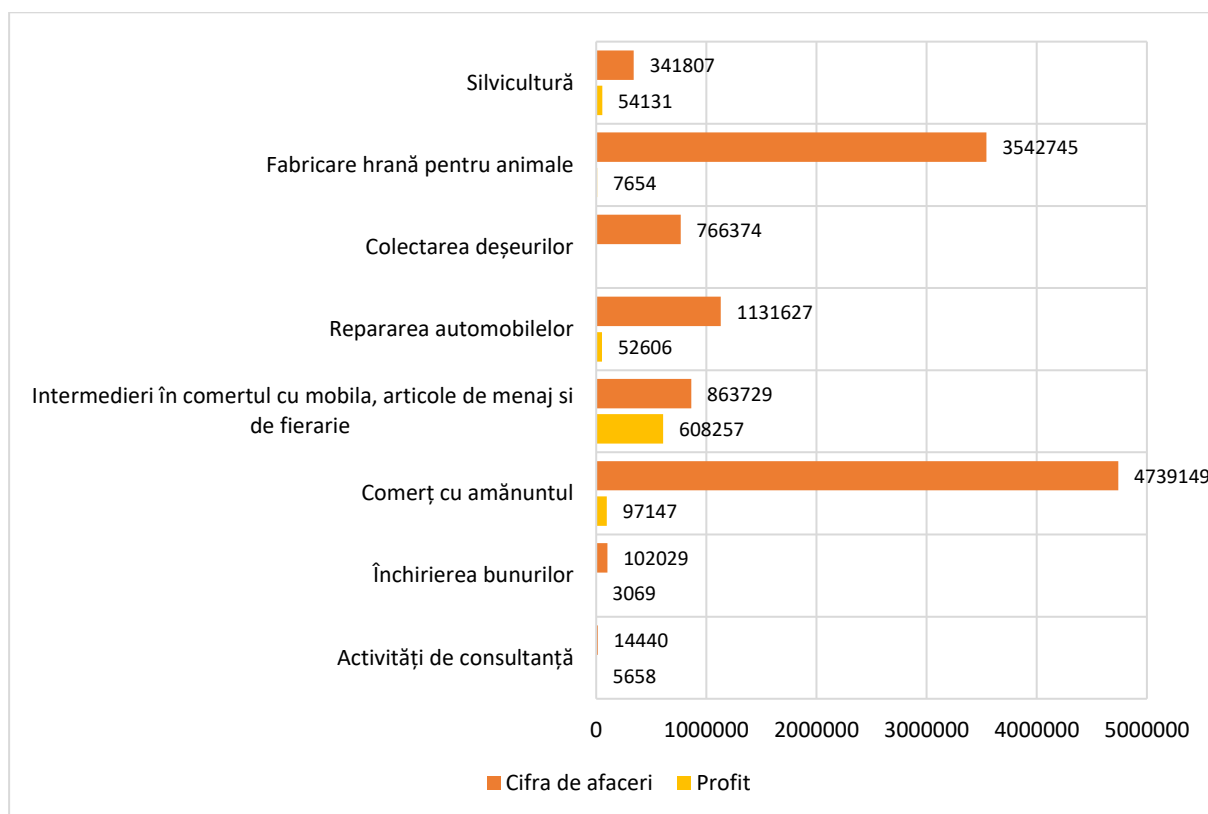

Sursa: Portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdélystat.ro)

Firmele locale ocupă un loc important în valorificarea resurselor locale, în producerea valorii adăugate, și în ocuparea forței de muncă. În cele ce urmează vom lua în vizor performanța economico-financiară a întreprinderilor locale, utilizând datele puse la dispoziția noastră de către Direcția Generală a Finanțelor Publice Covasna pe perioada 2013-2019, iar apoi vom analiza rolul situația forței de muncă, respectiv rolul firmelor locale în ocuparea forței de muncă.

Pe baza datelor statistice în anul 2019 erau înregistrați la nivelul comunei 65 de firme active, din care o treime acționa în sectorul de comerț cu amănuntul. Venitul total (cifra de afaceri) realizată de către firmele locale în anul 2019 a ajuns la 11,5 mil. lei, care arată o tendință lentă de creștere începând cu anul 2012. Distribuția cifrei de afaceri indică o structură economică locală dominată de 2 sectoare, de sectorul de comerț și de sectorul de fabricare a hrăni.

Grafic nr. 36: Distribuția cifrei de afaceri și a profitului pe activități economice, anul 2019

Sursa: redactare proprie pe baza datelor DGRFP-Brașov AJFP-Covasna

Profitul agregat în acest an a fost 830 mii lei, firmele din 2 sectoare locale au înregistrat pierderi (comerț cu amănuntul și activități de colectare a deșeurilor). Se poate observa faptul că cea mai profitabilă activitate economică din comună reprezintă intermedieri în comerțul cu mobila, articole de menaj și de fierărie. Această activitate care este prezentă prin 3 firme locale produce aproape $\frac{3}{4}$ din profitul total realizat. Pe de altă parte rata generală de profitabilitate a întreprinderilor în ultimii 3 ani variază între 7%-9%.

Se poate observa că lipsesc firmele cu profil agricol care aparent este în contradicție cu ceea ce întâlnim în viața cotidiană, însă atragem atenția asupra faptului că diagramele au fost realizate pe baza datelor înregistrate de firme, iar în cazul activităților agricole acestea apar ca și activități complementare.

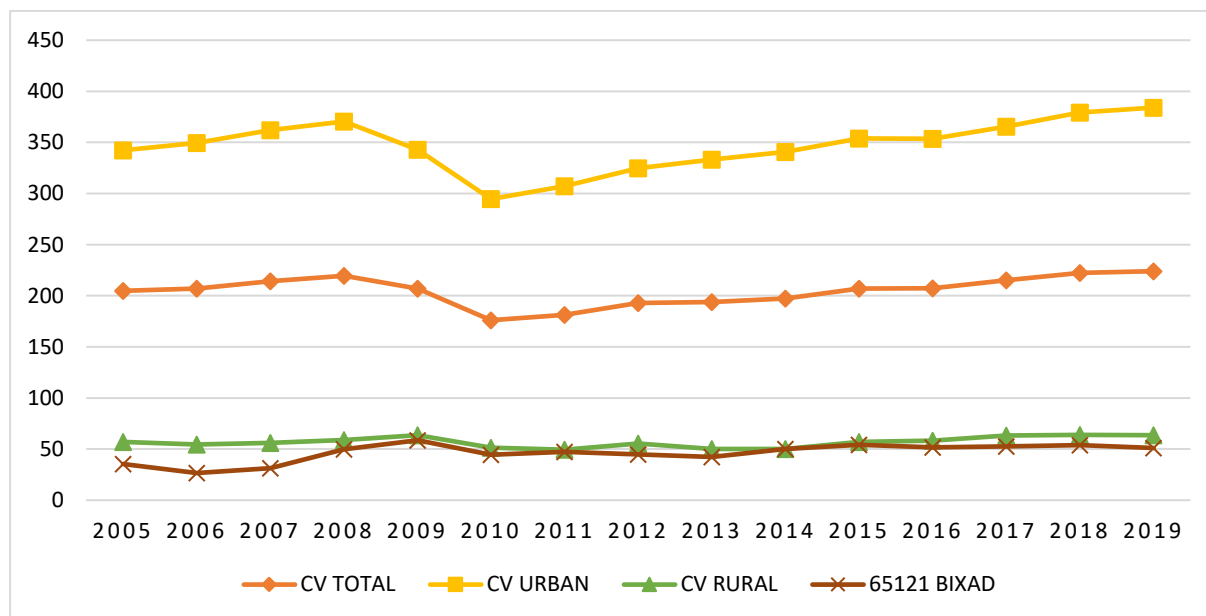
În ceea ce privește ocuparea forței de muncă din comună, nu există mari angajatori la nivelul localității, cariera de piatră care cândva avea mai multe sute de angajați în momentul de față dispune de un număr total de numai 15.

Conform datelor statistice numărul salariaților calculat la 1000 de persoane în ultimii 10 ani a fost sub media comunelor din județ, deși în ultima perioada putem observa că numărul salariaților din comună ajunge din urmă performanța comunelor din județ.

5.3.1. Situația pieței forței de muncă și procesele de pe piața forței de muncă

În ultimii ani numărul forței de muncă ocupate în comuna Bixad arată tendințe asemănătoare cu cele întâlnite în zonele rurale ale județului Covasna. În figura de mai jos prezentăm această tendință, făcând vizibil numărul al salariaților pe o mie de locuitori în comunele județului Covasna.

Grafic nr. 37: Evoluția numărului mediu al salariaților raportată la o mie de locuitori în comuna Bixad și în județul Covasna în perioada 2005-2019

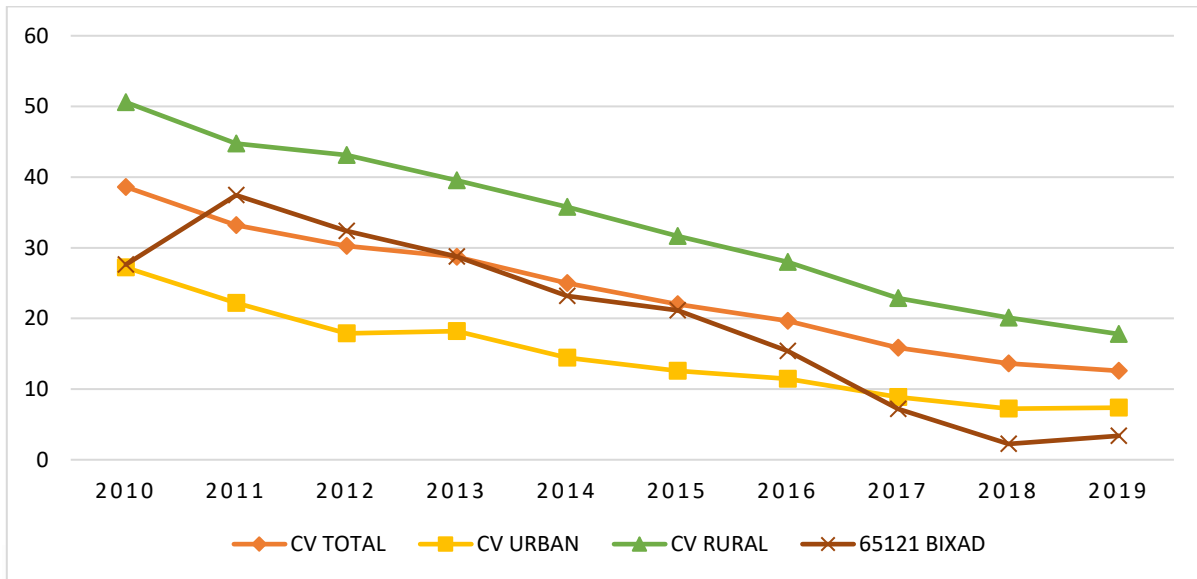

Sursa: redactare proprie, pe baza datelor INS

Pe lângă sectorul IMM-urilor, instituțiile de învățământ, instituțiile publice asigură în mare măsură ocuparea forței de muncă locale. În același timp conform informațiilor locale aproximativ 120 de persoane face naveta la firmele din Sfântu Gheorghe și se simte și puterea de absorbție a polului regional reprezentat de Brașov unde lucrează circa 15 de persoane. În același timp mulți din populația cu vârstă activă lucrează în străinătate, însă nu dispunem cu date exacte la numărul forței de muncă plecate. Acest aspect poate căpăta importanță dacă prin promovarea inițiativei particulare cei reîntorși vor putea fructifica acasă cunoștințele și aptitudinile dobândite în muncile prestate.

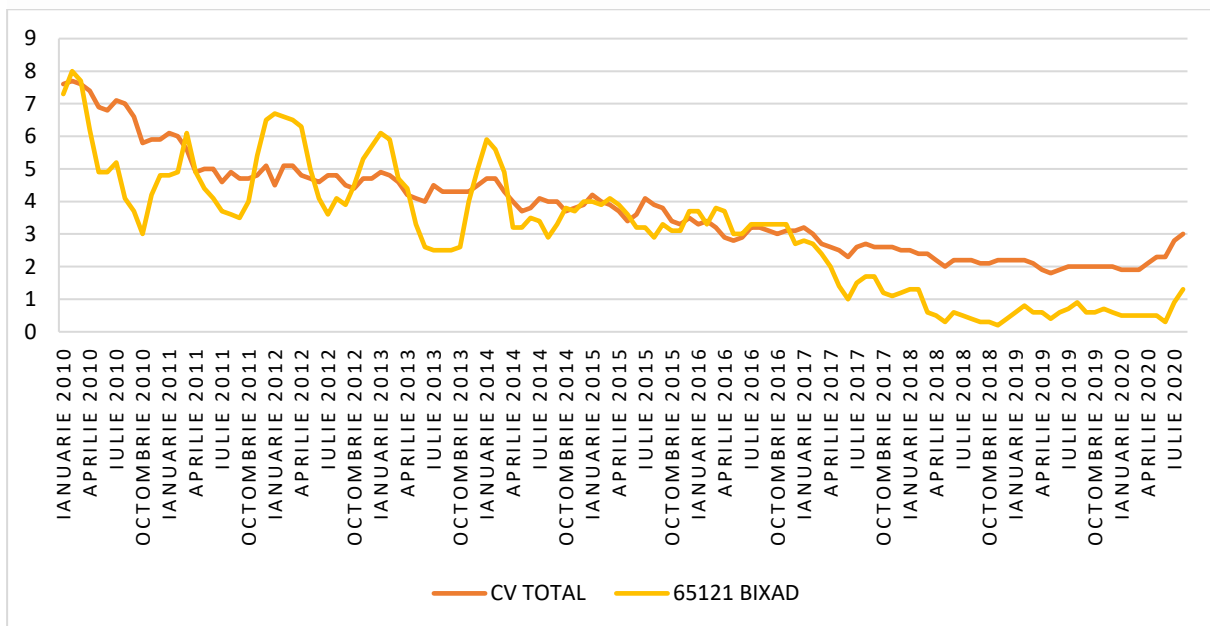
În perioada 2010-2019 se observă o tendință de scădere în ceea ce privește numărul absolut al șomerilor. Acest număr a fost aproape cu cel înregistrat în cazul comunelor din județ însă începând cu anul 2016 valorile comunei scad sub media zonelor rurale și chiar sub valorile zonelor urbane din județ.

Grafic nr. 38: Evoluția numărului șomerilor (pe o mie de locuitori) în comuna Bixad și județul Covasna, perioada 2010-2019

Sursa: Redactare proprie pe baza datelor INS

Grafic nr. 39: Ponderea (%) șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de munca în comuna Bixad în comparație cu județul Covasna, în perioada 2010-2020

Sursa: Redactare proprie, pe baza datelor INS

Subliniem că datele referitoare la numărul șomerilor se referă la numărul șomerilor înregistrați în sistem și nu include numărul celor care nu au fost angajați deloc, au efectuat activitate sezonieră (în străinătate) sau lucrează la negru.

Sintetizând cele afirmate mai sus la trebuie încurajat spiritul antreprenorial la nivelul localității și trebuie oferite facilități pentru firme locale, trebuie continuat politica de menținere a taxelor locale la un nivel redus. Un alt domeniu pentru care trebuie acordat atenție în viitor reprezintă cooperarea administrației locale cu firmele din comună și îmbunătățirea calității de comunicare

între părți. Pentru atragerea firmelor și investițiilor care pot asigura locuri de muncă în viitor trebuie construite relații cu potențiali investitori și trebuie cumpărate, amenajate și dotate din punct de vedere al infrastructurii terenuri adecvate pentru realizarea investițiilor. Atractivitatea comunei poate fi dezvoltată și prin organizarea cursurilor de formare, calificare și recalificare cea ce oferă sarcini și pentru administrația locală.

5.4. Managementul administrației publice locale

5.4.1. Bugetul local și proiecte de finanțare

Evoluția bugetului local a fost analizată pe baza unor articole definite în ultimii 3 ani. Sursa veniturilor administrațiilor locale sunt fișierele de date publicate pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației și bugetele locale de venituri și cheltuieli aprobate. Restul veniturilor din impozitul pe venit și veniturile municipale din surse locale constituie împreună veniturile proprii ale comunei. Veniturile din TVA, redistribuirea impozitului pe venit, subvenții și alte surse au fost incluse în veniturile redistribuite. Fondurile Uniunii Europene au fost prezentate ca un element separat înainte de a fi clasificate drept alte venituri.

Tabelul nr. 13: Evoluția principalelor indicatori ai bugetului local, perioada 2009-2019

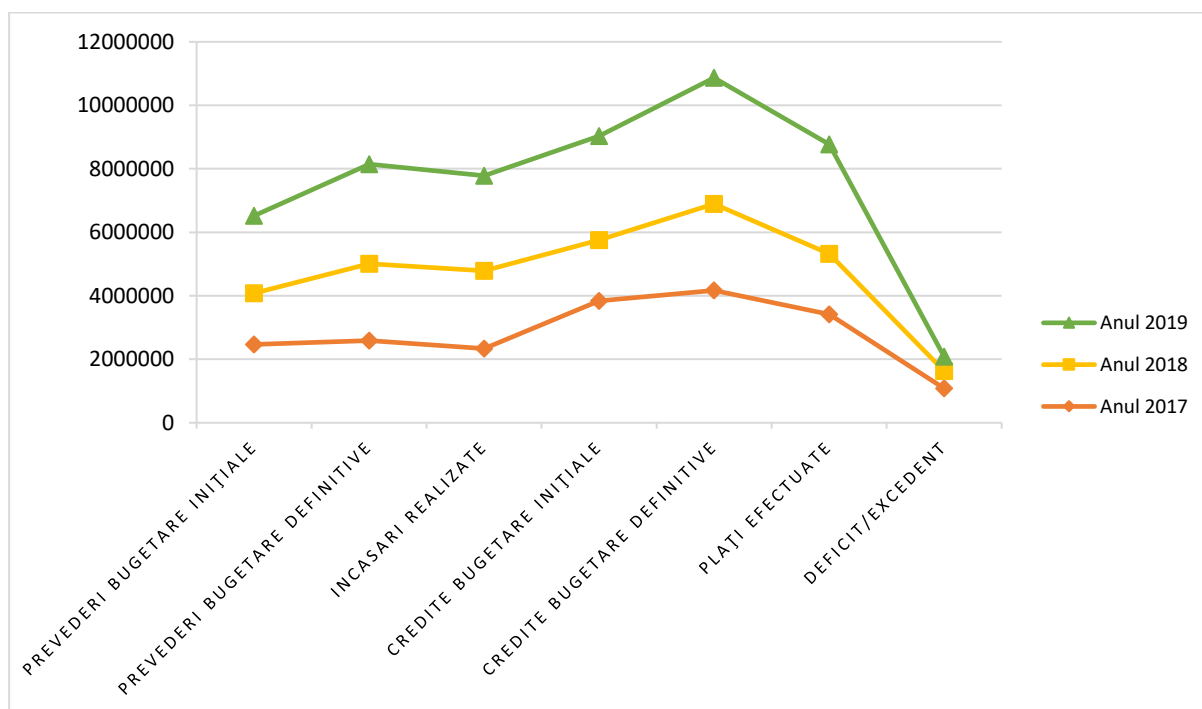
Indicatori / Anul	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Venituri totale (mii lei)	3 369	2 090	2 020	1 808	2 426	3 278	2 261	2 764	2 332	2 455	2 994
Pondere venituri proprii	19,50 %	29,40 %	37,50 %	32,20 %	33,00 %	26,20 %	27,40 %	35,50 %	28,40 %	58,10 %	49,40 %
Pondere venituri redistribuite	80,50 %	70,60 %	62,50 %	67,80 %	67,00 %	73,80 %	72,60 %	64,50 %	71,60 %	39,10 %	46,90 %
Pondere fonduri UE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,90 %	3,70 %
Venituri totale pe cap de locuitori	1 873	1 162	1 123	1 005	1 349	1 822	1 257	1 537	1 296	1 365	1 664
Venituri proprii pe cap de locuitori	364	341	421	324	445	477	345	546	368	792	822

Sursa: Portalul de date statistice transilvan Erdélystat (Erdelystat.ro)

Bugetul de venit și cheltuieli al comunei este influențat evident de dimensiunea acesteia, comuna Bixad fiind o comună cu un număr de populație moderat. În ultimii ani se poate observa o creștere atât în venituri totale cât și o creștere în venituri proprii ale comunei, cea din ultima

ajungând la jumătatea veniturilor. Practica reținută de atragere a fondurilor nerambursabile se poate observa și în tabelul de mai sus.

Grafic nr. 40: Evoluția bugetului comunei în ultimii 3 ani

Sursa: Bugete locale aprobate

Tabelul nr. 14: Structura bugetului de venit și cheltuieli al comunei pentru anul 2019

Denumirea indicatorilor	Prevederi bugetare inițiale	Prevederi bugetare definitive	Încasări realizate
Venituri total	2.436.970	3.136.210	2.994.260
Venituri curente	2.412.070	2.961.230	2.827.605
Impozit pe venit	3.400	5.800	5.733
Cote și sume defalcate din impozit pe venit	584.000	588.880	507.103
Impozite și taxe pe proprietate	153.200	154.620	140.461
Sume defalcate din TVA	769.550	1.254.550	1.238.955
Taxe pe utilizarea bunurilor	77.000	77.000	69.044
Venituri nefiscale	824.920	880.370	866.302
Subvenții din bug. de stat	10.000	10.000	1.680
Subvenții de la alte administrații	14.900	52.180	52.178
Sume primite de la UE/FEADR	0	112.210	112.209
	Credite bugetare inițiale	Credite bugetare definitive	Plăți efectuate
Chelt. Total: din care:	3.272.470	3.971.710	3.447.109
Autorități publice -executive	894.550	1.287.500	1.170.673
Ordine publice și siguranța națională	135.070	253.620	159.513
Învățământ	543.800	312.390	288.215
Cultura, recreere și religie	684.700	675.000	556.150
Asigurări și asistență socială	382.550	419.950	364.494
Locuințe, servicii și dezvoltare publică	80.000	212.000	183.877
Protecția mediului	249.800	261.800	194.118
Agricultură, silvicultură, piscicultură și vanatoare	183.000	425.450	424.543
Transporturi	119.000	124.000	105.526
DEFICIT/EXCEDENT			452.849

Sursa: Bugetul local de venit și cheltuieli anul 2019

În perioada 2014-2020 comuna a fost beneficiar al unui singur proiect finanțat din fonduri FEADR contractat în cadrul PNDR, pe axa Leader care viza dotarea și echiparea serviciului voluntar pentru situații de urgență din comună. Nu au fost atrase fonduri pentru investiții în cadrul programului PNDL și nici în cadrul altor programe guvernamentale. În lipsa fondurilor nerambursabile au fost efectuate numai intervenții și reparații la infrastructura existentă și la clădiri aflate în domeniul comunei în limita resurselor existente prin bugetul local, nefiind implementate investiții majore în ultimii 3 ani.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este una dintre instrumentele cele mai eficiente utilizate pentru analiza poziției strategice de ansamblu a unei unități administrativ teritoriale și al mediului acesteia. Analiza SWOT se bazează pe gruparea concluziilor: caracteristicile localității sau a unității teritoriale vizate se analizează luând în considerare cei trei piloni ale dezvoltării: domeniul economiei, social și de mediu. Scopul grupării punctelor tari, punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor este identificarea acelor strategii de bază, prin care utilizarea resurselor și facilităților unei localități se poate optimiza, respectiv punctele slabe și pericolele externe pot fi minimalizate. Prin analiza SWOT putem evalua eficient potențialul intern, limitele, oportunitățile și amenințările din mediul extern. Prin intermediul acestui instrument putem examina toți factorii interni și externi care influențează dezvoltarea, succesul comunei Bixad. În tabelul de mai jos am realizat o analiză a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor luând în calcul și cele trei mari domenii, economie, societate și mediu. În fundamentarea viziunii de viitor rezultatele astfel obținute ne vor ajuta la alegerea strategiei de dezvoltare, a obiectivelor și priorităților de dezvoltare și vor sta la baza formulării măsurilor de intervenție în domeniile amintite în vederea unei dezvoltări echilibrate.

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Societate - Cultura			
<ul style="list-style-type: none"> • Viață comunitară lipsită de conflicte • Evenimente locale (ziua localității, baluri) • Patrimoniu cultural construit • Existența meseriilor tradiționale (cioplitul pietrei, prelucrarea sticlei) • Infrastructură culturală modernizată – Cămin cultural modernizat și dotat • Multiculturalitate • Existența corului local • Asociația tinerilor cu activități culturale • Administrație locală care stimulează și sprijină evenimentele culturale • Sistemul funcțional de îngrijire a bolnavilor la domiciliu • Infrastructură sportivă – sală de sport, teren de sport cu gazon artificial • Nu se arată semne ale îmbătrânirii • Dependență demografică favorabilă 	<ul style="list-style-type: none"> • Plecarea tinerilor din comună • Probleme în integrarea noilor elemente demografice • Spor natural negativ • Diminuarea numărului populației • Rata de fertilitate redusă • Solidaritate comunitară în curs de descompunere • Lipsa actorilor culturali (asociație culturală, asociație sportivă) • Număr redus de evenimente culturale • Număr redus de evenimente comunitare • Dialog care necesită îmbunătățire între administrație-populație • Nivelul scăzut al cunoașterii limbilor străine și a limbii române în rândul tinerilor • Lipsa programelor destinate tinerilor • Abandon școlar în rândul populației rrome 	<ul style="list-style-type: none"> • Programe pentru menținerea tinerilor în comună, • Programe pentru dezvoltarea comunității • Construirea și întărirea identității în cazul tinerilor • Programe pentru sprijinirea dezvoltării sistemului medical și social • Infrastructură care să servească posibilitățile sportive și de recreere • Efectul de construire a comunității a activităților de meșteșugărit și artă populară • Relații viguroase de înfrățire între localități • Programe pentru sprijinirea dezvoltării locațiilor și spațiilor culturale și comunitare • Asociație în domeniul sportiv • Activități și programe de relansare și revigorare a vieții culturale, comunitare și sportive. • Patrimoniu construit ce poate fi folosit în dezvoltarea vieții culturale și a turismului 	<ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea structurii demografice, depopularea comunei,, • Reducerea coeziunii sociale • Apariția noilor conflicte între cei sosiți și populația nativă • Amplificarea plecărilor cu domiciliu a tinerilor • Creșterea dependenței în rândul vârstnicilor • Continuarea scăderii numărului de copii • Întărirea proceselor migraționale • Slăbirea apartenenței comunitare • Pierderea încrederii față de instituțiile comunitare • Creșterea sărăciei în cadrul populației • Anxietate, oboseală socială, apariția de boli depresive în urma restricțiilor din domeniul cultural, comunitar • Apariția conflictelor etnice • Ruinarea, pierirea monumentelor

<ul style="list-style-type: none"> • Instituție de învățământ care desfășoară activități extracurriculare în domeniul cultural, comunitar • Existența centru de zi Szent Piroška 	<ul style="list-style-type: none"> • Cerc restrâns de intelectuali • Probleme specifice în domeniul medical • Lipsa posibilităților de activități sportive și de recreere organizate • Absența copiilor de etnie romă din educația locală • Cabinet medical familial suprasolicitat • Lipsa serviciilor de stomatologie • Lipsa sistemului de asistență comunitară 	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenirea îmbolnăvirii și promovarea modului de viață activ, sănătos prin programe nonguvernamentale • Modernizarea infrastructurii și a dotărilor medicale, relansarea serviciilor stomatologice și extinderea serviciilor medicale 	<ul style="list-style-type: none"> • Dispariția meșteșugurilor • Vulnerabilitatea instituțiilor de învățământ • Creșterea densității bolilor civilizației • Ajungerea la periferie, vulnerabilitatea și izolarea populației vârstnice, bolnave
--	---	--	--

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Economia locală			
<ul style="list-style-type: none"> • Fond agricol existent bogat în pășuni și fânețe • Fond forestier bogat, păduri de fag • Condiții favorabile pentru creșterea animalelor • Conectare directă la infrastructură de transport important (cale ferată, drum European) • Resurse minerale existente, carieră de piatră care poate fi exploatată • Existența meseriilor locale, activități economice care se bazează pe resurse locale (sculptură piatră) • Expansiunea economiei locale, creșterea veniturilor întreprinderilor • Poziționare favorabilă din punct de vedere turistic, apropiere de stațiuni turistice importante • Noi investiții realizate în sectorul de turism • Apă mezotermală care poate fi valorificată • Fenomen de șomaj redus 	<ul style="list-style-type: none"> • Distanță față de poluri de dezvoltare, distanță de autostrăzi executate/proiectate • Așezare semi periferică • Competitivitate redusă în domeniul agriculturii • Calitate redusă al terenurilor arabile • Structuri de proprietate fragmentate • Infrastructură agricolă slab dezvoltată • Comercializarea produselor agricole nu este organizată • Pagube produse de animale sălbatice • Lipsa dialogului între administrație și sfera privată • Lipsa cooperărilor în agricultură • Valoarea adăugată scăzută • Densitatea antreprenorială redusă • Firme locale care produc valoare adăugată scăzută 	<ul style="list-style-type: none"> • Prelucrarea produselor agricole și organizarea valorificării • Utilizarea subvențiilor/fondurilor nerambursabile • Sprijinirea înființării noilor întreprinderi • Atragerea noilor investitori și companii • Valorificarea hidrocentralei existente • Valorificarea fructelor de pădure și ciuperci • Concentrarea terenurilor agricole, apariția fermelor de dimensiune mijlocie • Cultivarea noilor culturi vegetale (de ex.: căpșuni) • Asigurarea alternativelor pentru populația care se retrage din agricultură • Dezvoltarea serviciilor și produselor turistice bazat pe resurse locale • Extinderea locurilor de muncă din centru județean 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea migrației ca urmare a încetării locurilor de muncă • Scăderea veniturilor și al nivelului de trai • Reducerea posibilităților de accesare a piețelor • Creșterea sărăciei în rândul populației • Creșterea șomajului • Evitarea microregiunii de către investitori • Reducerea fluxului de turiști • Concurență neloială între actori economici • Migrarea agenților economici • Lipsă de alternative economice pentru populația care se retrage din agricultură • Intensificarea competitivității pe piața produselor agrare • Reducerea numărului de populație activă • Scăderea spiritului antreprenorial • Degradarea resurselor locale în lipsa intervențiilor

	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa locurilor de muncă la nivel local • Dimensiune redusă a pieței forței de muncă • Capacitate redusă de atragerea fondurilor în cazul firmelor și APL 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea cererii în domeniul turismului ecologic, cinegetic și piscicol • Lansare programe de formare, calificare, specializare • Valorificarea apei mezotermale, construire centru de Wellness și bază de tratament 	<ul style="list-style-type: none"> • Terenuri lăsate în paragină, îmbătrânirea populației agrare
--	---	---	---

Puncte tari	Puncte slabe	Oportunități	Amenințări
Mediul de locuit - Infrastructura			
<ul style="list-style-type: none"> • Condiții peisagistice favorabile • Zone protejate și natura 2000 • Mediu de locuit apropiat de natură • Faună sălbatică bogată • Biodiversitate de nivel înalt, ecosisteme valoroase, • Izvoare de apă și apă minerală • Izvor de apă termală • Apropierea de stațiunea turistică Băile Tușnad și de orașele M-Ciuc și Sf. Gheorghe • Accesibilitate bună pe drumurile publice • Sistem de apă potabilă construit • Rețea de canalizare la care sunt racordate majoritatea gospodăriilor locale • Legături feroviare • Curse de autobuze care satisfac nevoile de transport • Păduri valoroase din punct de vedere a calității mediului • Clădiri aflate în proprietatea consiliului local care pot fi utilizate în scop comunitar și de dezvoltare 	<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea scăzută a zonelor protejate • Străzi neasfaltate • Rețea de canalizare care nu acoperă în totalitate gospodăriile locale • Distanța față de aeroporturi • Colectarea deșeurilor menajere nu este selectivă în totalitate. • Lipsa mentalității corespunzătoare referitor la conștiința de mediu • Valorificarea slabă a surselor de apă minerală • Probleme de eroziune pe pășunea comunală • Probleme de mediu generate de carierele de piatră nefuncționale • Drumuri forestiere și de câmp care necesită întreținere 	<ul style="list-style-type: none"> • Programe de sprijin pentru întreținerea și dezvoltarea infrastructurii rurale • Studii realizate pentru modernizarea infrastructurii rutiere locale • Programe de sprijin a reabilitării spațiilor publice și a patrimoniului construit • Reabilitarea drumurilor de exploatație agricolă • Existența rețelei județene de transport și reciclare a deșeurilor • Resurse naturale ce pot fi valorificate în turism • Programe de sprijinire pentru valorificarea în scop turistic a resurselor naturale • Dezvoltarea rețelei naționale de autostrăzi • Programe de sprijin pentru protecția mediului 	<ul style="list-style-type: none"> • Deteriorarea calității mediului din cauza neglijenței și a efectelor externe • Amplificarea problemelor de mediu • Creșterea daunelor provocate de animalele sălbatice • Accentuarea poluării din cauza circulației rutiere de tranzit • Efectul agresiv al turismului asupra naturii • Poluarea surselor de apă minerală • Scăderea resurselor pentru dezvoltarea comunei • Scăderea atractivității comunei

7. VIZIUNEA STRATEGICĂ 2027

Una dintre etapele definitorii ale planificării strategice este crearea imaginii de viitor, care chiar și față de celelalte etape ale planificării presupune o și mai strânsă, intensă cooperare cu comunitatea locală. Aici rolul specialistului desemnat pentru coordonarea procesului de planificare se reduce la sprijinirea articulării imaginilor de viitor așteptate (individuale, organizaționale și la nivel local) și la apropierea imaginilor de viitor care arată spre direcții opuse. După toate acestea urmează evidențierea și sistematizarea elementelor comune, pentru a asigura susținerea socială a imaginii de viitor sintetizate. Acestea sunt în mare sarcini tehnice și de metodologie de planificare, din punct de vedere al conținutului, în stabilirea imaginii de viitor rolul principal revine populației locale.

Imaginea de viitor al comunei Bixad constituie viziunea proprie a comunității locale, o situație ideală dorită pe care comunitatea dorește să o atingă până la sfârșitul perioadei cuprinse în strategie, respectiv 2021-2027. Nivelul de dezvoltare și funcționalitatea localităților depinde de o serie de caracteristici obiective și subiective, pe baza cărora poate fi evaluată situația existentă din privința locuitorilor, turiștilor sau investitorilor. Dezvoltarea armonioasă și echilibrată a acestor atribute și asigurarea funcționării acestora reprezintă principala preocupare a conducerii localității:

Mentținerea și atragerea populației: Funcția de bază a localităților reprezintă asigurarea unui mediu de viață confortabil, sănătos și sigur (siguranța valorilor și siguranță socială). Tendința demografică generală caracteristică localităților în zilele noastre este îmbătrânirea populației locale și migrarea temporară sau permanentă a tinerilor. Viziunea de viitor formulată în strategie ne oferă o imagine în care tinerii pot dobândi competențele necesare, se pot afirma în localitate și au condițiile necesare întemeierii unei familii. În această privință este esențială existența infrastructurii tehnice moderne, sistemul de servicii, educația performantă, serviciile adresate locuitorilor, viață comunitară și culturală activă și de calitate, precum și locuri de muncă care asigură un venit decent.

Localitatea care oferă un trai decent: Dimensiunea competitivității poate fi interpretată ca fiind totalitatea competențelor existente în localitate. Din aceasta face parte pe lângă deservirea populației și asigurarea condițiilor necesare bunăstării economice în vederea asigurării unui nivel de trai acceptabil. Acesta din urmă ajută atât la mobilizarea investitorilor în infrastructură, cât și la dezvoltarea/accelerarea serviciilor financiare și administrative ale acestora. Este nevoie de crearea unui mediu care vine în sprijinul antreprenorilor, care înțelege și acceptă ambițiile individuale și valorifică energiile provenite din acestea, de care va profita întreaga comunitate.

Viabilitatea comunitară: Alături de mediul fizic și competitivitatea economică mai există și un al treilea factor care influențează calitatea vieții, și anume viața comunitară, experiența spirituală, calitatea relațiilor interumane. În imaginea de viitor întâlnim idealul unei comunități cu identitate locală puternică, care respectă tradițiile și în care se integrează fără problemă populația stabilită în comună, care are o viață culturală activă, își asumă solidaritatea față de semenii, cooperantă și capabilă să gestioneze problemele de comunitate.

Eco-sustenabilitate: Mediul natural intact reprezintă unica caracteristică competitivă a localităților din zonele rurale din România la nivel European. Sacrificarea acestui potențial în vederea obținerii avantajelor din prezent reprezintă un atentat împotriva generațiilor viitoare. Astfel trebuie să gestionăm cu responsabilitate patrimoniul natural existent, iar exploatarea acestor resurse trebuie realizată cu respectarea principiului proporționalității. În acest sens în viziunea de viitor a localității protejarea activă a mediului natural și valorificarea durabilă a acesteia trebuie să asigure cadrul dezvoltării.

În ceea ce privește calitatea vieții, pe lângă existența unei viziuni privind dezvoltarea clară, coerentă și vizibilă, la fel de importantă este și capacitatea de funcționare a unei comunități, mediul fizic și spiritual, care să stimuleze activitatea comunitară și spiritul antreprenorial. O viziunea privind dezvoltarea bine formulată și bazată pe consens, poate reprezenta o direcție de acțiune pentru toate instituțiile și persoanele fizice care influențează viața comunității respective.

Viziunea privind dezvoltarea unei localități este, deci, acea stare idealizată, care se hrănește din trăirea situației actuale, și care aproape în cazul tuturor localităților abordează așteptări asemănătoare în legătură cu localitatea, ca mediu de viață în ceea ce privește viitorul. Din cauza așteptărilor multifuncționale față de localități, din zilele noastre, o localitate trebuie să asigure un mediu de viață de calitate, curat și inspirator, pe lângă faptul că trebuie să asigure existența unei comunități și o posibilități de dezvoltare și creștere pentru generațiile următoare.

Având în vedere cele de mai sus și luând în considerare imaginea de viață și ideile localnicilor, imaginea de viitor până în anul 2027 a comunei Bixad poate fi rezumat astfel

Până în 2027, comuna Bixad va urma calea începută în domeniul modernizării infrastructurii de bază, devenind o comună în care populația locală și mediul de afaceri au acces la infrastructură modernizată care satisface exigențele epocii, devine o comună în care se va revigora viața culturală și comunitară, se întărește coeziunea locală și se îmbunătățesc trendurile din domeniul demografic, populația locală fiind deservită de un sistem social, sanitar și comunitar eficient, iar în urma investițiilor publice se va contribui la facilitarea dezvoltării vieții economice prin diversificarea acesteia cu noi întreprinderi în domeniul industriei și turismului.

8. OBIECTIVELE STRATEGICE

Imaginea de viitor al strategiei aduce la lumină acele condiții sociale, economice și de mediu, spre care comunitatea locală dorește să se miște la momentul elaborării strategiei. În această abordare noțiunea de dezvoltare nu înseamnă altceva, decât distanța măsurată de la condiția actuală, apropierea de starea dorită unde se dorește să se ajungă. Această apropiere devine posibilă prin formularea obiectivelor de dezvoltare și a axelor prioritare.

Obiectivele de dezvoltare pe termen mediu a comunei Bixad organizează într-un sistem integrat gestionarea acelor probleme și valorificarea acelor posibilități, care au ieșit la suprafață în cadrul analizei situației localității. Toate obiectivele arată spre viitor, pot fi percepute ca câte un nivel al imaginii de viitor multidimensionale. Pe baza obiectivelor este ușor de planificat direcția dezvoltării și devin identificabile acele domenii, care necesită atenție sporită.

Obiectivele se bazează pe nevoile locale, dar totodată respectă direcțiile de dezvoltare teritoriale și politice de nivel mai înalt. Procesul de planificare respectă totodată politica de dezvoltare a Uniunii Europene, totodată recomandările formulate în privința adoptării acesteia la nivel național. O rețea de obiective care este în armonie cu cele de mai sus este important nu numai în privința armoniei dintre nivelele teritoriale și coerenței politicilor de dezvoltare, dar și în vederea succesului strategiei și în privința surselor de finanțare atrase.

Obiectivele de dezvoltare ale localității Bixad până în anul 2027 sunt următoarele:

01 - Modernizarea integrală a infrastructurii de bază, asigurând bazele necesare unui mediu de locuit confortabil, în consens cu cerințele actuale și facilitarea dezvoltării mediului economic prin acces la infrastructură modernă în sprijinul actualelor și viitoarelor afaceri.

02 - Revigorarea vieții culturale și comunitare, angrenarea locuitorilor în viața culturală și socială prin noi actori în domeniu, în scopul dezvoltării coeziunii societății locale.

03 - Un sistem social dezvoltat care este susținut de o infrastructură modernă în domeniile de învățământ, sănătate, societate.

04 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.

05 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.

9. AXELE PRIORITARE ALE STRATEGIEI

Scopul priorităților de dezvoltare este dublă. Pe de o parte dintre temele și domeniile care vor fi dezvoltate sunt accentuate acelea, cu ajutorul cărora decalajul dintre situația prezentă și starea dorită să fie redus într-un mod cât mai eficient, pe de altă parte asigură baza pentru măsurile/proiectele de dezvoltare care au efect unul asupra celuilalt.

Analiza situației identifică prioritățile pe care comunitatea locală le consideră cele mai importante de dezvoltat. Acestea sunt problemele principale, și punctele tari care nu sunt valorificate: trafic de tranzit, zone neorganizate (lipsa unui plan), parcare, curățenie (deșeuri), transport depozitare deșeuri, starea mediului natural, iluminat public, servicii (sănătate), facilități de divertisment și petrecerea timpului liber (sport, cultură), starea instituțiilor de învățământ, lipsa coeziunii comunității.

Prioritățile stimulează alocarea de fonduri potrivite nu numai la nivelul administrației publice ci și la nivelul întregii comune, capacitând multitudinea de resurse (materiale, umane, organizaționale), sprijinind astfel realizarea strategiei.

Axele prioritare de dezvoltare/Domeniile de intervenție a comunei Bixad sunt următoarele:

- 1. DI 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și valorificarea resurselor naturale în favoarea dezvoltării durabile**
- 2. DI 2: Cultură și comunitate – reorganizarea și dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Bixad**
- 3. DI 3: Dezvoltarea economiei locale și crearea unui mediu de afaceri atractiv**
- 4. DI 4: Dezvoltarea atracțiilor și serviciilor turistice, a gestionării și promovării turismului**

În cele ce urmează transformăm aceste priorități în domenii de intervenție prin formularea unui set de măsuri care cuprind intervenții, activități respectiv proiecte de dezvoltare.

9.1. Domeniu de intervenție nr. 1: Dezvoltarea infrastructurii de bază și valorificarea resurselor naturale în favoarea dezvoltării durabile

În perioada de programare 2014-2020 în domeniul infrastructurii de bază s-au realizat numeroase măsuri și activități care au adus mai aproape comunitatea locală de standardul de confort al secolului XXI, fiind modernizat iluminatul public, crescând numărul gospodăriilor racordate la rețelele de apă, canalizare și alimentație cu energie electrică, din aceste puncte de vedere se poate spune, că în comuna Bixad, în domeniul infrastructurii sunt condiții foarte bune. Un mare punct alb pe lista intervențiilor în modernizarea infrastructurii de bază constă în starea străzilor locale, deoarece acestea au trecut numai prin diferite etape de întreținere, nefiind realizate lucrări considerabile de modernizare. Totuși, administrația publică locală a realizat studiile de fezabilitate necesare realizării intervențiilor asupra modernizării rețelei stradale, și a realizării trotuarelor pentru a facilita atât traficul auto cât pe cel pietonal în interiorul comunei.

Putem spune că cele mai importante măsuri în domeniul infrastructurii de bază, la nivelul comunei Bixad pentru perioada 2021-2027 vor fi în întreținerea sistemului de apă potabilă, întreținerea rețelei de canalizare, întreținerea rețelei de alimentare cu energie electrică, întreținerea rețelei de iluminat public și realizarea lucrărilor de modernizare a străzilor locale și construirea trotuarelor aferente.

Dar, toate acestea se completează cu o altă inițiativă deosebit de importantă, cea referitoare la realizarea rețelei inteligente de gaze naturale, care este o exigență locală, și un obiectiv declarat al actualei conduceri locale, ca prin parteneriat cu unitățile administrativ teritoriale din proximitate să realizeze această rețea, asigurând posibilitatea gospodăriilor locale de a se racorda la aceasta, facilitând astfel dezvoltarea unor sisteme de încălzire durabile și eficiente pe plan local.

Un alt punct important al domeniului de intervenții este reprezentat de amenajarea și întreținerea spațiilor publice, a marginilor drumurilor, pâraului și pâraielor, în scopul ca locuitorii să trăiască într-un spațiu frumos și curat, iar comuna să devină atractivă pentru turiști, investitori și potențiali noi locuitori.

Tot în cadrul acestui domeniu de intervenție vom trata și domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și a infrastructurii agricole și silvice.

Domeniul de intervenție cuprinde toate componentele infrastructurii de bază asupra cărora trebuie realizate intervenții și se vor putea atrage fonduri pe baza diferitelor programe, strategii și mecanisme de finanțare pentru perioada 2021-2027, dintre care cele mai importante pentru acest domeniu sunt: Programul Național Strategic – PAC 2021-2027, Programul Operațional de Dezvoltare Durabilă, Planul de Relansare Economică, dar aici trebuie menționate și oportunitățile de finanțare asigurate prin subprogramele Companiei Naționale de Investiții.

9.1.1. Măsura 1.1: Întreținerea și dezvoltarea infrastructurii de bază

Scopul măsurii	Asigurarea condițiilor infrastructurale eficiente și moderne pentru populația locală în domeniul accesului la apă potabilă, rețea de canalizare, iluminat public, străzi și trotuare și rețea inteligentă de gaze naturale în scopul creșterii nivelului de trai local și pentru ca locuitorii comunei Bixad să beneficieze de infrastructură locală și sisteme de utilități publice care să faciliteze un mod de viață modern și confortabil, contribuind cu toate acestea la creșterea atractivității comunei și la creșterea ratingului acesteia.
Obiective conexe	O1 - Modernizarea integrală a infrastructurii de bază, asigurând bazele necesare unui mediu de locuit confortabil, în consens cu cerințele actuale și facilitarea dezvoltării mediului economic prin acces la infrastructură modernă în sprijinul actualelor și viitoarelor afaceri.
Descriere	<p>Realitatea și datele culese pe teren pentru conturarea analizei situației au readus din nou pe ordinea de zi a următoarei perioade domeniul infrastructurii rutiere din Bixad, care va necesita un proces eficient de modernizare, deoarece starea acesteia este una necorespunzătoare unui trafic auto și pietonal eficient și care să se realizeze în condiții de siguranță. Astfel, în cadrul măsurii se dorește dezvoltarea unui proiect și/sau a unui program de modernizare a rețelei stradale formată din 11 străzi cu o lungime totală de 4 kilometri, modernizarea acestora se va realiza împreună cu dezvoltarea infrastructurii pietonale (trotuare), și realizarea acestei infrastructuri și de-alungul drumului European E578.</p> <p>În cadrul administrației locale sunt realizați primii pași pentru soluționarea acestei probleme, fiind realizate 3 documentații tehnico-economice care vizează modernizarea integrală a rețelei stradale și cuprinde și dezvoltarea infrastructurii pietonale.</p> <p>Măsura vizează totodată și dezvoltarea rețelei inteligente de alimentare cu gaz, în acest domeniu sunt multe de făcut, printre primele inițiative trebuind să se numere formarea de o Asociație de Dezvoltare Intercomunitară în domeniu, cu participarea comunelor din proximitate, în scopul asigurării unui număr cât mai ridicat de gospodării la rețeaua ce se va construi, după formarea noii Asociații este necesar dezvoltarea studiului de fezabilitate, obținerea avizelor necesare și depunerea unui proiect de finanțare în cadrul programelor viitoare ce facilitează dezvoltarea de astfel de sisteme (PODD, POIM în cazul în care se va extinde termenul de</p>

	<p>depunere, programe guvernamentale lansate în contextul relansării economice post COVID).</p> <p>Măsura se concentrează și asupra întreținerii sistemelor existente de apă, canalizare, alimentare cu energie electrică și iluminat public, care au fost dezvoltate și modernizate în perioadele anterioare, nefiind nevoie aici de noi proiecte, ci măsura vizează alocarea fondurilor necesare din bugetul local necesar întreținerii acestor rețele în scopul evitării degradării acestora.</p> <p>Tot în cadrul măsurii se formulează și activitățile/proiectele necesare modernizării infrastructurii agricole și dezvoltarea spațiilor comunitare, spațiilor publice și realizarea unor oportunități de circulație alternativă, cum ar fi pistele de biciclete.</p>
<p>Proiecte</p>	<p>→ Modernizarea străzilor locale: Valorificarea studiilor de fezabilitate existente, elaborate pe parcursul perioadei anterioare prin atragere de fonduri de finanțare prin Programul Național Strategic 2021-2027 pentru modernizarea integrală a străzilor din comună și construirea infrastructurii pietonale (trotuare). Trotuarele trebuie construite atât în cazul străzilor locale cât și în cazul drumului E578 sau a drumurilor DN 11C, și a DJ 113. Fondurile pot fi obținute și prin programele guvernamentale ce se vor lansa în noua perioadă.</p> <p>→ Întreținerea și modernizarea drumurilor de exploatație agricolă: Drumurile de exploatație agricolă au o importanță din mai multe puncte de vedere, în primul rând acestea asigură accesul la proprietățile agricole pentru proprietarii acestora și în al doilea rând sunt un element ce poate fi util valorificat în alte domenii cu ar fi turismul, prin conectarea acestora într-o rețea locală de poteci pietonale, sau domeniul sportiv, deoarece prin întreținerea corespunzătoare a drumurilor de exploatație agricolă se poate asigura și posibilități de drumeții cu bicicleta pentru iubitorii de natură și a sportului pe două roți.</p> <p>Întreținerea și modernizarea acestor drumuri, asigurarea de noi funcții se poate realiza prin efortul comun al administrației publice locale și al composesoratului local, și a proprietarilor de terenuri, iar</p>

pentru investiții de mai mare anvergură se pot realiza proiecte de finanțare prin intermediul Programului Național Strategic.

→ **Clarificarea drepturilor de proprietate asupra drumurilor de exploatare forestieră:** Drumurile forestiere sunt preluate de administrația locală, însă lipsește actul administrativ (Hotărâre de Guvern), care să transpună în totalitate dreptul de proprietate asupra drumurilor în sarcina administrației locale, numai după această clarificare de natură juridică va exista posibilitatea de reabilitare a acestora.

→ **Întreținerea sistemului de alimentare cu apă, întreținerea și extinderea rețelei de canalizare, întreținerea rețelei de iluminat public și a rețelei de alimentare cu energie electrică:** Intervenția vizează întreținerea rețelei de alimentare cu apă potabilă, în scopul evitării unor defecțiuni tehnice, și în scopul asigurării accesului localnicilor la servicii de calitate în domeniul apei potabile.

Nu toate gospodăriile locale sunt racordate încă la rețeaua de canalizare, racordarea integrală se poate realiza prin extinderea rețelei actuale, însă aceasta necesită un proiect de finanțare prin intermediul PNS, sau a programului de reziliență, dar totodată este necesară și întreținerea corespunzătoare a rețelei actuale.

Rețeaua de iluminat public a fost modernizată recent, prin corpuri de iluminat eficiente energetic, acest sistem trebuie întreținut în condiții de bună funcționare, asemenea și sistemul de alimentare cu energie electrică la care sunt racordate gospodăriile locale aproape în proporție de 100%.

→ **Dezvoltarea rețelei inteligente de alimentare cu gaze naturale:** Probabil una dintre cele mai importante măsuri pentru perioada viitoare este cea a construirii rețelei inteligente de alimentare cu gaze naturale. Aceasta este o voință a conducerii locale, bazată pe o exigență în creștere permanentă din partea populației locale. Aceasta se poate realiza în parteneriat cu comunele din apropiere, prin formarea unui ADI și depunerea unui proiect comun.

	<p>Dezvoltarea rețelei se poate realiza prin conducta de transport de gaze de presiune înaltă existentă în zonă.</p> <p>Comuna Bixad, prin conducta de transport gaze de presiune înaltă Miercurea-Ciuc-Bixad, administrată de SC E-On Gaz SRL ar avea posibilitatea de a asigura alimentarea gospodăriilor și clădirilor cu gaze naturale.</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul Local Bixad, Composesoratul Local, • Consiliul Județean Covasna, Asociația Leader Alutus, ADI Ciomad Balvanyos, cariera de piatră. • Aquacov, E-on, ADI înființat pentru rețeaua inteligentă de distribuție a gazului
Rezultate așteptate	<p>Implementarea activităților și proiectelor va conduce la realizarea unei infrastructuri de bază în comuna Bixad, care este în rând cu cerințele actuale din domeniu la nivelul localităților rurale din țările occidentale, comuna devenind una dintre cele mai moderne în zonă din punct de vedere al infrastructurii, în care există sisteme moderne de alimentare cu apă, rețea de canalizare, energie electrică și alimentare cu gaze naturale, unde este asigurat iluminatul public.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul de km asfaltați, • Numărul de km. al trotuarelor construite, • Piste de biciclete, pe drumuri agricole, • Numărul gospodăriilor racordate la rețeaua de canalizare, • Numărul gospodăriilor racordate la rețeaua inteligentă de distribuție a gazelor naturale, • Numărul de km. al rețelelor.

9.1.2. Măsura 1.2: Amenajarea teritoriului și înfrumusețarea satului

Scopul măsurii	Stabilirea reglementărilor urbanistice în scopul planificării eficiente a amenajării teritoriului în comuna Bixad, pentru a contribui la ocrotirea și dezvoltarea armonioasă din punct de vedere urbanistic al localității, contribuind la creșterea ratingului, a atractivității comunei. Întreprinderea activităților de înfrumusețare și amenajare a spațiilor publice, în scopul dezvoltării cu succes a imaginii satului.
Obiective conexe	O1 - Modernizarea integrală a infrastructurii de bază, asigurând bazele necesare unui mediu de locuit confortabil, în consens cu cerințele actuale și facilitarea dezvoltării mediului economic prin acces la infrastructură modernă în sprijinul actualelor și viitoarelor afaceri.
Descriere	<p>Comuna Bixad este o localitate rurală cu o frumusețe aparte, cu reale șanse de a deveni un punct de atracție pentru turiști. Însă, pentru ca localitatea să își poată menține acest caracter aparte dar să se poată și dezvolta eficient este necesar realizarea planului urbanistic general, care să traseze căile de dezvoltare ale acestei localități, să stabilească zonele în care se vor concentra activitățile industriale, zonele turistice, să stabilească reglementări urbanistice în scopul menținerii imaginii unitare a comunei.</p> <p>Totodată, măsura vizează și realizarea unor serii de activități, sistematizări ce vor conduce la întreținerea spațiilor publice, la înfrumusețarea imaginii comunei.</p>
Proiecte	<p>→ Realizare plan urbanistic general: Activitatea vizează facilitarea procesului de realizare și aprobare a planului urbanistic general aferent comunei Bixad, în scopul ca să existe acest document deosebit de important care asigură bazele unei bune gestionări a teritoriului intravilan și stabilește condițiile și premisele dezvoltării comunei. Pentru a se putea realiza și finaliza acest document este necesar stabilirea limitelor/hotarelor administrative dintre comuna Bixad și Comuna Micfalău, cele două localități în urmă cu un deceniu și jumătate făcând parte din comuna Malnaș.</p> <p>→ Spații comunitare amenajate - comună înfrumusețată: În primul rând această intervenție vizează sistematizarea zonei care concentrează principalele instituții locale (primăria, școala, grădinița, centrul de studii, poliția, cabinetul medical, terenul cu gazon sintetic)</p>

	<p>în scopul ca acesta să devină un spațiu comunitar, această zonă se poate înfrumuseța prin amplasare de mobilier stradal pentru localnici și turiști, plantare de flori și copaci, realizare loc de joacă pentru copii, etc.</p> <p>În al doilea rând intervenția vizează întreținerea șanțurilor, albiilor râului și a pâraielor, a șanțurilor dar și întreținerea ogradelor, fațadelor clădirilor în scopul înfrumusețării și menținerii în curățenie a localității.</p> <p>→ Plăcuțe cu nume de străzi, instituții și atracții turistice: Comuna a finalizat realizarea nomenclatorului stradal, astfel se deschide posibilitatea realizării și amplasării unor plăcuțe unitare cu denumirea străzilor, instituțiilor, și punctelor de interes turistic din Bixad. Acestea sunt necesare pentru a confera un aspect unitar comunei și pentru o bună ghidare pe plan local.</p> <p>→ Curățire - înfrumusețare - salubritate: La nivelul comunei au fost realizate progrese în ceea ce privește curățenia generală, există o practică actuală de salubritate, care trebuie menținută și dezvoltată în viitor, punând un accent important pe prevenirea producției de deșeuri, pe reciclare, colectare selectivă în interiorul comunei, la nivelul instituțiilor, întreprinderilor cât și la nivelul spațiilor publice.</p> <p>O altă activitate constă în inițiative precum asigurare de semințe de flori pentru localnici, angrenarea acestora în campania cea mai frumoasă ogradă, cea mai frumoasă curte, etc. care vor avea un efect multiplicator asupra imaginii și aspectului general al comunei, contribuind la creșterea nivelului de confort și al gradului de atractivitate a localității.</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul Local Bixad, • Asociația Tinerilor din Bixad, • Școala Mikes Armin. • ADI SIMD • Tega SA • Întreprinderile și instituțiile locale

Rezultate așteptate	<p>Odată cu implementarea activităților din cadrul măsurii, comuna Bixad va beneficia de un ghid concret în domeniul amenajării teritoriului și va avea asigurate acele reglementări urbanistice care vor asigura menținerea caracterului specific al localității împreună cu o cale de dezvoltare unitară, ceea ce va asigura pe termen lung creșterea atractivității comunei și excluderea practicilor de construcții haotice. Totodată, prin realizarea inițiativelor enumerate, comuna va beneficia de un caracter unitar, cu spații publice curate și amenajate corespunzător, în favoarea locuitorilor dar și a turiștilor care vor vizita comuna.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Plan Urbanistic General finalizat și aprobat • Spații publice amenajate, ordonate • Signalistică unitară – numărul de plăcuțe informative amplasate • Numărul gospodăriilor participante în diferitele activități de înfrumusețare a comunei • Cantitatea de deșeuri menajere colectate selectiv și cantitatea reciclată

9.1.3. Măsura 1.3: Bixad, în simbioză cu natura și mediul

Scopul măsurii	Măsura vizează depunerea unor eforturi majore pentru a valorifica în mod eficient și sustenabil a resurselor naturale existente și soluționarea problemelor existente în domeniul mediului natural, în scopul asigurării unei conviețuiri benefice reciproc între comunitate, mediu și natură pe plan local.
Obiective conexe	<p>O1 - Modernizarea integrală a infrastructurii de bază, asigurând bazele necesare unui mediu de locuit confortabil, în consens cu cerințele actuale și facilitarea dezvoltării mediului economic prin acces la infrastructură modernă în sprijinul actualelor și viitoarelor afaceri.</p> <p>O5 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.</p>
Descriere	<p>Comuna Bixad dispune de resurse naturale deosebite, care la momentul actual nu sunt valorificate în mod eficient și sustenabil. Printre aceste resurse se numără ariile naturale protejate, izvoarele de apă minerală, apă termală, peisajul natural de o frumusețe aparte, etc. Acestea trebuie valorificate fără a dăuna prin activitatea umană, în mod eco-conștient și sustenabil, dar cu exploatarea inteligentă a potențialului al acestor resurse.</p> <p>Totodată, în paralel cu existența resurselor naturale, în Bixad există și probleme în domeniul mediului natural, care necesită intervenții imediate, în scopul diminuării efectelor negative pe termen lung.</p> <p>Pentru atingerea unui succes remarcabil în acest domeniu sunt necesare următoarele activități/proiecte:</p>
Proiecte	<p>→ Izvoare de apă minerală - resursă locală - atracție internațională:</p> <p>Comuna Bixad dispune de numeroase izvoare de apă și minerală și un izvor de apă termală (numărul izvoarelor de apă și apă minerală este de peste 30 de bucăți), ce reprezintă o resursă naturală considerabilă, ce asigură pe de o parte frumusețea comunei, dar este și o resursă ce poate fi valorificată eficient în economia locală prin introducerea acestora în activitatea turistică.</p> <p>În ultima perioadă s-a realizat asigurarea accesului la două dintre aceste izvoare, activitate ce trebuie continuată, prin dezvoltarea posibilităților de acces către aceste izvoare și amenajarea zonelor</p>

apelor (mai ales cele aflate în apropierea zonei de locuit) și conectarea acestor izvoare la activitatea turistică, prin valorificarea izvorului de apă termală, subiect care va fi dezvoltat mai pe larg în măsura care vizează dezvoltarea sectorului turistic. Valorificarea apelor se poate realiza eficient după realizarea analizelor necesare cu privire la conținutul acestora.

- **Arii naturale protejate - punctul de plecare al conviețuirii eficiente dintre om și natură:** Teritoriul administrativ al comunei Bixad face parte din trei arii naturale protejate, situri natura2000. Acestea trebuie întreținute permanent și trebuie conectate la circuitul turistic, și trebuie stabilite regulile generale prin care activitatea turistică să nu dăuneze florei și faunei din aceste arii protejate, dar ca locuitorii și turiștii să poată beneficia de frumusețile existente în aceste arii.
- **Foste zone industriale, viitoare zone de atracție:** Istoricul comunei, dezvoltarea acesteia se leagă strâns de carierele de piatră. În decursul anilor dintre fostele cariere de piatră numai una a rămas funcțională, astfel se arată necesitatea ecologizării terenurilor fostelor cariere de piatră și valorificare acestor terenuri în noi activități economice, printre care se pot enumera industria ușoară, turismul, etc. În cazul carierei Funduca printre obiective poate apărea și repornirea acesteia, în funcție de cerințele de pe piață în domeniul construcțiilor, sau asigurarea unei noi funcții (industrie) pentru zona acestei cariere.
- **Înlăturarea problemelor generate de eroziunea solului:** În comuna Bixad există o problemă generată de eroziunea solului pe o pășune comunală aflată pe răzorul Szent Anna Toberce. Această problemă s-a generat din cauza defrișării arborilor, și din păcate în perioada anterioară nu a fost soluționată, astfel devine o sarcină pentru noua perioadă, în care se necesită identificarea soluțiilor tehnice și realizarea intervențiilor necesare stopării eroziunii și a efectelor negative produse de aceasta. Printre soluții pot figura perdelele de protecție, plantarea benzilor de arbuști, etc.
- **Tineri iubitori de natură:** În comună există bune exemple în domeniul activităților de educație ecologică, acestea sunt inițiate de

	<p>școala locală și asociația tinerilor. Aceste activități trebuie susținute și dezvoltate prin lansarea de noi inițiative în scopul ca tinerii și copiii din comună să cunoască frumusețile naturale și să conștientizeze importanța ocrotirii acestora.</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul Local Bixad, • Asociația Tinerilor din Bixad, • Școala Mikes Armin. • Consiliul Județean Covasna • Composesoratul local
Rezultate așteptate	<p>Prin implementarea activităților și proiectelor comuna Bixad va valorifica în mod inteligent și durabil resursele naturale existente, va deveni o comună eco-conștientă, care va trăi în simbioză cu mediul și natura. Această conviețuire eficientă și benefică se va manifesta și prin soluționarea problemelor existente în domeniul protecției mediului.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul izvoarelor amenajate și valorificate • Dimensiunea terenurilor ecologizate și redate domeniului economic-turistic-industrial • Soluționarea problemei de eroziune • Numărul activităților de educație ecologică

9.2. Domeniu de intervenție nr. 2: Cultură și comunitate – reorganizarea și dezvoltarea vieții culturale și comunitare din comuna Bixad

Anul 2020, ca ultim an al perioadei de programare 2014-2020, și an în care ar trebui realizat procesul de planificare pentru următoarea perioadă cu ținta 2027, și-a pus amprenta cel mai vizibil, și a afectat în mod negativ viața culturală și comunitară din fiecare localitate a țării, astfel și a comunei Bixad, toate acesta de situația epidemiologică și a restricțiilor din domeniul cultural, educațional, etc. stabilite în contextul epidemiei cu Covid-19.

Așadar, perioada de programare 2021-2027, în domeniul cultural și comunitar nu va fi o continuitate ci se necesită o reorganizare, replanificare și revigorare a acestui domeniu.

În domeniul dezvoltării vieții comunitare, principalul element este reprezentat de viața socio-culturală. Acțiunile, evenimentele și manifestările socio-culturale reprezintă acele baze de experiențe ce formează legătura, conexiunea unei comunități. Anul elaborării strategiei a fost unul lipsit de evenimente semnificative în domeniu, astfel există un soi de anxietate socio-culturală pe plan local, principalul obiectiv în acest sens trebuie așadar să fie revigorarea vieții culturale din Bixad.

Așadar, strategia de dezvoltare locală a comunei Bixad trebuie să formuleze obiective și măsuri pentru dezvoltarea spațiilor, locațiilor cultural-comunitare, dotarea acestora cu infrastructura necesară și acordarea de noi funcții, și pentru lansarea și organizarea sistematică a evenimentelor, întâlnirilor manifestațiilor în domeniul cultural și comunitar.

Un alt domeniu afectat de situația epidemiologică și de consecințele acesteia este domeniul educației, astfel domeniul de intervenție se concentrează asupra acestui sector cu atenție sporită, deoarece educarea viitoarelor generații în mod corespunzător este singura șansă de supraviețuire a comunităților rurale.

Totodată, domeniul formulează și măsuri pentru menținerea și dezvoltarea sistemului sanitar și social din comună.

9.2.1. Măsura 2.1: Dezvoltarea sistemului local de învățământ și pregătirea acestuia să facă față provocărilor din viitor

Scopul măsurii	Realizarea investițiilor și activităților pentru dezvoltarea infrastructurii educaționale din Bixad, și lansarea de noi metode și practici educaționale care să contribuie la dezvoltarea unui mediu intelectual extins, în care tinerii au cunoștințe extinse în mai multe domenii, vorbesc limbi străine și limba română și sunt pregătiți pentru a participa cu succes pe piața muncii. Bixad va deveni o comună cu infrastructură educațională modernizată în care activitatea didactică se bazează atât pe metoda clasică de învățământ cât și pe oportunitățile asigurate de tehnologie, așadar se familiarizează cu activitățile de e-învățământ, și există și posibilități pentru formarea profesională a adulților.
Obiective conexe	<p>O2 - Revigorarea vieții culturale și comunitare, angrenarea locuitorilor în viața culturală și socială prin noi actori în domeniu, în scopul dezvoltării coeziunii societății locale.</p> <p>O3 - Un sistem social dezvoltat care este susținut de o infrastructură modernă în domeniile de învățământ, sănătate, societate.</p>
Descriere	<p>În ultima perioadă au fost realizate o serie de investiții în infrastructura școlară, fiind realizate lucrări de mică intensitate și au fost realizat achiziții pentru dotarea claselor școlare cu mobilier corespunzător și mijloace IT necesare organizării activității școlare pe timp de pandemie. Domeniul însă necesită mai multe investiții majore, pentru care administrația publică locală este pregătită fiind realizate documentațiile necesare realizării acestor intervenții.</p> <p>În afară de dezvoltarea, modernizarea infrastructurii școlare se arată necesitatea și de aducerea unui suflu nou în activitatea de educație și de educație a adulților, astfel măsura cuprinde următoarele activități, proiecte în scopul dezvoltării și diversificării ofertei educaționale din Bixad:</p>
Proiecte	<p>Modernizarea infrastructurii școlare:</p> <ul style="list-style-type: none"> → Realizarea de grupuri sanitare în clădirea Școlii Mikes Armin → Realizare proiect de reabilitare termică a clădirii școlii prin intermediul Programului privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinație de

	<p>unități de învățământ, finanțat din Fondul pentru Mediu. Este nevoie urgentă de realizarea studiilor și documentațiilor tehnice necesare obținerii finanțării, deoarece oportunitatea de finanțare poate fi valorificată până la începutul primăverii din anul 2021.</p> <p>→ Reabilitare integrală a grădiniței locale – Administrația locală dispune de documentația tehnico-financiară necesară reabilitării integrale a clădirii grădiniței, fiind depus și un proiect de finanțare în cadrul submăsurii 7.2 din PNDR 2014-2020, care a fost proiect eligibil fără finanțare, iar ulterior, pe baza documentației existente, grădinița a fost selectată în cadrul Programul de Dezvoltare a grădinițelor din Bazinul Carpatic, administrat de Uniunea Cadrelor Didactice din România. Strategia susține finalizarea lucrărilor prin intermediul posibilităților puse la dispoziție prin acest program pilot.</p> <p>→ Lansare de activități educaționale care vin în completarea învățământului clasic. Școala locală dispune de mijloace și echipamente tehnologice achiziționate în contextul Covid-19, când activitatea didactică a fost mutată în mediul online, infrastructură care poate fi utilizată eficient în lansarea de activități de e-educație pentru creșterea nivelului și eficienței actului educațional</p> <p>→ Educație alternativă – programe non-școlare, tip educație non-formală prin intermediul cărora se poate facilita învățarea limbilor străine, limbii române sau a meșteșugurilor locale, bazate pe cunoștințele încă existente la nivelul comunei</p> <p>→ Susținerea bunelor practici existente la nivel local – Autoritatea publică locală trebuie să sprijine funcționarea Centrului de Zi Szent Piroska, care asigură servicii de after-school pentru copii aflați în situație defavorizată, asigurând astfel acces la educație pentru această categorie socială formată în majoritate de copii de etnie rromă.</p>
<p>Parteneriat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul Local Bixad, • Inspectoratul Școlar Județean, , • ONG-uri, • Composesorat, localitățile înfrățite, • Fundația Sfântul Francisc Deva.

	<ul style="list-style-type: none"> • Uniunea Cadrelor didactice Maghiare din România
Rezultate așteptate	<p>În urma realizării proiectelor și activităților din cadrul măsurii, activitatea educațională va deveni una eficientă, contribuind la buna educare a viitoarelor generații, toate activitățile fiind realizate având la bază o infrastructură modernă și funcțională, care face cerințelor din domeniul învățământului.</p> <p>Tinerii din Bixad se vor putea adapta ușor la cerințele de pe piața forțelor de muncă, având la bază cunoștințele necesare, iar adulții vor primi oportunități de reconversie profesională.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • 1 clădire școlară reabilitată și dotată corespunzător • 1 clădire grădiniță reabilitată și dotată corespunzător • numărul activităților de educație non formală • 1 centru de zi menținut în funcționare

9.2.2. Măsura 2.2: Revigorarea vieții culturale-comunitare și a vieții sportive

Scopul măsurii	<p>Relansarea, reorganizarea și revigorarea vieții culturale și comunitare din Bixad, în scopul creșterii solidarității și coeziunii sociale, și a diminuării problemelor din domeniul socio-cultural, a stării generale a societății locale generate de efectele pandemiei cu virusul Sars-Cov 2.</p> <p>Totodată, de viața comunitară se leagă și dezvoltarea vieții sportive, măsura vine în scopul sprijinirii dezvoltării acestui segment pentru a contribui la creșterea nivelului de sănătate a populației locale.</p>
Obiective conexe	<p>O2 - Revigorarea vieții culturale și comunitare, angrenarea locuitorilor în viața culturală și socială prin noi actori în domeniu, în scopul dezvoltării coeziunii societății locale.</p> <p>O3 - Un sistem social dezvoltat care este susținut de o infrastructură modernă în domeniile de învățământ, sănătate, societate.</p> <p>O5 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.</p>
Descriere	<p>Chiar și înaintea afectării domeniului cultural și comunitar de restricțiile în domeniu în contextul pandemiei, viața culturală și comunitară din Bixad nu a fost una foarte bogată, numărul și calitatea activităților culturale nu a fost corespunzătoare, populația având o identitate locală slăbită, etc.</p> <p>Una dintre principalele cauze a fost lipsa unei infrastructuri culturale care să fie spațiul central al vieții culturale, această problemă însă a fost soluționată de administrația locală prin reabilitarea, modernizarea și dotarea corespunzătoare a căminului cultural.</p> <p>Așadar, pentru viitoarea perioadă există infrastructura în care se poate organiza viața culturală, provocarea va fi relansarea activităților socio culturale și dezvoltarea acestora în așa fel încât fiecare categorie socială să fie satisfăcută și să contribuie la întărirea spiritului comunitar.</p> <p>Măsura sprijină și dezvoltarea vieții sportive locale, ca parte a vieții comunitare. Și în domeniul vieții sportive sunt necesare multe activități și inițiative, deoarece viața sportivă de pe plan local nu înregistrează rezultate semnificative.</p> <p>În domeniul infrastructurii s-au făcut progrese, există sală de sport și recent s-a construit un teren de sport cu gazon artificial, măsura va sprijini activitățile privind organizarea vieții sportive.</p>

Proiecte

→ **Clădire reabilitată - viață culturală bogată:** Așa cum am menționat, clădirea căminului cultural a fost reabilitată și dotată corespunzător. În viitoarea perioadă este necesar concentrarea majorității evenimentelor socio-culturale în această clădire, și creșterea numărului și varietății activităților culturale. În cadrul acestei clădiri trebuie organizate evenimente precum:

- **Ziua meșteșugurilor** – tinerii având posibilitatea de a cunoaște meșterii din comună, să se familiarizeze cu meșteșugarii locali, să învețe din experiențele acestor personalități, etc.
- **Ziua multiculturalității din Bixad:** Un eveniment în care să se pună în scenă programe culturale ale maghiarilor, românilor și rromilor pentru o mai bună cunoaștere și recunoaștere a valorilor fiecărei comunități.
- **Fiii satului:** Eveniment organizat pentru localnici, cu accent deosebit pe persoanele care s-au mutat din Bixad sau sunt în străinătate. Un prilej deosebit pentru localnici pentru a se întâlni cu persoanele care odinioară au făcut parte din comunitatea locală.
- **Ședințe și dezbateri publice:** Periodic, administrația publică trebuie să organizeze acțiuni de informare pentru populația locală în cadrul cărora să prezinte realizările făcute dar și planurile de viitor, populația locală având posibilitatea de a se implica în planificarea viitorului comunei. În acest caz trebuie să se pună un accent deosebit pe implicarea mediului de afaceri local, eventual organizarea unor întâlniri separate pentru acest segment.
- **Baluri tematice organizate cu ocazia Sărbătorilor de Paște, Rusalii, Crăciun sau de ziua Recoltei.**
- **Balul generațiilor - balul majoratului** persoanele care împlinesc 18 ani, sau (30, 40, 50, 60, 70 de ani) să aibă posibilitatea de a sărbători cu persoanele din aceeași categorie de vârstă.
- **Teatru și teatru amator pe scena căminului cultural** – invitarea unor grupuri de teatru amator sau profesionist din zonă pentru a pune în scenă piese de dramă, comedie, musicaluri, etc.
- **Miniconcerte cu artiști din zonă și din străinătate.**

- **Activități de pregătire pentru sărbători** (Moș Nicolae, Crăciun, Paște, etc.) la care să participe populația locală în spiritul sărbătorilor să se organizeze și acțiuni caritabile.

→ **Evenimente culturale în aer liber:** În zona centrală, care concentrează principalele instituții locale ar exista posibilitatea organizării unor evenimente și activități culturale în aer liber pentru diversificarea paletelor culturale locale. În acest spațiu trebuie să fie organizate întâlniri, concerte în aer liber, prestații ale trupelor de teatru amatori, etc. aici trebuie să pulseze viața culturală-comunitară din comuna Bixad.

→ **Reînființarea fanfarei locale** – din păcate unul din principalii actori din domeniul cultural de pe plan local, Fanfara s-a desființat. Trebuie depuse toate eforturile în scopul ca această fanfară să fie readusă la viață deoarece ei îi revine un rol considerabil în viața culturală locală.

→ **Valorificarea monumentelor locale în viața culturală și turistică** – atragerea de fonduri pentru reabilitarea și introducerea în circuitele locale a monumentelor istorice de pe teritoriul comunei Bixad.

→ **Granturi locale pentru sectorul cultural** - administrația publică locală, în temeiul legii are posibilitatea de a finanța din bugetul propriu activitățile desfășurate de organizații non profit în diferite domenii. Ar fi indicat ca în primă instanță administrația locală să realizeze un program de finanțare pentru organizațiile cu activități în domeniul cultural-comunitar, putând fi astfel finanțate inițiative importante care ar contribui la dezvoltarea vieții cultural-comunitare din Bixad.

→ **Construire muzeu al satului:** Istoricul localității are o legătură strânsă cu fosta fabrică de sticlă, care momentan nu mai are nicio urmă pe plan local. Există însă produse provenite din această fabrică, care pot fi expuse într-un muzeu local, care pe deoparte contribuie la dezvoltarea infrastructurii culturale, dar va putea deveni și un punct de atracție pentru turiști. Pe lângă exponatele legate de fabrică se pot expune și alte exponate ale moștenirii culturale din Bixad.

→ **Întreținerea infrastructurii sportive și utilizarea planificată a acesteia.** Infrastructura sportivă formată din terenul cu gazon sintetic

și sala de sport necesită întreținere permanentă și o utilizare rațională în scopul evitării degradării acesteia. Comuna a elaborat planul de utilizare pentru sala de sport, și există o hotărâre locală cu privire la utilizarea și tarifele aferente terenului cu gazon sintetic. Utilizarea acestor structuri sportive trebuie să se realizeze pe baza acestor planuri, iar măsura vine în completarea infrastructurii existente, prin formularea necesității cu privire la dotarea sălii de sport cu diferite echipamente în scopul unei utilizări cât mai diversificate, așadar se propune dotarea sălii cu echipamente de fitness, mese de ping-pong, și alte echipamente necesare practicării mai multor ramuri sportive.

- **Organizarea vieții sportive** – existența infrastructurii în sine nu garantează o viață sportivă bogată, aceasta necesită activități de organizare eficiente care se poate realiza numai prin existența unui actor în domeniul sportiv, astfel se propune înființarea unei organizații non-guvernamentale în domeniul sportiv, pentru ca viața sportivă să poată fi stimulată prin atragere de fonduri, organiza de evenimente sportive, implementare de programe în domeniul sportiv.
- **Pedalând prind Bixad** – și în domeniul dezvoltării infrastructurii de bază am făcut referire la necesitatea amenajării unor piste de biciclete în cadrul comunei, în limita posibilităților trotuarele ce se vor construi în viitor trebuie să țină cont și de această necesitate, iar o altă modalitate este marcarea unor trasee de biciclete pe drumurile agricole. Existența acestei infrastructuri va facilita posibilitățile de circulație în cadrul comunei și va contribui și la dezvoltarea unui stil de viață sănătos în rândul populației locale, și nu în ultimul rând va avea o contribuție și asupra sectorului turistic, deoarece turiștii vor avea posibilitatea de a vizita atracțiile locale pe două roți.
- **Activi în natură** – activitatea vizează valorificare oportunităților oferite de ariile naturale protejate în domeniul sportiv prin marcarea în cadrul acestora a unor poteci eco-turistice și organizare de diferite activități didactice pentru copii în domenii precum biologia, ecologia, protecția mediului și a naturii.
- **Valorificarea ariilor naturale protejate ar contribui la dezvoltarea posibilităților de sport și petrecere a timpului liber**

	<p>al localnicilor, dar ar facilita dezvoltarea și promovarea turismului local, atrăgând nișele care favorizează turismul în natură. Această activitate trebuie să se realizeze în parteneriat cu administrațiile publice partenere în ADI Ciomad-Balványos, și cu localitățile care la rândul lor fac parte din ariile naturale protejate Natura 2000.</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • ONG-uri locale și zonale, • Localități înfrățite, • Consiliul Județean Covasna, • GAL Leader Alutus, • Centrul Cultural Județean. • Școala Mikes Armin • Asociația sportivă propusă spre înființare • Direcția sportivă a județului Covasna • ADI Ciomad-Balványos
Rezultate așteptate	<p>În urma realizării activităților din cadrul măsurii se va revigora și dezvolta viața culturală și comunitară din Bixad, se va întări coeziunea socială și identitatea locală, vor apărea noi actori în domeniul cultural iar comunitatea locală va beneficia de o gamă variată de activități socio-culturale. Totodată, prin intermediul măsurii se va contribui la dezvoltarea vieții sportive ca parte integrantă a vieții comunitare, prin utilizarea rațională a infrastructurii sportive, apariția unui actor în domeniul organizării vieții sportive și lansarea de programe și activități sportive, care la rândul lor vor contribui la îmbunătățirea stării de sănătate a populației locale.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul evenimentelor culturale organizate • Numărul evenimentelor și programelor sportive • Numărul și valoarea dotărilor achiziționate • Numărul pistelor de biciclete și lungimea acestora • Organizație non-guvernamentală înființată • Numărul participanților la evenimente • Valoarea finanțărilor obținute pentru sectorul cultural

9.2.3. Măsura 2.3: Dezvoltarea vieții sociale și sanitare	
Scopul măsurii	Măsura vine în susținerea îmbunătățirii și dezvoltării stării generale medicale a populației locale și menținerea și dezvoltarea sistemului social din Bixad, prin activități de prevenție, informare și conștientizare și prin dezvoltarea infrastructurii medicale și sociale.
Obiective conexe	<p>O2 - Revigorarea vieții culturale și comunitare, angrenarea locuitorilor în viața culturală și socială prin noi actori în domeniu, în scopul dezvoltării coeziunii societății locale.</p> <p>O3 - Un sistem social dezvoltat care este susținut de o infrastructură modernă în domeniile de învățământ, sănătate, societate.</p>
Descriere	<p>Starea de sănătate a populației din Bixad nu arată mari diferențe față de starea generală din alte localități rurale ale județului Covasna, sunt unele mici excepții, specificuri locale cum ar fi diabetul sau silicoza, care este în legătură cu activitatea localnicilor în fostele mine și cariere de piatră, și în industria prelucrării sticlei.</p> <p>La nivelul comunei există infrastructură și servicii medicale, dar din păcate o mare pierdere înregistrată în domeniu este faptul că în Bixad nu mai există cabinet stomatologic și servicii de igienă dentară. Măsura vine în sprijinirea dezvoltării infrastructurii medicale, punând accent pe reînființarea cabinetului stomatologic prin atragerea unui medic dentist în Bixad și pe campaniile de informare și prevenție în domeniul sanitar.</p> <p>Totodată, măsura vizează deopotrivă menținerea și dezvoltarea serviciilor sociale în scopul ca generația în vârstă și grupurile vulnerabile să fie deservite demn și eficient în spiritul egalității de șanse.</p>
Proiecte	<p>→ Dezvoltarea infrastructurii sanitare: Realizare proiect de finanțare în scopul dezvoltării echipamentelor și aparatelor specifice ale cabinetului medical pentru a putea realiza servicii extinse, chiar și analize detaliate. Prin intermediul fondurilor de finanțare dezvoltării serviciilor medicale în mediul rural va exista oportunitatea depunerii unui proiect de finanțare pentru dotarea integrală și eventual modernizarea cabinetului medical din Bixad.</p> <p>→ Amenajare cabinet stomatologic și relansarea serviciilor stomatologice: Această problemă trebuie soluționată urgent, deoarece localnicii nu au acces la servicii stomatologice deoarece</p>

fostul medic și-a mutat activitatea într-o altă comună. Bixad nu este o localitate cu un număr mare de populație care să poată asigura numărul de pacienți necesari pentru un cabinet stomatologic cu program normal, însă în parteneriat cu comunele și orașul din apropiere pot atrage un medic dentist care să deservească localitatea Bixad, Malnaș, Micfalău și Băile Tușnad. În Băile Tușnad există medici în domeniu, care s-ar putea deplasa în anumite zile ale săptămânii la Bixad pentru a trata pacienții, însă trebuie asigurate condițiile de bază în acest sens prin amenajarea unui cabinet stomatologic și dotarea acestuia cu echipamentele de bază.

- **Campanii de informare și de prevenție:** Este important atragerea unor resurse externe în activitatea de informare sistematică și pentru realizarea screening-ului populației. Deci, acele proiecte fac parte a măsurii, care ajută activitățile de prevenire. În aceste activități pot fi implicate relațiile internaționale, localitățile înfrățite. Activitățile care servesc prevenirea formării bolilor, se compun din mai multe elemente, precum campaniile de promovare a stilului de viață sănătos (alimentație, mișcare, activitate zilnică corectă, etc), descurajarea (obiceiuri nocive, conștientizarea efectelor dependenței) și evenimentele cu scop educațional a copiilor (sport, etc). Măsura sprijină orice proiect care se încadrează în aceste prevederi. În realizare pot participa școala locală, ONG-uri și medici. Este important transmiterea sistematică a mesajelor create în acest sens, către toată societatea.
- **Sprijinirea serviciilor sociale existente:** După cum am putut observa în cadrul analizei situației, în Bixad prin colaborarea cu administrația locală există servicii sociale prestate de Caritas și Fundația Diaconia, aceste activități trebuie susținute și în viitor deoarece sunt eficiente și deservește un umăr important al populației locale.
- **Asistent la nevoie** - Lansarea unui serviciu prin angajarea unui asistent comunitar local prin care se deservește funcțiile sociale ale localnicilor din grupurile vulnerabile (vârstnici, bolnavi, persoane cu dizabilități, etc. Serviciul ajută la satisfacerea exigențelor zilnice și sociale (aprovizionare, cumpărături, informații, plata facturilor, etc.). Peste îndatoririle sociale, sistemul poate fi un instrument important în relația populație - primărie.

Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul local Bixad • Medicul de familie, • Organizații sociale, • Localități înfrățite. • Școala Mikes Armin
Rezultate așteptate	<p>Prin implementarea activităților din cadrul măsurii se dorește dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale, dezvoltarea paletei de servicii medicale accesibile pe plan local și lansarea unor activități de prevenție medicală, susținerea serviciilor sociale actuale și lansare de serviciu nou, toate acestea vor conduce la îmbunătățirea stării generale de sănătate a locuitorilor și la creșterea siguranței sociale.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul echipamentelor ni achiziționate pentru cabinetul medical • Cabinet stomatologic amenajat și relansarea serviciilor stomatologice • Numărul acțiunilor de prevenire, screening, • Numărul persoanelor deservite de sistemul de asistență comunitară

9.3. Domeniu de intervenție nr. 3: Dezvoltarea economiei locale și crearea unui mediu de afaceri atractiv

Din analiza situației existente a reieșit faptul că economia locală are un număr redus de actori cu o putere de capital redusă, majoritatea activând într-un sector cu o valoare adăugată mică, cea a comerțului. În același timp în ultima perioadă se poate observa o creștere în termeni reali ai veniturilor (valorii cifrei de afaceri) realizate de către firmele locale în conformitate cu fenomenul de expansiune economică înregistrată la nivel național. Totuși rata generală de profitabilitate arată un raport scăzut care agregat la nivelul comunei indică o competitivitate redusă a firmelor. Pe de altă parte structura economiei locale conform activităților economice existente în comună arată o structură nediversificată, o structură care nu este în concordanță cu resursele locale existente. Tocmai din acest motiv o mai bună valorificare a resurselor locale reprezintă o sarcină importantă dar și o posibilitate în viitor, aceste resurse (naturale, culturale, intelectuale, etc.) trebuie să ofere baza vieții economiei locale. Prin atragerea unor fonduri de investiții nerambursabile, prin asigurarea atragerii de capital, respectiv prin sprijinirea inițiativelor inovative resursele locale pot fi valorificate mult mai eficient față de practica actuală.

În perioada 2021-2027 o altă sarcină importantă reprezintă sprijinirea spiritului antreprenorial care la nivelul comunei, dar și la nivelul regiunii este una redusă. Prin crearea unui mediu de afaceri favorabil, printr-o politică de impozitare prietenoasă cu mediul de afaceri, prin servicii de informare a firmelor locale, prin aprofundarea relațiilor între actori economici și administrația locală dar și prin dezvoltarea infrastructurii locale respectiv prin investiții în utilități publice pot fi create premisele unui mediu de afaceri care este atractiv atât pentru firmele existente cât și pentru firmele nou înființate, dar și pentru investitori din afara comunei. Aici trebuie subliniat faptul că o investiție cheie în contextul vitalizării economiei locale o reprezintă investiția în resursele umane. Dezvoltarea potențialului uman, creșterea calității resursei umane prin programe de calificare și formare contribuie la creșterea atractivității economice a comunei și poate contribui la creșterea nivelului de trai al localnicilor prin îmbunătățirea șanselor de ocupare.

Așadar toate aceste aspecte ale dezvoltării sectorului economic sunt cuprinse în prezentul domeniu de intervenție care propune un set de măsuri și o listă de activități și proiecte care cuprinde toate sectoarele ale economiei locale pornind de la sectorul agricol până la sectorul serviciilor. Implementarea măsurilor descrise mai jos impune o contribuție din partea mai multor actori local dar și un parteneriat între public și privat.

9.3.1. Măsura 3.1: Dezvoltarea mediului de afaceri și sprijinirea competitivității firmelor locale	
Scopul măsurii	Măsura cuprinde un set de instrumente și activități prin care se poate dezvolta calitatea mediului de afaceri la nivelul comunei Bixad. Scopul este crearea unui mediu favorabil și susținător atât pentru firme existente cât și pentru start-up-uri.
Obiective conexe	<p>O4 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.</p> <p>O3 - Un sistem social dezvoltat care este susținut de o infrastructură modernă în domeniile de învățământ, sănătate, societate.</p>
Descriere	<p>Mediul de afaceri reprezintă un concept complex în cazul căruia pe lângă condițiile de producție și de piață, condițiile juridice mai este nevoie și de existența altor condiții necesare pentru sprijinirea funcționării firmelor. Autoritățile publice locale îi revine un rol important în crearea unor condiții bune la nivel local pentru funcționarea firmelor, antreprenorilor respectiv pentru a crea un mediu atractiv pentru investiții. Deoarece funcționarea cu succes a firmelor locale depășește interesele private (dacă ne gândim la ocuparea forței de muncă, plata taxelor, activităților de sponsorizare, etc.), strategia stipulează participarea mai activă a autorității publice locale în procesul de sprijinire al antreprenorilor și în privința înființării noilor afaceri. Calitatea infrastructurii locale, colaborarea dintre administrația locală și mediul privat, politica de impozitare, operativitatea administrării precum și proiecte și reglementările de amenajare și de construcție reprezintă câteva condiții prin care APL poate avea un rol remarcabil în dezvoltarea economiei locale.</p>
Proiecte	<p>→ Asigurare un nivel de taxe și impozite atractive pentru agenți economici în condițiile legii</p> <p>→ Stimulente locale pentru antreprenori locali - În limita posibilităților bugetare, respectând reglementările legale în domeniul administrației publice și principiul șanselor egale, ar fi indicată introducerea unor deduceri fiscale periodice (2-3 ani) pentru firmele nou înființate.</p>

- **Identificare și valorificare posibilități de investiție la nivelul comunei, investiții realizate în parteneriat public-privat**
- **Facilități oferite pentru firme/investiții realizate în comună** (facilități oferite în condițiile legii)
- **Desemnarea unei zone/terenuri pentru activități economice, industriale și de producție, dotarea cu utilități publice** (site-uri atât pentru firme locale cât și pentru firme, investiții sosite din afara localității)
- **Realizare PUZ(uri) pentru zone care ar putea fi valorificate în atragerea firmelor/investițiilor de capital, dezbaterea și acceptarea publică a acestor planuri urbanistice**
- **Sprijinirea firmelor locale în achiziția de echipamente, dotări și noi tehnologii** care contribuie la creșterea competitivității ale acestora
- **Realizare studii de oportunitate/fezabilitate pentru investiții majore** (de exemplu: valorificarea apei mezotermale, modernizare hidrocentrală)
- **Realizare investiții în valorificarea apei termale, construire bază de tratament și centru de wellness**, integrarea acestor servicii în oferta zonală (Băile Tușnad, Băile Bálványos)
- **Sprijinirea investițiilor tip PPP pentru reabilitarea și punerea în funcțiune a hidrocentralei existente**
- **Sprijinirea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor prin organizarea unor activități și programe** (prin implicarea instituțiilor de învățământ, firme locale, și asociațiilor în domeniu, AIMM Covasna, Camera de Comerț, etc.)
- **Dezvoltarea sistemului de relații între agenți economici respectiv între agenți și administrația locală:** prin organizarea sistematică de întâlniri între reprezentanții celor două sfere, organizare prelegeri și prezența în domeniul managementul și înființării firmelor, în domeniul atragerii fondurilor de finanțare, în domenii juridice care vizează pe antreprenori
- **Organizarea unor târguri pentru produsele locale**

Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Firme și antreprenori locali • Școala locală • Asociația tinerilor • Asociația Întreprinderilor Mici și Mijlocii Covasna • Camera de Comerț și Industrie Covasna • Asociația GAL Leader Alutus
Rezultate așteptate	<p>Crearea unui mediu de afaceri favorabil care vine în sprijinul antreprenorilor existenți și noi, încurajează dezvoltarea relației între sfera privată și publică locală și care va contribui și la menținerea/revenirea tinerilor care lucrează în străinătate. Prin aceste măsuri comuna va deveni o localitate atractivă pentru firme și investitori, iar prin sprijinirea dezvoltării firmelor locale și prin sprijinirea investițiilor se vor înființa noi locuri de muncă.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Numărul firmelor existente • Număr firme nou înființate anual • Cifra de afaceri/profit realizat de către firme locale • Număr întâlniri, programe organizate • Investiții realizate de către firme locale

9.3.2. Măsura 3.2: Utilizarea eficientă a resurselor agricole și silvice, sprijinirea investițiilor în domeniu

Scopul măsurii	Măsura vizează utilizarea mai eficientă a resurselor existente în domeniul agriculturii și silviculturii, realizarea unor investiții în scopul prelucrării produselor agricole și produselor lemnoase la un nivel mai înalt
Obiective conexe	<p>O4 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.</p> <p>O5 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.</p>
Descriere	<p>Terenurile agricole și fondul forestier reprezintă resurse importante ale comunei. Deși în ultima perioadă s-au produs mici dar importante schimbări (realizate investiții de modernizare ferme, proces de concentrare a resurselor existente, investiții în achiziția utilajelor agricole la nivelul a 3-4 ferme) la nivelul comunei, activitatea agricolă în comună, modelul de producție, organizarea proceselor de producție, nivelul de concentrare a resurselor existente, nivelul de motorizare cât și gradul de prelucrare a produselor primare trage atenția asupra faptului că practica actuală nu este una competitivă și din acest motiv agriculturii încă îi revine rolul de suplimentare a veniturilor. Procesele începute trebuie sprijinite pentru a pune agricultura locală de pe traiectoria de subzistență pe o traiectorie care oferă un randament mai crescut. Conceptul de cooperare trebuie promovat în rândul fermierilor și trebuie oferite noi modele de producție și de valorificare care sunt în conformitate cu condițiile impuse de piață.</p> <p>În domeniul valorificării eficiente a fondului forestier un rol important îi revine composesoratului local și proprietarilor de pădure. Practica actuală de exploatare și valorificare a masei lemnoase nu produce o valoare adăugată însemnată. Din acest motiv trebuie sprijinit creșterea gradului de prelucrare a masei lemnoase exploatate prin crearea capacității de prelucrare. Gestionare sustenabilă a fondului forestier existent și valorificarea pădurilor ținând cont de funcțiile multiple (valorificare ciuperci și fructe de pădure, valorificare turistică a pădurilor, turism</p>

	cinegetic, trasee, funcții ecologice, etc.) ale acestora este o sarcină importantă și în viitor.
Proiecte (titlu)	<ul style="list-style-type: none"> → Soluționarea drepturilor de proprietate și comasare în cazul fondului agricol → Soluționarea drepturilor de proprietate în cazul fondului forestier, inclusiv soluționarea drepturilor cu privire la drumuri forestiere → Sprijinirea proceselor de cooperare între fermieri (înființare cooperative pentru producția și valorificarea produselor agricole) → Dezvoltarea infrastructurii agricole la nivelul comunei, sprijinirea realizării investițiilor în agricultură, dezvoltarea sistemului de producție, înființarea capacităților de prelucrare a produselor primare, creșterea nivelului de motorizare → Sprijinirea utilizării noilor tehnologii în procesele de producție și prelucrare în sectorul agricol (sprijinirea utilizării soluțiilor IT în agricultură), inovare agrară (tehnologice nouă, culturi noi care se adaptează condițiilor, noi modele în valorificare) → Adaptarea agriculturii la condiții locale și de piață: activități care sunt în concordanță cu condițiile de producție și de piață → Creare capacități de prelucrare a lemnului pentru asigurarea unui venit mai semnificativ din masa lemnoasă exploatată → Diseminarea informațiilor și conștientizare în rândul fermierilor (cu ocazia evenimentelor de profil și prelegerilor organizate): bune practici, modele de cooperare, metode moderne de producție, reglementări legale, surse de finanțare. → Sprijinirea atragerii fondurilor nerambursabile în scopul dezvoltării fermelor agricole, investiții în achiziția de utilaje și echipamente pentru fermieri → Sprijinirea producătorilor în accesarea piețelor locale și regionale: organizarea/elaborarea sistemului de valorificare locală și asigurarea condițiilor necesare, precum și organizarea târgurilor de profil cu o anumită regularitate. → Crearea unui brand local sau microregional pentru produsele agricole, agro-alimentare locale, eficientizare marketingului

	<p>→ Stabilirea unor lanțuri scurte de aprovizionare la nivelul comunei și zonei, dezvoltarea posibilităților de valorificare/comercializare a produselor agricole</p> <p>→ Valorificarea/prelucrarea ciupercilor, fructelor de pădure prin înființare capacități de colectare, depozitare și prelucrare</p> <p>→ Activități și intervenții de îngrijire, regenerare a fondului forestier, împăduriri periodice</p> <p>→ Utilizarea deșeurilor rezultate din industria de prelucrare a lemnului: utilizarea deșeurilor provenite din exploatarea masei lemnoase, din defrișări și din industria de prelucrare a lemnului</p>
Parteneriate	<ul style="list-style-type: none"> • Administrația Publică Locală • Composesoratul Local, proprietari de pădure • Fermieri, cooperativele și asociațiile fermierilor • Firme locale • Consiliul Județean Covasna • GAL Alutus • Asociația GAL Leader Alutus
Rezultate așteptate	<p>Proiectele și intervențiile enumerate mai sus vor contribui la eficientizarea producției agricole prin acțiuni de cooperare și de concentrare a resurselor existente, iar prin investiții realizate (atât prin resurse proprii cât și prin resurse accesibile prin proiecte de finanțare ale UE, respectiv ale Guvernului) în prelucrarea la un grad mai ridicat al produselor agricole și lemnoase va crește competitivitatea celor două sectoare, asigurând un venit mai important pentru cei implicați.</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Valoarea produselor comercializate • Ponderea produselor neprocesate valorificate • Număr ferme modernizate • Numărul produselor prelucrate la un nivel mai înalt • Numărul asociațiilor/cooperativelor înființate în domeniu • Suma nerambursabilă atrasă • Investiții realizate în procese/tehnologii de procesare/prelucrare

9.3.3. Măsura 3.3: Sprijinirea programelor care vizează dezvoltarea resurselor umane și dezvoltarea economiei sociale la nivel local

Scopul măsurii	Măsura cuprinde două domenii ale economiei locale între care totuși există legături. Măsura vizează organizarea unor programe de calificare, recalificare, perfecționare pentru localnici (angajați, șomeri, grupuri vulnerabile, etc.) în scopul creșterii performanțelor și competențelor și introduce idea și practica economiei sociale care datorită meritelor economico-sociale primește din ce în ce mai mare atenție și la nivelul Uniunii Europene.
Obiective conexe	<p>O2 - Revigorarea vieții culturale și comunitare, angrenarea locuitorilor în viața culturală și socială prin noi actori în domeniu, în scopul dezvoltării coeziunii societății locale.</p> <p>O4 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.</p>
Descriere	<p>Măsura pornește de la premisa conform căreia cea mai importantă resursă în procesul de dezvoltare socio-economică o reprezintă omul, respectiv comunitatea. Calitatea resursei umane se corelează direct cu nivelul de dezvoltare al unei localități, aptitudinile și capacitățile populației locale putând fi ușor convertite în avantaje economice. În același timp calitatea resursei umane constituie un factor important și în atragerea investitorilor și companiilor, firmele fiind mai dispuși să-și aleagă locații (regiuni sau microregiuni) unde indicele dezvoltării umane arată valori mai favorabile și unde este accesibilă forță de muncă calificată. Programele de formare, calificare, specializare, etc. vin în consolidarea, respectiv îmbunătățirea situației angajaților pe piața forței de muncă și reduc fenomenul de șomaj.</p> <p>Pe de altă parte inițiativele lansate sub emblema economiei sociale răspund la un set de probleme și provocări care prin instrumente „clasice” economice nu pot fi tratate, de ex.: integrarea persoanelor aparținătoare grupurilor vulnerabile sau inserția socioprofesională a persoanelor defavorizate.</p>

<p>Proiecte (titlu)</p>	<ul style="list-style-type: none"> → Cartografierea necesităților pe piața muncii din regiune și organizare programe de calificare/recalificare pentru șomeri, pentru populația locală → Analiza nevoilor de formare/calificare la nivelul populației locale → Sprijinirea lansării programelor de calificare/recalificare pentru categorii vulnerabile și alte categorii sociale cu ajutorul fondurilor nerambursabile, respectiv prin implicarea instituțiilor abilitate în domeniu și a formatorilor atestați. → Programe de formare/învățare meșteșuguri dedicate populației rrome și sprijinirea meșteșugurilor tradiționale practicate de către populația rromă. → Sprijinirea lansării programelor de formare profesionale, perfecționare/specializare pentru angajați → Cunoștințe facultative introduse în curriculum-ul școlar: pe lângă curriculum-ul obligatoriu introducerea unor noi cunoștințe (istoria locală, aptitudini antreprenoriale și cunoștințe legate de organizarea gospodăriei, introducerea în meserii și artizanat, educație privind protecția mediului, etc.) → Servicii de orientare în carieră pentru tineri: orientarea către o anumită carieră trebuie să înceapă încă de la o vârstă fragedă. Prezentarea diferitelor meserii cu ajutorul meșterilor/întreprinzătorilor locali și invitați. → Înființare clubul intelectualilor locali: înființarea unui club pentru studenți și intelectuali locali în cadrul căruia se poate organiza dezbateri pe diverse teme, și unde pot fi formulate propuneri pentru dezvoltarea localității. → Organizare seminarii prelegeri pe tema elaborării proiectelor de finanțare și atragere de fonduri pentru ONG-uri și firme locale → Dezvoltarea competențelor și abilităților personalului APL și a instituțiilor publice din comună în vederea creșterii eficacității serviciilor publice oferite → Organizare activități/sesiuni de învățare/formare limbi străine și în domeniul utilizării calculatorului
--------------------------------	---

	<p>→ Promovarea conceptului de economie socială și a principiilor legate de acesta, promovarea beneficiilor socio-economice obținute în urma statutului de întreprindere socială</p> <p>→ Sprijin acordat actorilor locali în obținerea statutului de întreprindere socială</p> <p>→ Facilități locale oferite pentru organizații/întreprinderi de tip economie socială</p> <p>→ Sprijin acordat în atragerea unor fonduri pentru întreprinderi de economie socială</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Asociația de tineret • Școala locală • Firme locale • Formatori atestați • AJOFM Covasna • Asociații și cooperative existente • Instituții sociale • Asociația GAL Leader Alutus
Rezultate așteptate	<p>Prin acțiuni și proiecte enumerate mai sus va crește calitatea resursei umane locale și totodată vor crește și șansele de integrare pe piața muncii a șomerilor, a persoanelor dezavantajate. Odată cu dezvoltarea potențialului uman va crește și atractivitatea comunei în rândul firmelor și investitorilor care își caută noi locații. Sprijinirea economiei sociale la nivel local va contribui la incluziunea socială și combaterea sărăciei pentru grupuri țintă care au dificultăți în integrare pe piața muncii (șomeri, tineri, persoane cu handicap, etc.)</p>
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Număr programe de formare/calificare/recalificare • Numărul populației locale beneficiari ai programelor de formare/calificare/recalificare • Număr tineri angrenați în servicii de consiliere carieră • Număr entități întreprinderi sociale • Număr și valoarea proiectelor de economie socială

9.4. Domeniu de intervenție nr. 4: Dezvoltarea atracțiilor și serviciilor turistice, a gestionării și promovării turismului la nivel local

Zona comunei Bixad beneficiază de resurse turistice multiple însă valorificarea acestor resurse în lipsa investițiilor și în lipsa unei practici de management și de promovare turistică adecvată în momentul actual nu este una optimă. Resursele și potențialul turistic existent de care dispune comuna Bixad fac necesar ca în cadrul prezentei strategii să acordăm o atenție sporită al acestui sector. În cadrul analizei situației am făcut referire la lipsurile și problemele care împiedică creșterea profitabilității sectorului de turism. Prezentul domeniu urmărește valorificarea mai eficientă a resurselor turistice existente cu accent pus pe turismul rural, cultural respectiv balnear în scopul creșterii numărului vizitatorilor și a venitului generat de fluxul turistic sporit.

Pe lângă intervențiile care vizează tratarea acestor lipsuri, prezentul domeniu cuprinde și un set de măsuri inovative care își propun o nouă abordare în organizarea sistemului de turism și în conceperea noilor produse turistice. În momentul de față diferite elemente ale cadrului natural, ale vieții culturale și potențialele atracții existente la nivelul comunei nu sunt organizate în pachete turistice, și astfel nefiind incluse în sistemul turismului. Așa cum am făcut referire și în cadrul analizei situației serviciile turistice existente se limitează numai la servicii de bază, servicii de cazare, nefiind concepute pachete turistice atractive care ar rezulta extinderea duratei de ședere a turiștilor. Diferite elemente ale ofertei turistice nu sunt interconectate, nu au fost concepute pachete integrate de turism iar oferta turistică a comunei nu promite experiențe unice și de neuitat pentru turiști. Cooperarea la nivel local și zonal între actori implicați în organizarea turismului lasă de dorit, aceasta trebuie dezvoltată în scopul ca serviciile individuale, micile atracții locale să fie organizate în oferte turistice complexe. Nu există un marketing de nivel local sau micro-regional conceput și coordonat între cei implicați în turism, comuna nefiind poziționată pe piața turistică autohtonă și mai puțin pe piața internațională. Trebuie subliniat și faptul că în lipsa unor investiții majore foarte probabil comuna nu va reprezenta o destinație turistică sine stătătoare nici în viitor în lipsa unor atracții turistice speciale. Așadar integrarea ofertei locale într-un context regional va reprezenta o sarcină importantă și în viitor, care presupune de asemenea o colaborare bună între cei implicați în domeniul turismului.

Domeniul de intervenție nr. 4 propune intervenții și proiecte care vizează toate nivelele ale sistemului de turism pornind de la realizarea investițiilor majoritare (ex.: investiții în utilizarea apei mezotermale) și extinderea capacităților, prin conceperea și introducerea noilor produse turistice în circuitul turistic, respectiv valorificarea acestora prin metode și canale inovative până la susținerea cooperărilor între actori în domeniu.

9.4.1. Măsura 4.1: Dezvoltarea atracțiilor și a serviciilor turistice, conceperea a noi pachete și servicii	
Scopul măsurii	Măsura urmărește dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor turistice în scopul creșterii venitului realizat de sectorul de turism. Măsura acordă prioritate investițiilor și activităților care produc un efect mai însemnat asupra economiei locale și care pun comuna pe harta destinațiilor turistice balneo-climaterice în viitor.
Obiective conexe	<p>O4 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.</p> <p>O5 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.</p>
Descriere	Practicarea turismului în prima fază necesită o bază tehnico-materială, o infrastructură care asigură buna desfășurare a activităților ospitaliere. Totalitatea dotărilor tehnice și edilitare include structurile de primire și de alimentație publică, structurile și de agrement, de tratament, etc. Pe această infrastructură se construiește oferta turistică care în cazul comunei Bixad va cuprinde elemente ale turismului rural, turismului cultural, turismului cinegetic și piscicol. Pentru valorificarea potențialului balnear al comunei este nevoie de o investiție majoră care poate să atragă un flux de turiști mai însemnat. Proiectele și activitățile enumerate mai jos cheamă la acțiune și presupune efort financiar și creativ atât din partea reprezentanților sferei publice cât și din partea firmelor și ONG-urile din zonă.
Proiecte (titlu)	<p>→ Investiții în valorificarea apei mezotermale, creare centru wellness și bază de tratament: La nivel global se poate observa o creștere față de servicii de tip wellnes și de agrement și totodată crește cerința față de servicii care pun accent pe menținerea sănătății. Pe baza unor documente tehnico-financiare se propune realizarea unor investiții în construirea unui centru wellnes, punct de atracție care se integrează în oferta balneară a zonei. Pentru realizarea acestui proiect trebuie parcursi mai mulți pași, de exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Realizare planuri de amenajare zonale cu privire la zona vizată de investiție

- **Realizare studiu de fezabilitate cu privire la construirea unui centru de wellness și bază de tratament și elaborare proiect tehnic**
 - **Elaborare proiect de finanțare pentru atragerea unor surse nerambursabile în scopul realizării investiției**
 - **Asigurarea unui model de business sustenabil, și elaborare plan de management și plan de afaceri** (servicii oferite, politica de preț, marketing, etc.) pentru funcționarea centrului
 - **Înființarea și dezvoltarea altor servicii conexe în zona vizată de investiție:** servicii de cazare și restaurante, servicii de timp liber, alte atracții și programe turistice.
- **Identificarea și amenajarea altor zone unde ar fi posibilă realizarea altor investiții turistice, realizare planuri urbanistice zonale și studii pentru aceste zone** acordând o atenție sporită conservării valorilor peisagistice și evitând introducerea elementelor și formelor care nu se integrează în peisajul existent.
- **Introducerea în circuitul turistic al monumentelor istorice, dezvoltarea turismului cultural:** valorificarea ruinelor cetăților Vapa și Solyomkó. Realizare planuri de conservare și amenajare, realizare investiții în zona monumentelor pentru a face posibilă vizitarea acestora în condiții optime de către turiști, amenajare poteci tematice cu locuri de popas, amenajare panouri informative în mai multe limbi prin care istoria acestora se prezintă vizitatorilor. Organizare vizite ghidate la monumentele istorice existente și la ruinele cetăților, organizare evenimente tematice (zilele comunei, eco-fest- festival ecologic, târguri produse locale, etc.), vizite la meșteri, artizani și firme locale (sculptori de piatră).
- **Înființarea muzeului satului și expunerea artefactelor culturale** (produse culturale și artizanale care provin din zonă, produse ale fabricii de sticlă din odinioară), integrarea acestor produse în circuitul turistic
- **Sprijinirea înființării de noi structuri de primire/dezvoltarea structurilor existente** (pensiuni, pensiuni agroturistice, hostel-uri, amenajare camere pentru oaspeți la nivelul gospodăriilor, etc.) la

nivelul comunei. Extinderea capacității de cazare trebuie sprijinită atât în cazul actorilor privați cât și în cazul administrației publice locale (realizare camere pentru oaspeți în clădiri aflate în proprietatea consiliului local).

- **Includerea apelor minerale din comună în circuitul turistic, amenajarea împrejurimilor și facilitarea accesului la sursele de apă minerală**
- **Întreținerea/Reabilitarea monumentelor istorice existente și amenajarea împrejurimii acestora, amplasare panouri informative, asigurarea iluminării acestora în timp de noapte**
- **Sprijinirea creării infrastructurii de agrement:** terenuri de sport, piste pentru bicicliști, amenajare piste de tip mountain bike, marcarea traseelor turistice existente, realizare locuri de popas, construire pistă de bob și alte structuri de tip agrement care pot funcționa în tot sezon
- **Dezvoltarea infrastructurii auxiliare, amenajarea parcărilor și popasurilor dealungul principalelor trasee turistice și în apropierea obiectivelor turistice.**
- **Sprijinirea dezvoltării turismului piscicol:** dezvoltarea zonei lacurilor existente, crearea infrastructurii de bază (condiții de cazare, vile sau căsuțe de lemn cu terase și pontoane care asigură o ședere aproape de natură) creare condiții și infrastructură pentru petrecerea timpului liberi atât pentru pescari cât și pentru familiile lor (terenuri de joacă, restaurant cu preparate din pește).
- **Turism ecvestru:** pentru dezvoltarea turismului ecvestru trebuie creat infrastructura necesară, și trebuie realizat o cooperare cu proprietari de cai, crearea unor pasaje pentru plimbare cu cai de ex.: la malul râului Olt, în pădurile din zonă, la apele minerale existente, etc.
- **Dezvoltarea turismului rural:** viața de la țară și activitatea agricolă poate reprezenta un mod ideal pentru petrecerea timpului liber populației din zonele urbane. Este important ca primirea turiștilor să se desfășoare în mod organizat, în special în locații unde există toate condițiile pentru practicarea agroturismului. Trebuie să acordăm o atenție specială implicării turiștilor în procesele de muncă și pe programele destinate celor mici, prin intermediul cărora pot dobândi

	<p>informații utile. Programe ecvestre pot colora oferta turismului rural local.</p> <p>→ Turism ecologic, turism cinegetic și de vânătoare: prin implicarea diferitelor actori locali (ONG-uri, composesorat, pensiuni, etc.) trebuie constituite produse ecoturistice de tip organizare drumeție, trasee tematice, image hunting, etc.. Organizare vizite în ariile protejate prezentând tainele ale naturii (specii rare de plante, diversitatea faunei, etc.) incluse în sejururi de 2-4 nopți cu servicii incluse, excursii ghidate, etc. Organizarea programe de observare a animalelor sălbatice și organizarea unor sesiuni de vânătoare cu implicarea celor care au în gestiune fonduri cinegetice de vânătoare. Construire locuri/camere pentru observarea animalelor sălbatice în păduri.</p> <p>→ Investiții în dezvoltarea turismului de iarnă: construire piste și organizare programe de snowboarding, sanii, ture cu ATV-uri și săniuş, etc., organizare festival în timp de iarnă cu programe diverse care atrag turiștii.</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • APL Bixad • Firme, actorii din domeniul turismului • Artizani, meșteșugari din comună • Asociația turistică, ADI Ciomad-Balvanyos • AJVPS Covasna • Asociații, ONG-uri ecologice • Proprietari de terenuri și de păduri • Asociația de dezvoltare intercomunitara Turistica Csomad-Balvanyos • Asociația GAL Leader Alutus
Rezultate așteptate	<p>Ca urmare a investițiilor și activităților enumerate mai sus potențialul turistic existent la nivelul comunei se va valorifica, plasând comuna Bixad pe harta turistică a regiunii. Utilizarea apei mezotermale va rezulta o adevărată atracție, va contribui la dezvoltarea întregului sector ospitalier și va fi benefică și cei care sunt implicați în alte forme ale turismului. Ca urmare a dezvoltării și diversificării ofertei turistice va crește numărul sosirilor în comună și se va extinde durata de ședere a turiștilor rezultând un venit însemnat pentru cei implicați în turism. Pe lângă beneficiile</p>

	<p>economice ale valorificării potențialului turistic trebuie menționat și faptul ca intervențiile vor contribui și la salvagardarea unor elemente ale mediului natural și construit respectiv ale identității și vieții culturale.</p>
<p>Indicatori de rezultat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valoarea investițiilor realizate în domeniul turismului de către sfera publică • Valoarea investițiilor realizate în domeniul turismului de către privați • Creșterea capacității de cazare • Numărul sosirilor turistice, durata medie de ședere • Numărul atracțiilor turistice

9.4.2. Măsura 4.2: Un management eficient al turismului care se bazează pe cooperarea dintre actorii implicați

Scopul măsurii	Măsura urmărește crearea condițiilor cadru pentru organizarea și coordonarea activităților turistice atât la nivel local cât și la nivel județean și regional.
Obiective conexe	<p>O4 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.</p> <p>O5 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.</p>
Descriere	Pe de o parte și ca un prim pas se arată nevoia de organizare și coordonare a activităților turistice la nivel local prin dezvoltarea relațiilor existente între cei implicați și potențial implicați în sectorul turismului. Tema organizării turismului trebuie accentuată la nivelul comunei, la nivelul autorității publice locale. Pe de altă parte aceste procese locale de organizare trebuie integrate în procese de coordonare de nivel mai înalt (județean și regional) în activitatea organizațiilor de tip management al destinațiilor. Nici un cadru organizațional sau instituție în sine nu garantează succesul organizării turismului, așadar trebuie create premisele unei colaborări și a unei relații de parteneriat între actori. În tot acest proces un rol important îi revine și administrației publice locale care conform legislației în vigoare are atribuții privind dezvoltarea economico-socială a localității și prin diferite instrumente juridice și administrative poate contribui la dezvoltarea sectorului.
Proiecte	→ Obținerea titlului de stațiune turistică locală: conform legislației în vigoare o localitate sau parte a unei localități care dispune de resurse turistice la propunerea autorității administrației publice locale, în situația îndeplinirii cumulative a criteriilor și condițiilor de atestare, stabilite prin norme metodologice poate să-și obțină titlul de stațiune turistică. Obținerea acestui titlu poate contribui la dezvoltarea sectorului în cauză și oferă noi posibilități în obținerea unor finanțări nerambursabile.

	<p>→ Bixad stațiune balneo-climaterică: în urma investițiilor prezentate mai sus, după exploatarea resursei de apă mezotermală și lansarea unor servicii în domeniul medical, balnear, climateric se poate proceda la acreditarea comunei ca și stațiune balneo-climaterică în conformitate cu condițiile prevăzute în legislația în vigoare.</p> <p>→ Desemnarea unei persoane cu atribuții în organizarea turismului la nivelul APL Bixad în conformitate cu legea administrației publice care poate avea și rolul de ghid turistic local.</p> <p>→ Organizare unor forumuri cu cei care sunt și cei care pot fi implicați în oferirea unor pachete turistice de calitate (meșteșugari, artizani, proprietari ai structurilor de primire turistică, organizatori de ture, proprietari ai fermelor care pot fi implicate în turism, etc.)</p> <p>→ Cooperarea actorilor prin înființarea unei organizații turistice (asociație) cu rol multiplu în organizarea, managementul și promovarea turistică a localității</p> <p>→ Cooperare cu localitățile din zonă pentru organizarea circuitului turistic și în scopul înființării unei destinații turistice unice (sprijinirea cooperării în cadrul ADI Csomad-Balvanos)</p> <p>→ Alăturarea la organizații de management al destinațiilor turistice de nivel mai înalt (județean sau regional), contactarea acestor organizații și prezentarea ofertei locale în pachete turistice</p> <p>→ Organizare schimburi de experiențe și vizite în zone/localități care sunt cunoscute pentru bune practici în domeniul organizării și managementul turismului</p> <p>→ Conceperea și valorificarea unor pachete turistice complexe la nivel de microregiune (prin implicarea localităților adiacente și a comunelor din zonă)</p>
<p>Parteneriat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Persoane, firme implicate în turism • Agenții de turism, tour-operatori • Organizatori de ture și vizite • Localități adiacente • Asociația de dezvoltare intercomunitara Turistica Csomad-Balvanos

	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul Județean Covasna • Asociația GAL Leader Alutus
Rezultate așteptate	Activitățile de turism vor deveni mult mai bine organizate, coordonate și armonizate atât la nivel local, cât și la nivel zonal/regional. Prin eforturi administrative și prin dezvoltarea relațiilor și cunoștințelor în domeniu va crește profitabilitatea sectorului. Facilita dezvoltarea unor noi programe și pachete complexe bazat pe un parteneriat viabil de nivel local și regional și va contribui la profitabilitatea sectorului.
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Titlu de stațiune turistică locală • Număr forumuri organizate • Număr vizite de studiu organizate • Număr bune exemple cunoscute și implementate în domeniul coordonării activităților în turism • Nr membrii ai parteneriatului în domeniu

9.4.3. Măsura 4.3: Promovarea comunei și a zonei, lansarea unui proces de marketing, promovarea serviciilor turistice existente	
Scopul măsurii	Măsura vizează promovarea comunei prin utilizarea instrumentelor de marketing al localităților/regiunilor în scopul atragerii unui număr mai ridicat de turiști și companii și investiții. În același timp măsura cuprinde un set de activități de marketing al cărui grup țintă sunt locuitorii comunei.
Obiective conexe	<p>O4 - Facilitarea dezvoltării și diversificarea mediului economic local, sprijinirea dezvoltării spiritului antreprenorial și a menținerii, întăririi afacerilor existente și apariția de noi întreprinderi în domeniile cu potențial din Bixad.</p> <p>O5 - Valorificarea resurselor naturale și culturale în domeniul turismului, în scopul facilitării creșterii veniturilor și a nivelului de trai în Bixad.</p>
Descriere	<p>În zilele noastre se poate observa o competiție între localități/regiuni pentru turiști, investitori/companii dar și în unele cazuri pentru menținerea sau atragerea locuitorilor. Un proces de marketing bine gândit poate îmbunătăți poziția competitivă a unei localități sau a unei regiuni.</p> <p>Localitățile pot participa în această competiție fie individual (în cazul în care dispun de resurse speciale sau atracții unice și deosebite și de o infrastructură bine dezvoltată, competitivă) fie în parteneriat cu alte localități. Însă fiecare tip de grup țintă (turistic, investor sau locuitor) dispune de cerințe și exigențe caracteristice. Turiștii sunt interesați în petrecerea vacanțelor, șederilor în condiții bune la un raport preț-calitate competitiv și vor să-și dobândească experiențe de neuitat. Elementele brandului turistic trebuie alese cu grijă (și în conformitate cu resursele și exigențele locale) prin implicarea operatorilor turistice și cu ajutorul specialiștilor în domeniul creării brandurilor turistice și a promovării turismului. Investitorii vor să acceseze resurse locale (inclusiv resurse umane) prin care pot crea avantaj competitiv și să acceseze cu ușurință piețele de desfacere. Locuitorii vor să trăiască într-un ambient frumos, ordonat să beneficieze de o infrastructură bună și să aibă acces la servicii publice de calitate.</p>
Proiecte	→ Conceperea unui brand de bază al localității pe care se poate construi procesele de promovare targetate către investitori, turiști și locuitori.

- **Promovarea localității/microregiunii către investitori, companii în căutarea unui sit industrial/punct de lucru:** inventarierea și prezentarea posibilităților de investiții prin elaborare catalog al posibilităților de investiții în comună și în zonă (cu accent pus pe investiții în domeniul turismului și în sectoare cu nivel de poluare redus, respectiv în sectoare în care întreprinderii din zonă ar putea devenii furnizori). Se propune realizarea în comun cu localitățile adiacente (nivel micro-regional) al unui astfel de catalog multilingv și promovarea acestuia atât în mediul on-line (pagina de web al localității, creare materiale multimedia, rețele de socializare, etc.), cât și off-line și prin intermediul unor instituții abilitate (camera de comerț, consiliul județean, etc.) și prin participarea la târguri și expoziții organizate în domeniu.
- **Realizarea unui brand turistic regional și local și lansarea unui proces de marketing turistic:** În jurul valorilor naturale excepționale cu care dispun comunele din zonă se poate construi o destinație de succes, promovat ca atare. Așadar în cazul comunei Bixad activitățile de promovare turistică trebuie să se armonizeze și să integreze în procesul de promovarea a regiunii Ciomatu-Balványos, realizat în comun cu comunele Cozmeni, Tușnad și Turia, respectiv cu orașul Băile Tușnad. Asta nu înseamnă că nu este nevoie de acțiuni de promovare la nivelul comunelor, ci înseamnă formularea mesajelor coerente și consecvente care întăresc imaginea regiunii ca fiind o destinație turistică. Lansarea marketingului turistic presupune și:
- **Înființarea unui sistem de informații turistice (la nivelul regiunii):** localitățile din zonă nu dispun de date/informații suficiente cu privire la motivația, așteptările și gradul de satisfacție a turiștilor sosiți în regiune. Aceste informații ar contribui în mare măsură de creșterea atractivității destinației, la dezvoltarea unor noi servicii bazate pe nevoile reale. Ar fi de asemenea tot atât de importantă elaborarea unei baze de date care să conțină atracțiile locale și regionale, serviciile oferite, unitățile de cazare, etc., care pot deveni astfel ușor accesibile turiștilor interesați.

- **Sistem integrat de informații pentru operatori din regiune:** în paralel cu activitatea precedentă trebuie înființat un sistem intern care facilitează comunicarea între operatori regionali, face posibilă monitorizarea evoluției locurilor libere la structuri de primire, evenimente organizate, rezervațiile on-line, creare de conținuturi, etc.
- **Creare și amplasare panouri informative:** în apropierea monumentelor și siturilor istorice (cetăți) și obiectivelor turistice, respectiv de a lungul traseelor turistice trebuie amplasate panouri/afișe/plăcuțe cu design unitar și cu informații cu privire la respectivul obiect.
- **Oferirea informațiilor turistice:** la nivelul comunei cel puțin 1 persoană (vorbitoare de mai multe limbi) trebuie să se angajeze în informarea, ghidare turiștilor sosiți în comună, prezentarea obiectivelor turistice. Autoritatea publică locală de asemenea poate să-și asume un rol susținător în asigurarea serviciilor de informare turistice.
- **Pagină web turistic:** în momentul de față nu există la nivelul comunei o pagină web pe care am putem găsi informații turistice legate de comună, și în general informațiile turistice prezente în spațiul on-line privind comuna Bixad sunt deficiente. Pe pagina de web al comunei nu există informații care ar fi utile pentru turiștii. Propunem elaborarea unei pagini web turistice de mai multe limbi, unde vor putea fi accesate toate informațiile de relevanță turistică legate de comuna bixad și împrejurimile acesteia și unde vizitatorii vor putea accesa galeriile foto și materialele virtuale.
- **Participarea la expoziții și târguri cu profil turistic:** participarea la târgurile turistice din țară și din străinătate
- **Atragere de fonduri și în scopul promovării turistice comunei și a regiunii, realizare de materiale publicitare:** publicații, materiale foto-video, broșuri etc., în vederea promovării potențialului turistic local și regional.

→ **Marketing orientat către locuitori:** acest proces vizează în primul rând locuitori-rezidenți și tineri plecați din comună. În acest proces un

	<p>element cheie reprezintă relația cu administrația locală, accesibilitatea și calitatea serviciilor publice, evenimentele care sporesc sentimentul de comunitate, etc., toate acestea fiind incluse sub domeniile de intervenții descrise mai sus.</p> <p>→ Servicii administrative prompte și sprijinirea soluțiilor legate de e-administrare</p> <p>→ Organizare forumuri cu participarea locuitorilor cel puțin odată pe an: prezentarea proiectelor și priorităților de dezvoltare, dezbaterăa unor probleme, prezentarea realizărilor</p> <p>→ Organizare forumuri periodice cu diferite grupuri țintă: agricultori, actori implicate în turism, firme locale, ONG-uri, reprezentanți ai minorității rrome, etc,</p> <p>→ Oferirea unor facilități în condițiile legii pentru tineri dornici să construiască o casă familială în comună (realizare PUZ-uri, dotarea terenurilor cu utilități publice, facilități de impozitare și taxe)</p> <p>→ Realizare sistem de semnalizare unitar în comună: Pentru asigurarea unui aspect unitar, dar și pentru creșterea atractivității comunei și a bunei ghidări în interiorul localității este necesar lansarea unui sistem de semnalizare unitar, prin care să fie semnalizate direcțiile către instituțiile locale, atracțiile turistice din comună și din proximitatea acesteia.</p>
Parteneriat	<ul style="list-style-type: none"> • Populația locală • Persoane, firme implicate în turism • Firme, ONG-uri și alte categorii sociale • Asociația de dezvoltare intercomunitara Turistica Csomad-Balványos • Consiliul Județean Covasna • Asociația GAL Leader Alutus
Rezultate așteptate	<p>În urma investițiilor propuse comuna va deveni o localitate atractivă atât pentru turiști cât și pentru potențiali investitori. Un brand turistic bine conturat și comunicat va contribui la distingerea și identificarea destinației pe piața turistică autohtonă. În același timp comuna Bixad va deveni o comună în care localnicii se simt bine, se va reduce fenomenul de emigrare</p>

	în rândul tinerilor, iar relația cu administrație locală este caracterizată de profesionalism, promptitudine și deschidere.
Indicatori de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> • Nr firme/investitori stabiliți • Valoarea investițiilor realizate de firme nou stabilite • Nr. vizitatori pe pagini de web • Nr. de participări la târguri și expoziții • Număr forumuri organizate • Nr. construcții noi de case familiale

10. LISTA PROIECTELOR ȘI CATALOGUL SURSELOR DE FINANȚARE

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
1.	1.1. Întreținerea și dezvoltarea infrastructurii de bază	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea străzilor locale • Întreținerea și modernizarea drumurilor de exploatație agricolă • Clarificarea drepturilor de proprietate asupra drumurilor de exploatație forestieră • Întreținerea sistemului de alimentare cu apă, întreținerea și extinderea rețelei de canalizare, întreținerea rețelei de iluminat public și a rețelei de alimentare cu energie electrică • Dezvoltarea rețelei inteligente de alimentare cu gaze naturale 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buget propriu • Program Național Strategic – PAC 2021-2027 • Planul Național de Recuperare și Reziliență • Programe Guvernamentale (ANCPI, CNI, PNIRE) • Program Operațional Dezvoltare Durabilă • LEADER • Consiliul Județean Covasna

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
2.	1.2. Amenajarea teritoriului și înfrumusețarea satului	<ul style="list-style-type: none"> • Realizare plan urbanistic general • Spații comunitare amenajate – comună înfrumusețată • Plăcuțe cu nume de străzi, instituții și atracții turistice • Curățire – înfrumusețare – salubritate 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Programul LEADER • PNDL/CNI • Consiliul Județean Covasna • Buget propriu

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
3.	1.3. Bixad, în simbioză cu natura și mediul	<ul style="list-style-type: none"> • Izvoare de apă minerală – resursă locală – atracție internațională • Aree naturale protejate – punctul de plecare al conviețuirii eficiente dintre om și natură • Foste zone industriale, viitoare zone de atracție • Înlăturarea problemelor generate de eroziunea solului • Tineri iubitori de natură 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local • Consiliul Județean Covasna • POR Centru 2021-2027 • Programe Guvernamentale (AFM) • Program Operațional Dezvoltare Durabilă • Programul Europa pentru Cetățeni • Fondul Csoori Sandor • Fondul Bethlen Gabor Alap

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
4.	2.1. Dezvoltarea sistemului local de învățământ și pregătirea acestuia să facă față provocărilor din viitor	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea de grupuri sanitare în clădirea Școlii Mikes Armin • Realizare proiect de reabilitare termică a clădirii școlii • Reabilitare integrală a grădiniței locale • Lansare de activități educaționale care vin în completarea învățământului clasic • Educație alternativă – programe non-școlare • Susținerea bunelor practici existente la nivel local • Organizare de activități de formare profesională pentru adulți 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local • Consiliul Județean Covasna • Programul Europa pentru Cetățeni • Fondul Csoori Sandor • Fondul Bethlen Gabor Alap • Program Național Strategic – PAC 2021-2027 • Programe Guvernamentale (CNI, PNIRE) • POR Centru 2021-2027 • Programul Operațional Educație și Ocupare

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
5.	2.2. Revigorarea vieții culturale-comunitare și a vieții sportive	<ul style="list-style-type: none"> • Clădire reabilitată – viață culturală bogată <ul style="list-style-type: none"> ○ Ziua meșteșugurilor ○ Ziua multiculturalității din Bixad ○ Fiii satului ○ Ședințe și dezbateri publice ○ Baluri tematice organizate cu ocazia Sărbătorilor de Paște, Rusalii, Crăciun sau de ziua Recoltei ○ Balul generațiilor – balul majoratului ○ Teatru și teatru amator pe scena căminului cultural ○ Miniconcerte cu artiști din zonă și din străinătate ○ Activități de pregătire pentru sărbători • Evenimente culturale în aer liber • Reînființarea fanfarei locale • Valorificarea monumentelor locale în viața culturală și turistică • Granturi locale pentru sectorul cultural • Construire muzeu al satului • Întreținerea infrastructurii sportive și utilizarea planificată a acestora • Organizarea vieții sportive • Pedalând prind Bixad • Activi în natură • Valorificarea ariilor naturale protejate 	<p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buget propriu • LEADER • Consiliul Județean Covasna • NKA, BGA • AFCN

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
6.	2.3. Dezvoltarea vieții sociale și sanitare	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea infrastructurii sanitare • Amenajare cabinet stomatologic și relansarea serviciilor stomatologice • Campanii de informare și de prevenție • Sprijinirea serviciilor sociale existente • Asistent la nevoie 	<p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PNS 2021-2027 • Programe Guvernamentale • Buget propriu • LEADER • Program Operațional Incluziune si Demnitate Sociala

7.	3.1. Dezvoltarea mediului de afaceri și sprijinirea competitivității firmelor locale	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurare un nivel de taxe și impozite atractive pentru agenți economici în condițiile legii • Stimulente locale pentru antreprenori locali • Identificare și valorificare posibilități de investiție la nivelul comunei, investiții realizate în parteneriat public-privat • Facilități oferite pentru firme/investiții realizate în comună • Desemnarea unei zone/terenuri pentru activități economice, industriale și de producție, dotarea cu utilități publice • Realizare PUZ(uri) pentru zone care ar putea fi valorificate în atragerea firmelor/investițiilor de capital, dezbateră și acceptarea publică a acestor planuri urbanistice • Sprijinirea firmelor locale în achiziția de echipamente, dotări și noi tehnologii • Realizare studii de oportunitate/fezabilitate pentru investiții majore • Realizare investiții în valorificarea apei termale, construire bază de tratament și centru de wellness • Sprijinirea investițiilor tip PPP pentru reabilitarea și punerea în funcțiune a hidrocentralei existente • Sprijinirea spiritului antreprenorial în rândul tinerilor prin organizarea unor activități și programe • Dezvoltarea sistemului de relații între agenți economici respectiv între agenți și administrația locală • Organizarea unor târguri pentru produsele locale 	<p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buget propriu • PNS 2021-2027 • POR 2021-2027 • PNIRE • Programe Guvernamentale (Ordonanța 130/2020, programe start-up) • Planul Național de Recuperare și Reziliență • LEADER
----	--	---	--	--

8.	3.2. Utilizarea eficientă a resurselor agricole și silvice, sprijinirea investițiilor în domeniu	<ul style="list-style-type: none"> • Soluționarea drepturilor de proprietate și comasare în cazul fondului agricol • Soluționarea drepturilor de proprietate în cazul fondului forestier, inclusiv soluționarea drepturilor cu privire la drumuri forestiere • Sprijinirea proceselor de cooperare între fermieri • Dezvoltarea infrastructurii agricole la nivelul comunei, sprijinirea realizării investițiilor în agricultură, dezvoltarea sistemului de producție • Sprijinirea utilizării noilor tehnologii în procesele de producție și prelucrare în sectorul agricol • Adaptarea agriculturii la condiții locale și de piață • Creare capacități de prelucrare a lemnului pentru asigurarea unui venit mai semnificativ din masa lemnoasă exploatată • Diseminarea informațiilor și conștientizare în rândul fermierilor • Sprijinirea atragerii fondurilor nerambursabile în scopul dezvoltării fermelor agricole, investiții în achiziția de utilaje pentru fermieri • Sprijinirea producătorilor în accesarea piețelor locale și regionale • Crearea unui brand local sau microregional pentru produsele agricole, agro-alimentare locale, eficientizare marketingului • Stabilirea unor lanțuri scurte de aprovizionare la nivelul comunei și zonei, dezvoltarea posibilităților de valorificare • Valorificarea/prelucrarea ciupercilor, fructelor de pădure prin înființare capacități de colectare, depozitare și prelucrare • Activități și intervenții de îngrijire, regenerare a fondului forestier, împăduriri periodice • Utilizarea deșeurilor rezultate din industria de prelucrare a lemnului 	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local • LEADER • Consiliul Județean Covasna • PNS 2021-2027 • POR 2021-2027 • PNIRE • Programe Guvernamentale (Ordonanța 130/2020, programe start-up) • Planul Național de Recuperare și Reziliență
----	--	---	--	--

9.	3.3. Sprijinirea programelor care vizează dezvoltarea resurselor umane și dezvoltarea economiei sociale la nivel local	<ul style="list-style-type: none"> • Cartografierea necesităților pe piața muncii din regiune și organizare programe de calificare/recalificare pentru șomeri, pentru populația locală • Analiza nevoilor de formare/calificare la nivelul populației locale • Sprijinirea lansării programelor de calificare/recalificare pentru categorii vulnerabile și alte categorii sociale cu ajutorul fondurilor nerambursabile • Programe de formare/învățare meșteșuguri dedicate populației rrome și sprijinirea meșteșugurilor tradiționale practicate de către populația rromă. • Sprijinirea lansării programelor de formare profesionale, perfecționare/specializare pentru angajați • Cunoștințe facultative introduse în curriculum-ul școlar • Servicii de orientare în carieră pentru tineri • Înființare clubul intelectualilor locali • Organizare seminarii prelegeri pe tema elaborării proiectelor de finanțare și atragere de fonduri pentru ONG-uri și firme locale • Dezvoltarea competențelor și abilităților personalului APL și a instituțiilor publice din • Organizare activități/sesiuni de învățare/formare limbi străine și în domeniul utilizării calculatorului • Promovarea conceptului de economie socială și a principiilor legate de acesta • Sprijin acordat actorilor locali în obținerea statutului de întreprindere socială • Facilități locale oferite pentru organizații/întreprinderi de tip economie socială • Sprijin acordat în atragerea unor fonduri pentru întreprinderi de economie socială 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PNS 2021-2027 • POR 2021-2027 • PNIRE • Programe Guvernamentale (programe start-up) • Planul Național de Recuperare și Reziliență • Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială • Bugetul Local • Leader
----	--	---	---	---

10.	4.1. Dezvoltarea atracțiilor și a serviciilor turistice, conceperea a noi pachete și servicii	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții în valorificarea apei mezotermale, creare centru wellness și bază de tratament • Identificarea și amenajarea altor zone unde ar fi posibilă realizarea altor investiții turistice, realizare planuri urbanistice zonale și studii pentru aceste zone • Introducerea în circuitul turistic al monumentelor istorice, dezvoltarea turismului cultural • Înființarea muzeului satului și expunerea artefactelor culturale • Sprijinirea înființării de noi structuri de primire/dezvoltarea structurilor existente • Includerea apelor minerale din comună în circuitul turistic, amenajarea împrejurimilor • Întreținerea/Reabilitarea monumentelor istorice existente și amenajarea împrejurimii acestora, amplasare panouri informative, asigurarea iluminării acestora în timp de noapte • Sprijinirea creării infrastructurii de agrement • Dezvoltarea infrastructurii auxiliare, amenajarea parcărilor și popasurilor de-alungul principalelor trasee turistice și în apropierea obiectivelor turistice • Sprijinirea dezvoltării turismului piscicol • Turism ecvestru • Dezvoltarea turismului rural • Turism ecologic, turism cinegetic și de vânătoare • Investiții în dezvoltarea turismului de iarnă 	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • PNS 2021-2027 • POR 2021-2027 • PNIRE • Programe Guvernamentale (programe start-up) • Planul Național de Recuperare și Reziliență • Bugetul Local • Leader
-----	---	--	---	--

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
11.	4.2. Un management eficient al turismului care se bazează pe cooperarea dintre actorii implicați	<ul style="list-style-type: none"> • Obținerea titlului de stațiune turistică locală • Bixad stațiune balneo-climaterică • Desemnarea unei persoane cu atribuții în organizarea turismului la nivelul APL Bixad • Organizare unor forumuri cu cei care sunt și cei care pot fi implicați în oferirea unor pachete turistice de calitate • Cooperarea actorilor prin înființarea unei organizații turistice (asociație) • Cooperare cu localitățile din zonă pentru organizarea circuitului turistic • Alăturarea la organizații de management al destinațiilor turistice de nivel mai înalt (județean sau regional) • Organizare schimburi de experiențe și vizite în zone/localități • Conceperea și valorificarea unor pachete turistice complexe la nivel de microregiune 	<p>2</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • POR 2021-2027 • Programe Guvernamentale • Bugetul Local • Leader

Nr. Crt.	Numărul măsurii	Numele proiectului	Nivel de prioritate (1-5)	Surse de finanțare
12.	4.3. Promovarea comunei și a zonei, lansarea unui proces de marketing, promovarea serviciilor turistice existente	<ul style="list-style-type: none"> • Conceperea unui brand de bază al localității pe care se poate construii procesele de promovare targetate către investitori, turiști și locuitori • Promovarea localității/microregiunii către investitori, companii în căutarea unui sit industrial/punct de lucru • Realizarea unui brand turistic regional și local și lansarea unui proces de marketing turistic • Marketing orientat către locuitori • Servicii administrative prompte și sprijinirea soluțiilor legate de e-administrare • Organizare forumuri cu participarea locuitorilor cel puțin odată pe an • Organizare forumuri periodice cu diferite grupuri țintă • Oferirea unor facilități în condițiile legii pentru tineri dornici să construiască o casă familială în comună • Realizare sistem de semnalizare unitar în comună 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • POR 2021-2027 • PNS 2021-2027 • Programe Guvernamentale • Bugetul Local • Leader

11. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

11.1. Activități de monitorizare

Monitorizarea este o activitate continuă prin care se urmărește procesul de implementare a strategiei, activitatea concentrându-se pe proces și nu pe rezultatele acțiunii. Implementarea strategiei necesită participarea tuturor actorilor sociali (instituții, organizații, comunități, grupuri sociale, indivizi, etc.) care au deseori motivații diferite, interese convergente sau divergente și priorități proprii. Însă ei trebuie angrenați în implementarea strategiei și activitățile lor trebuie monitorizate permanent în vederea coordonării. În acest sens, se necesită ca la nivelul Consiliului Local să fie desemnat un grup de E&M (evaluare și monitorizare) care va întocmi rapoarte periodice de monitorizare (la fiecare 6 luni) care vor fi pe de o parte un bun suport pentru conducerea locală, iar pe de altă parte va avea rolul de conștientizare și interiorizare a obiectivelor urmărite la nivelul actorilor individuali și colectivi. Astfel grupul E&M va organiza la fiecare șase luni întâlniri, dezbateri, sesiuni de informare a actorilor sociali, iar după aceste întâlniri se vor întocmi rapoartele de monitorizare.

În fiecare an, odată cu aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli ar fi indicat să se aprobe și un plan de acțiune pentru anul în curs, planul de acțiune fiind realizat pe baza priorităților, obiectivelor și măsurilor de dezvoltare cuprinse în Strategia de dezvoltare a comunei Bixad, pe perioada 2021-2027, și a termenelor prevăzute de aceasta.

Planul de acțiune anual ar putea fi dezbătut cu două ocazii la dezbaterile publice organizate de grupul de E&M, astfel fiecare actor implicat ar fi la curent cu gradul de realizare a strategiei de dezvoltare, și se pot formula anumite corecții în cazul în care lucrurile nu decurg conform celor planificate anterior.

11.2. Evaluarea

Evaluarea este o activitate periodică de analiză a relevanței unei strategii, a eficienței și impactului acesteia față de obiectivele, măsurile stabilite. Activitatea de evaluare poate conduce la modificări ale strategiei din motivul că aceasta se concentrează pe eficiența globală al acesteia.

Activitatea de evaluare va fi sarcina echipei de E&M, care prin colaborare cu membrii Consiliului Local, al Primarului vor desfășura cu 4 ocazii sesiuni de evaluare a strategiei, după cum urmează:

- Evaluarea de bază, la începutul implementării strategiei, trimestrul 4 al anului 2020, în care actorii implicați se vor familiariza cu prioritățile și obiectivele strategice. Prima sesiune de evaluare necesită desemnarea grupului de E&M din partea aparatului propriu al consiliului local.

- Evaluare intermediară, în semestrul 2 al anului 2024.
- Evaluare finală – ultimul semestru al anului 2027
- Evaluare de impact – semestrul 2 al anului 2028

În cazul în care pe parcursul activității de evaluare intermediară se constată grave abateri de la situația, direcția inițială trasată de strategia de dezvoltare se necesită replanificarea obiectivelor strategice și a măsurilor de dezvoltare (prin implicarea specialiștilor) , în scopul ca viziunea de viitor și prioritățile să fie îndeplinite.

Fiecare etapă de evaluare va necesita întocmirea unui raport de evaluare și prezentarea acestuia în cadrul unor forumuri organizate cu actorii locali (antreprenori, instituții, ONG-uri, agricultori, indivizi, etc.)

